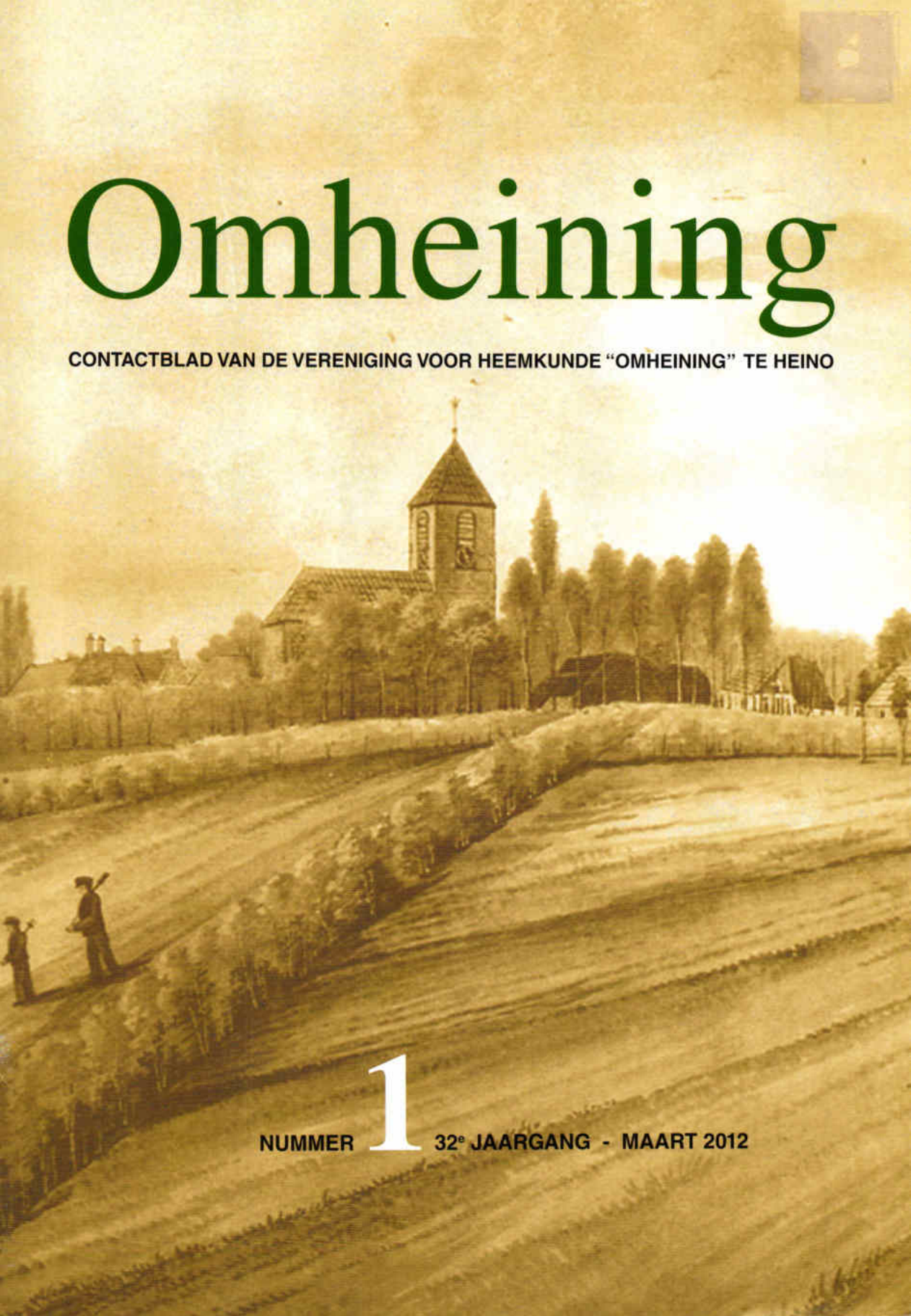

Omheining

CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VOOR HEEMKUNDE "OMHEINING" TE HEINO

NUMMER

1

32^e JAARGANG - MAART 2012

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino
32e jaargang - nummer 1 - maart 2012

INHOUDSOPGAVE

blz. 02	Van de redactie
blz. 03	Sprekende foto's (85) - J.K. Pruim-Reinders
blz. 05	'Looft den Heer' - bijna 90! (2) - G. Peeters
blz. 09	Overhandiging Statenbijbel - D.A. Weulink-Jansen
blz. 10	Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegardje' - G. Berends
blz. 12	Canon supplement (3) - A.B. Hoefsloot
blz. 15	Henk schiet op, anders mis je de trein - A.B. Hoefsloot
blz. 17	Op de boekenplank - A.B. Hoefsloot
blz. 19	Aan de dood ontsnapt - P. van Wegen
blz. 20	Al weer twintig jaar geleden 1992 - 1e kwartaal - M.S.H. Donath-Hoppen
blz. 23	Van de bestuurstafel
blz. 24	Colofon

Van de redactie

Op het moment dat ik dit schrijf, is ons land in de greep van koning Winter. Dicht ingepakt genieten velen van de vrieskou en het schaatsenrijden. De eerste aflevering is een gevarieerd nummer geworden met verhalen die zich zowel in het verleden als in het heden hebben afgespeeld.

Gijs Peeters zet zijn onderzoek voort naar de geschiedenis van het koor 'Looft den Heer'. Toon Hoefsloot is in gesprek geweest met een zuster van Henk van der Vegt, die op 8 januari 1962 het leven liet bij het treinongeluk in Harmelen.

In deze tijd van het jaar komen bij velen verhalen naar boven die zich in de Tweede Wereldoorlog hebben afgespeeld. Zo ook bij Paul van Wegen, oud-directeur van de voormalige Landbouwschool. Hij ontsnapte aan de dood toen hij op weg was naar huis, nadat hij melk had gehaald.

Sinds kort is de vereniging een Statenbijbel rijk. Reina Scheps-Polstra overhandigde hem aan onze voorzitter, Henk Hofman. Ook kunt u lezen, dankzij Marijke Donath, wat er zich 20 jaar geleden in Heino afspeelde. Naast de vaste rubriek 'Sprekende Foto's' door Jennie Pruim is er ook een bijdrage van de werkgroep 'Allegardje' over boshyacinten door Gerrie Berends. Op pagina 14 vindt u de uitslag van de prijsvraag die hoort bij de tentoonstelling 'Verzamelingen'.

Aan de vaste rubrieken hebben we een nieuwe toegevoegd, namelijk 'Van de boekenplank'. Toon Hoefsloot laat u weten welke nieuwe boeken in de bibliotheek zijn opgenomen en welke te koop zijn.

Namens de redactie wens ik u veel leesplezier.

Dieni Weulink

De kopij voor het juninummer moet voor **15 april 2012** ingeleverd worden.

Met dank aan de correctoren:

M. Donath-Hoppen, N. Elsinga, T. Hoefsloot, J. Melenhorst,
N. Nijland-v.Egmond, G. Peeters, J. Peters, W. Steenberg en J. Tijhuis.

Sprekende foto's (85)

J.K. Pruim-Reinders

Albert Gerrit Roessink wordt in Heino geboren op 9 december 1933 als zoon van Albert Roesink en Geesje Sterken. Zijn vader en moeder trouwen op 28 februari 1929 te Heino en gaan inwonen bij haar ouders aan de Vlaminckhorstweg 8. Vader Roessink verkoopt manufacturen aan huis en gaat daarmee ook 'de boer op'. Zo ook zijn zoon Albert Gerrit die begint als venter in manufacturen. Helaas overlijdt zijn moeder wanneer hij nog maar 17 jaar oud is. Vader en zoon wonen nog zeven jaar samen, maar dan komt ook vader te overlijden, op 12 oktober 1957. Inmiddels heeft Albert Gerrit enkele maanden eerder ander werk gevonden in Lisse als winkelbediende. Een jaar later komt hij naar Heino terug om te trouwen met Antje Buitenkamp. Na hun huwelijk op 29 juli 1958 vestigen zij zich in Lisse, waar Albert Gerrit op 12 november 1984 overlijdt, 50 jaar oud.

Albert Roesink, geboren Diepenveen 18 augustus 1823, is de eerste Roesink die wij in Heino tegenkomen.

Hij wordt geboren op het Erve Toorneman in Diepenveen en wordt in plaats van Roesink ook wel Toorneman genoemd. Vanwege zijn huwelijk op 13 november 1847 te Heino met Hendrika Klocht, komt hij bij haar ouders op de boerderij wonen, op Dalfserweg 12.

Albert Roessink helpt in 1852 nog mee het Overijssels kanaal Zwolle-Vroomshoop te graven met schop en kruiwagen en krijgt 15 cent voor elke kubieke meter afgegraven grond. Bij het gereed komen van het kanaal wordt bij de Bolderbrug een brugwachterswoning gebouwd en Albert wordt aangesteld als brugwachter. Vooral in de tijd van de suikerbietenooft is er veel scheepvaart op het kanaal.

Op 1 oktober 1853 volgt dan de verhuizing van het gezin Roesink naar de Kanaaldijk Noord, dat net over de grens van de gemeente Heino in Dalfsen ligt. Wordt in het bevolkingsregister

Albert Gerrit Roessink 1933-1984.

van Heino de naam Roesink met één s geschreven, in de gemeente Dalfsen wordt de familie ingeschreven met twee maal een s. Sindsdien schrijft men de achternaam Roessink wisselend met één s of met een dubbele s.

Uit het huwelijk van Albert Roessink met Hendrika Klocht worden twaalf kinderen geboren, waarvan er drie op jonge leeftijd overlijden.

Een overzicht van het gezin:

Albert Roessink

Geboren: Diepenveen, op het erve Toorneman, 18 augustus 1823.

Overleden: Dalfsen 15 oktober 1915.

Zoon van: Hendrik Roessink en Jenneken Kooijers.

Beroep: landbouwer en brugwachter.

Godsdienst: Ned.-herv.

Adres: Heino, wijk Lenthe; ouderlijk huis van zijn echtgenote, vervolgens Dalfsen, Kanaaldijk Noord 1.

Huwelijk: Heino 13 november 1847 met **Hendrika Klocht**, geboren Heino, 1 mei 1825, overleden Dalfsen, 4 februari 1909. Dochter van Geerlig Klocht, landbouwer, en Grietje Koers.

Kinderen:

1. **Geertien**, geboren Heino, Lenthe, 16 april 1848, overleden Dalfsen, Lenthe, 25 augustus 1917, gehuwd Heino 4 mei 1871 met Willem Roebertsen. Zij wonen te Dalfsen, op Het Meulemans aan de Slennebroekerweg.
2. **Hendrika Johanna**, geboren Heino, Lenthe, 12 juli 1849, overleden Heino, Lenthe, 9 augustus 1849.
3. **Hendrik Jan**, ongehuwd, landbouwer, geboren Heino, Lenthe, 20 juli 1850, overleden Heino 21 oktober 1921 ten huize van zijn broer Gerrit.
4. **Gerrit**, landbouwer, geboren Heino, Lenthe, 10 maart 1852, overleden Heino, 7 februari 1931, gehuwd Heino 27 mei 1886 met Gerrigje Hazelhorst. Wonende Heino, Raalterstraat 16.
5. **Hendrika Johanna**, geboren Dalfsen, Lenthe, 1854, overleden Dalfsen, Lenthe, 12 november 1860.
6. **Lambert Jan**, landbouwer, geboren Dalfsen, Lenthe, 1 januari 1856, overleden Dalfsen, Lenthe, 18 juni 1900, gehuwd Zwollerkerspel 7 maart 1878 met Berendina Pothof. Zij wonen te Dalfsen.
7. **Jansje**, geboren Dalfsen, Lenthe, 1858, overleden Dalfsen, Lenthe, 14 november 1860.
8. **Hendrikus Johannes**, landbouwer, geboren Dalfsen, Lenthe, 25 november 1860, overleden Raalte, 17 augustus 1938, gehuwd Heino 23 februari 1905 met Maria Westrik, weduwe van Johannes Roessink. Wonen te Raalte.
9. **Albert Jan**, landbouwer en brugwachter, geboren Dalfsen, Lenthe, 2 juni 1863,

overleden Dalfsen, Lenthe, 14 augustus 1922, gehuwd Heino 25 november 1897 met Antje Eshuis. Zij zijn woonachtig aan de Kanaaldijk Noord 1 te Dalfsen.

10. **Johannes**, timmerman, geboren Dalfsen, Lenthe, 1 mei 1865, overleden Heino, 30 januari 1902 door een ongeval. Hij rijdt met paard en wagen het kanaal in en verdrinkt. Gehuwd Heino 8 maart 1888 met Maria Westrik. Zij wonen aan de Hagenweg 1 in Dalfsen.
11. **Hendrika Catharina**, geboren Dalfsen, Lenthe, 1867, overleden Wijhe, 8 oktober 1930, 1e keer gehuwd Wijhe 31 oktober 1891 met Fredrik Jan Dijsselhof, 2e keer gehuwd Wijhe 28 oktober 1899 met Egbert Jan Brinkman. Zij zijn woonachtig te Wijhe in de buurtschap Wechterholt.
12. **Hendrika**, geboren Dalfsen, Lenthe, 9 maart 1870, overleden Heino, 1 september 1906, gehuwd Dalfsen 26 november 1892 met Sijbe Stavorinus. Adres: schip "Hoop op Zegen" bij de Ganzepan te Heino.

Bovenstaande familie zorgt voor veel nakomelingen. Eén van deze nakomelingen is Roelof Roessink. Tijdens de pauze van de kerstwandeling in 2011 konden we met hem en zijn familie kennismaken. Zij bewonen nog steeds de brugwachterswoning bij de Bolderbrug aan de Kanaaldijk Noord. Het huis voldoet nu aan de eisen van deze tijd. De brug is intussen een vaste brug geworden.

Gaan we nog even terug naar genoemde nummer 9: Albert Jan Roessink. Het is zijn zoon Albert die met Geesje Sterken trouwt en in Heino komt te wonen aan de Vlaminckhorstweg. Kleinzoon Albert Gerrit is degene die u op de foto aantreft. En zo zijn we weer terug bij het begin van het verhaal.

Geraadpleegde bronnen:

- Archief van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining':
 - burgerlijke stand en bevolkingsregisters van Heino
 - familie advertenties, 'Maatpraat' april 1996,
 - Internet: www.genlias.nl.

'Looft den Heer' - bijna negentig! (2)

Gijs Peeters

*Concours
te Heino in 1951.
B. Brinkman, secr.
2e rij van onderen
3e van rechts.*

'En toen?' Die vraag beheerste de voorbereiding van deze aflevering. Mijn nieuwsgierigheid betrof vooral de jaren 1940-1945. Hoe was de Christelijke Gemengde Zangvereniging de oorlogsjaren doorgekomen?

De eerste opzet was dan ook, dit deel van de geschiedenis te beschrijven met behulp van herinneringen van oud-leden. Dat is, met dank aan diegenen die daarover al iets konden vertellen, deels gelukt. Toch is de informatie nog onvoldoende om een volledig beeld te schetsen. In het volgende nummer hoop ik daarover een samenhangend verhaal te kunnen publiceren.

Maar nu dan? Het lijkt het beste, terug te keren naar de jaarverslagen van 'Looft den Heer' uit de jaren '50, deze keer ondersteund met enkele foto's uit het archief van 'Omheining'. Als leidraad dienen nog steeds de verslagen van B. (Bertus) Brinkman, die kennelijk weleens meer dan genoeg had van zijn taak als secretaris. Het verslag van het jaar 1952 besloot hij, na een aantekening over het resultaat van een ledenwerfactie, onverwacht als volgt:

'En met deze wil ik een einde maken met het gezaag van mijn jaarverslag.'

Dat lijkt geen vriendelijk oordeel over zijn eigen werk. Toen ik de hierbij afgedrukte foto's in handen kreeg en daarop B. Brinkman zag, heb ik hem in stilte bedankt voor zijn plichtsgetrouwe schrijfwerk.

Op de eerste foto ziet u 'zangvereniging 'Looft den Heer' bij een concours te Heino in 1951.' In zijn verslag schreef B. Brinkman er het volgende over.

'15 Mei. Zang. Er was een brief binnengekomen van het Ringbestuur dat er een Regelingscommissie benoemd moest worden voor het te houden concours op 25 en 26 Juli. Hiervoor werden benoemd Mej. Bosscher, Mej. M. Hoes, Meester Wisselink, Ruiterkamp en B. Brinkman. Deze commissie zou spoedig vergaderen met de secretaris van het Ringbestuur de heer Bodewes.'

'29 Mei. De dirigent verzocht ons dringend om toch geen repetitie over te slaan.'

*Concours
in Steenwijk op
Hemelvaartsdag
1952.*

Op 24 juli werd op verzoek van het r-k gemengde koor 'Internos' een gemeenschappelijk concert gegeven met 'Advendo' en 'Looft den Heer'. De 24e viel op een dinsdag. 'Looft den Heer' repeteerde toen steeds op dinsdagavond.

'25 Juli. Zangconcours. Half 1 opening door de heer Bodewes. Over het algemeen werd er de eerste middag niet zo bijzonder goed gezongen. De publieke belangstelling was zeer goed. Het Avondconcert was over het algemeen beter, zodat wij ook een eerste prijs mochten behalen met 303 punten. In totaal waren er 28 koren.'

'26 Juli, 2de dag van het zangconcours. Het middagconcours was (er) weinig belangstelling van het publiek. Het avondconcours was de belangstelling zeer goed. Over het algemeen werd er behoorlijk goed gezongen.'

'31 Juli. Zang. Dit wordt een algemene vergadering waarin de beoordeling van de jury nog eens wordt besproken en waar ons De Dirigent nog eens tekst en uitleg van gaf. Vervolgens werd er naar voren gebracht dat wij de eerste dag nadat wij wisten dat wij de eerste prijs hadden behaald niet in het gebouw Vrede onze dag beëindigd hadden met gebed.

Hierover werd van verschillende kanten gesproken en er werd met algemene stemmen besloten dat dit zich niet mocht herhalen.'

Op de tweede foto poseren de koorleden ter gelegenheid van het concours in Steenwijk op Hemelvaartsdag 1952. B. Brinkman schreef vanzelfsprekend een verslag.

'21 Mei. Generale Repetitie. Er werd gezongen

op de Vlaminckhorst. De twee nummers werden 1 maal gezongen, beide keren ½ toon te laag.'

'22 Mei. Hemelvaartsdag, zangconcours te Steenwijk. Om 4.45 vertrok men van gebouw Vrede naar Steenwijk, waar we om 6 uur aankwamen. Na eerst afgesproken te hebben hoe laat of we terug zouden gaan, ging ieder zijn eigen gang. Om kwart voor 7 kwamen we weer bij de bus omdat er verschillende leden waren die de nummers nog graag door wilden nemen. Dit gebeurde om 7 uur in Rams Woerthe waar het verplichte nummer nog werd doorgenomen. Het werd ontzettend slecht gezongen en er waren wel enkele leden die een zwaar hoofd hadden. Het concours nam een aanvang en wij waren als 4de aan de beurt. Het verplichte nummer werd beter gezongen als vele malen op de repetitie. Het vrije nummer werd niet gezongen als dat het eigenlijk wel kon.

Wij behaalden een 2de prijs met 286 punten in de eerste afdeling, dus geen tegenvaller, al is het dan geen eerste.

Na afloop van het concours vertrok men weer naar huis, waar we omstreeks 10.30 weer arriveerden. We gingen nog even naar het gebouw waar we nog een kleine samenvatting van de puntenstaat kregen te horen. Hierna eindigde de dirigent in dankgebed.'

En toen ... volgde een speurtocht naar de benodigde informatie bij de derde foto: 'Zangvereniging 'Looft den Heer', concours Oldemarkt 1954.'

In de notulen van de jaarvergadering 1953 is te lezen, dat voorzitter J. Stokvisch en secretaris

B. Brinkman aftredend waren en zich niet herkiesbaar stelden. Tot nieuwe voorzitter werd J. Laanbroek gekozen. H. Schottert volgde Bertus Brinkman op als secretaris.

Van de notulen door Henk Schottert bevindt zich helaas niet meer dan een fragment in het koorarchief. Dat is een blad, kennelijk uit een schrift gescheurd, aan beide zijden gevuld met wat hoogstwaarschijnlijk een deel van een verslag van een jaarvergadering was.

Dat was alles.

Het wel bewaard gebleven verslag van het jaar 1955 is ondertekend door G. van Dijk. Maar daarin is geen verwijzing te vinden naar het concours in 1954.

Na enig zoeken vond ik tussen de mappen en schriften een kleine envelop waarin, bij een eerdere ordening van het archief, papieren van verschillende herkomst bijeengebracht waren. Het handschrift waarin 'oud materiaal' op de omslag staat geschreven, lijkt mij dat van de vroegere secretaresse Marjan Potze-Walet. Wat een goed idee, die papieren te bewaren, want daardoor is er toch nog iets bekend over dit concours te Oldemarkt! Een van de overlevende documenten is namelijk het *'Programma van het Zangconcours 1954.'*

Dat werd gehouden op woensdag 7 en donderdag 8 juli op het sportterrein, onder auspiciën van de *'Ring Zwolle van de Kon. Bond van Chr. Zang- en Oratoriumverenigingen.'*

Uit het programma blijkt dat koren op zeven verschillende niveaus konden meedoen in de categorieën vrouwen-, mannen- en gemengd koor. 'Looft den Heer' Heino kwam dat jaar uit in de *'1e Afdeling Gemengde Koren.'* Het koor zong *'Verpl. no. t'Morgent t'Noent t'Avond – Jos Vranken'* en *'Vrij no. Danklied – J.Haydn'* en behaalde met 291 punten een tweede prijs. Die bestond uit *'een kleine vergulde medaille.'* Is dat een hoge klassering?

Om u een idee te geven: onder de eerste afdeling bevonden zich nog de tweede, derde en vierde afdeling. Anderzijds stonden boven de eerste afdeling de *'Afdeling Uitmuntendheid'*, *'Ere-Afdeling'* en *'Super-Afdeling'*.

Concours Oldemarkt in 1954.

In totaal wedijverden er, verdeeld over een middag- en avondconcours, 42 koren.

Uit het voorwoord in het programma blijkt, evenals uit de jaaroverzichten van het koor 'Looft den Heer', dat er veel werd geïnvesteerd in zo'n zangvereniging. Dat gold niet alleen de financiën, maar vooral ook de inzet van bestuur en leden. Zeker in de vroege jaren van zijn bestaan vervulde 'Looft den Heer' eveneens de functie van gezelligheidsvereniging.

Dat valt op te maken uit de verslagen van gezellige avonden en uitstapjes. Daartoe werden zeker ook de concoursdagen gerekend.

J. Brouwer, die later korte tijd als invaller voor 'Looft den Heer' heeft gestaan, schreef in zijn voorwoord tot bovengenoemd programma onder meer het volgende.

'Ook moet gezorgd worden voor ettelijke kraampjes, van de consumptient tot de worstkraam toe; want zingen maakt hongerig en een glas limonade smaakt best, vooral als het warm is.

Daarom hulde aan de velen, die steeds hun best doen onze concoursen zo voor te bereiden dat alles op rolletjes loopt.

Maar nu een woord aan de bezoekers!

Toont door Uw gedrag, dat ge waardering hebt voor al dit belangeloze werk, maakt het de Dames en Heren van Bestuur en Regelingscommissie niet lastig door b.v. op de tenten te hangen of lawaai te schoppen op het terrein; het is niet prettig voor de Voorzitter om als politie-agent te moeten optreden en het ligt aan hem niet. Hij deelt liever eerste prijzen uit!'

Zoals elke vereniging staat of valt een koor met de motivatie van de leden en het uit hun midden gekozen bestuur. Het is logisch dat het aantal leden van onmiddellijke invloed is op de inkomsten en de activiteiten. Onder een bepaalde grens is een vereniging daarom niet meer levensvatbaar. De schrijver van dit artikel, zelf koorlid, was heel nieuwsgierig naar het ledenaantal van 'Looft den Heer' door de jaren heen. De volgende cijfers zijn op dit ogenblik bekend.

1929: (bron: foto, dus misschien staan niet alle leden erop): minstens 27 leden.

1932: minstens 32 en 1949: minstens 37.

Eind 1950 noteerde B. Brinkman: *'Op het ogenblik telt ons koor weer 46 leden. Dit is een vooruitgang van 4 leden.'*

Eind 1951 stond in het verslag van dezelfde secretaris: *'... momenteel telt de vereniging nog 35 leden, dus een achteruitgang van 7 (?) leden. Met andere woorden: we moeten weer eens een ledenwerfactie organiseren.'*

Dat werkte, want op 31 december 1952 telde de vereniging 53 leden. Het verslag van 1955 maakte alleen melding van een zorgwekkende daling van het ledental.

In 1956 telde het koor 36 leden, in 1959: 35, in 1960: 44, in 1961 en 1962: 42.

In 1969 steeg het ledental 'van 36 naar 50.'

In 1971 waren er nog 43 leden, in 1975: 46, in 1976: 39, in 1977: 40, in 1978: 39, in 1982: 38, in 1984: 37, in 1985: 38, in 1987 en 1988: 37, in 1989: 40, in 1990: 38, in 1992: 43, in 1994: 42, in 1995: 45.

Van de 21e eeuw zijn mij de volgende cijfers bekend: 2005: 38 leden, 2007: 36, 2008: 35, 2009: 27, 2012: 21 leden en 3 aspirant-leden.

Een dorre opsomming? Zoals we later zullen zien, staat het aantal leden soms in verband met het wel en wee binnen de vereniging. Soms, maar lang niet altijd. Een voorbeeld daarvan is de huidige situatie. Het koor is enthousiast en de dirigente, Joan Jonkman, zeer gedreven en bekwaam. Toch is het de laatste jaren moeilijk, nieuwe leden te vinden, helaas.

Over dirigenten gesproken, met gebruikmaking

van het archief van het koor, dat van 'Omheining' en het persoonlijk archief van Marjan Potze-Walet bleek het mogelijk, een bijna volledig overzicht van de achtereenvolgende dirigenten van 'Looft den Heer' op te stellen.

Een foto uit 1929 toont dirigent Schotanus (zonder voorletter) uit Zwolle.

Op foto's genomen 'in de dertiger jaren' staat dhr. Exel uit Nijverdal als dirigent. Het raadselachtige is, dat hij bij de ene gelegenheid de voorletters C.F. krijgt (1932), een andere keer H. (1936). Dhr. Exel heeft het koor ook tijdens de oorlog geleid.

Dirigent H. Brouwer leidde het koor al in 1949 en deed dat tot zijn ziekte, gevolgd door overlijden in 1969.

Zijn broer J. Brouwer nam in 1969 en 1970 zijn dirigentschap voor enkele maanden over.

Van 1970 tot 1971 was Rein Bakker dirigent.

Bij afwezigheid van deze dirigent viel Piet Borghardt in.

Dhr. J. Boerman leidde het koor enkele maanden na het plotselinge vertrek van R. Bakker.

In de jaren 1971-1972 was Dyo Wassink dirigent van de zangvereniging.

Van 1972 tot 1976 was de directie weer in handen van R. Bakker.

Van 1976 tot 1981 had 'Looft den Heer' voor het eerst een vrouwelijke dirigent: Rixt Zijlstra-Witteveen.

Na haar vertrek werd haar plaats van 1982 tot 1984 ingenomen door Gerard Keilholtz.

Van 1984 tot 1986 was de muzikale leiding in handen van Harm Jansen uit Hattem.

Van 1986 tot 1994, berustte de muzikale leiding bij Goos ten Napel.

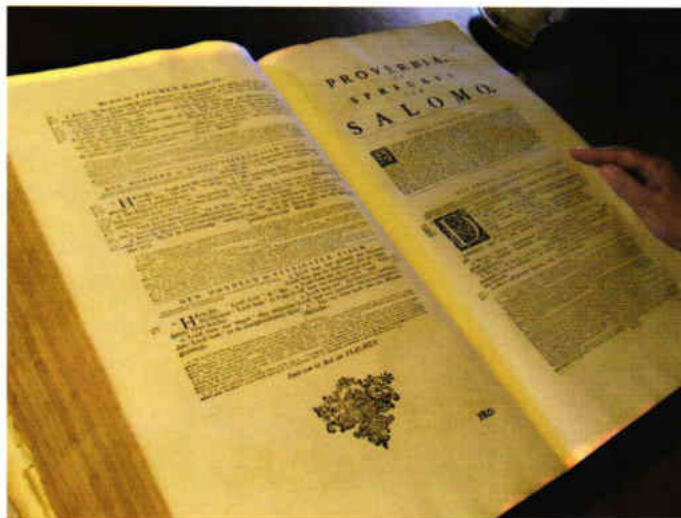
In de jaren 1994-1996 was Marco Hup als dirigent aan 'Looft den Heer' verbonden.

Van 1996 tot 2007 leidde Willem-Jan van Asselt de zangvereniging.

En tenslotte kwam in 2007, als tweede vrouwelijke koorleider, Joan Jonkman, die tot op heden voor 'Looft den Heer' staat.

Overhandiging Statenbijbel

Dieni Weulink

Overhandiging Statenbijbel door mevrouw Reina Scheps-Polstra uit Den Haag.

Sinds 12 oktober 2011 is de vereniging voor heemkunde 'Omheining' in het bezit van een Statenbijbel uit 1748.

Op deze dag namelijk ontving de voorzitter van onze vereniging, Henk Hofman, mevrouw Reina Scheps-Polstra uit Den Haag. Mevrouw Scheps is geen onbekende voor veel Heinoërs. Zij werd bijna 80 jaar geleden in Heino geboren en bleef daar tot haar 18e levensjaar.

Een paar weken na het uitkomen van de Canon van Heino heeft zij contact met Hein Stavorinus. Zij zijn oude burens van elkaar en komen af en toe nog bij elkaar op bezoek. Bij het venster over de 'bankiers' van Heino (families Kloosterman en Rakhorst) komt de bijbel ter sprake. Hein doet Reina het voorstel de bijbel aan de heemkunde-vereniging te schenken.

De Bijbel heeft een ietwat merkwaardige voor-geschiedenis die we u niet willen onthouden. In ons dorp heeft op de plaats waar nu de ingang is van de C1000 aan de Canadastraat vroeger een huis gestaan met een hele grote tuin. Reina kwam elke dag langs dat huis als ze naar school ging. Om de tuin te onderhouden had de eigenaresse, Juffrouw Kloosterman, een tuinman in dienst, de heer Boerman.

Op een dag kreeg Boerman de opdracht de bijbel 'op te ruimen' hetgeen betekend zou hebben dat hij hem moest verbranden. Juffrouw Kloosterman had er niets mee. Boerman ruimde hem niet op maar nam hem in een kruiwagen mee naar huis. Zo staat op een briefje achter in de bijbel.

Nu had juffrouw Kloosterman aan Boerman een woning toegezegd. Echter toen zij overleed wilden de erfgenamen geld zien, want het stond niet beschreven. De heer Boerman kwam in geldnood en verkocht de bijbel aan Albert Roesink.

De bijbel kwam uiteindelijk terecht bij de jongste broer van Reina. Hoe die daar gekomen is weet ze niet precies. Wel is haar broer getrouwd met een dochter van Boerman.

De broer van Reina was klein behuist. Hij vroeg of de bijbel bij haar mocht zijn. Dat is nu zo'n vijftig jaar geleden.

Reina zal de bijbel missen. Toch vindt ze het fijn te weten dat hij in goede handen is gekomen.

'Er gaat zelfs een verhaal, dat de mensen die aan de bijbel gewerkt hebben niet ziek werden. In die tijd heersten er veel epidemieën', aldus Reina Scheps-Polstra.

Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegardje'

Gerrie Berends

Boshyacinten

Als in mei de blauwe hyacinten in de kruidentuin bloeien, hoor je Guido Gezelle (Vlaams priester/dichter 1830-1899) fluisteren:

*'Hoe eerbaar, edel, schoon en fijn
kan toch een enkele blomme zijn'.*

Soms sta je oog in oog met een heel tapijt van zacht wiegende blauwtjes.

Dat overkwam mij een paar jaar geleden toen ik eind april in Engeland, om precies te zijn in Dorset, op vakantie was. We maakten met familie een boswandeling en ineens zagen we onder de bladerloze bomen een zee van blauwe bloemen. Bij nadere inspectie bleken het hyacinten te zijn. Als fervent bloemschikker jeukten mijn handen om er wat van te plukken. Gelukkig heb ik me kunnen beheersen want later hoorden we dat ze beschermd zijn en dat de bol en de bloemen giftig zijn.

Ze zagen er anders uit dan de boshyacinten die ik kende en die in de kruidentuin staan. Thuisgekomen heb ik een plantenencyclopedie geraadpleegd en al snel werd mij duidelijk dat er nogal wat soorten hyacinten bestaan. Volgens Heukels Flora van Nederland, 23e druk, zijn er enkele tientallen soorten. De hyacinten, die we op onze wandeling hadden gezien, stonden onder de naam *Hyacinthoides non-scripta* te boek, in Engeland 'Bluebell' genoemd. We kennen natuurlijk allemaal de gewone hyacint die op onze bollenvelden in Noord-Holland keurig in het gelid staan. Bij de bloemist wordt deze hyacint in groten getale aangeboden in het vroege voorjaar en hij prijkt soms al met kerst in kerstbakjes. Als deze soort, afstammeling van de *Hyacinthus orientalis*, in de huiskamer uitgebloeid is, kun je hem daarna nog in de tuin zetten. De bloei wordt ieder jaar iets minder. Vermeerderen doet hij zich niet meer.

Dat is wel het geval met de boshyacint die in het Latijn *Hyacinthoides hispanica* heet oftewel Spaanse hyacint. Maar voor ik verder ga met

Hyacinthoides non-scripta
Synoniem: *Scilla non-scripta* [wilde hyacint of Bluebell].

de beschrijving van de verschillende hyacintensoorten iets over de geschiedenis van de plant. De plant werd al door Carl Linnaeus (1707-1778), bekend Zweeds natuuronderzoeker, beschreven, die deze de soortnaam *non-scripta* gaf omdat bij deze plant geen witte tekens in de bloemdekbladen aanwezig zijn. Linnaeus deelde hem in bij de hyacinten. Later werd de plant bij het geslacht *Scilla* ingedeeld. Nog weer later bij het geslacht *Hyacinthoides* en tegenwoordig in die 23e druk van Flora van Nederland wordt de plant tot de aspergefamilie gerekend, maar het is nog steeds toegestaan om ze met de eerdere naamsaanduidingen te benoemen.

De hyacint werd in de 16e eeuw door Europeanen ontdekt in Noord-Afrika, Portugal en het westelijk deel van het Middellandse Zeegebied. De legende wil dat de ambassadeur van de koning van Spanje, Ogier van Busbeke en diplomaat in Konstantinopel, de hyacint meebracht naar de lage landen. Al gauw werden de eerste bollen aangevoerd en vermenigvuldigd. Oorspronkelijk was de kleur blauw en de bloem enkel. In de 18e eeuw ontstonden er veel nieuwe

variëteiten als gevolg van intensief kruisen en selecteren van de plant. Zo ontstonden er dubbele bloemen en andere kleuren.

De wilde vorm van de boshyacint zoals die in Engeland, noordwest Frankrijk en zuid België voorkomt, wordt gekenmerkt door een overhangende bloemtros met naar een kant gekeerde buisvormige bloemen en smalle lintvormige bladeren. In ons land komt de wilde vorm van de 'Bluebell' niet meer voor. Het zijn meestal kruisingen van de Bluebell en de Spaanse hyacint. Het schijnt dat er op de Utrechtse heuvelrug een gebiedje bestaat waar deze kruising nog voorkomt.

Duizelt het u al een beetje? Dat is niet zo vreemd want zelfs deskundigen op het gebied van plantenindelingen hebben moeite met de naamgeving van deze boshyacint: *Hyacinthus hispanica*, *Scilla campanulata* en *Scilla non-scripta* zijn als Latijnse naam de revue gepasseerd. In het Nederlands is het gemakkelijker: sinds 1601 heet hij boshyacint, maar hij wordt ook wel hazenklokje of bluebell genoemd.

De soort die in 'Allegaardje' staat behoort dus tot de familie van de Spaanse hyacint.

De Spaanse hyacint wordt 20 tot 30 cm hoog en bloeit in april/mei, afhankelijk van vroeg of laat voorjaar. Dit bolgewas is heel geschikt om onder bomen en struiken te planten. Ze groeien goed op niet te droge humusrijke grond. De bollen kunnen jarenlang op dezelfde plaats blijven staan en vermeerderen dan gestaag. Als de pollen te groot worden kunnen ze gemakkelijk gedeeld worden, maar moeten dan wel meteen

teruggeplant worden en in het begin goed van water voorzien.

De bol is winterhard, de bloemen geuren sterk en zijn leuk in boeketjes met bv. lelietjes van dalen. De boshyacint komt voor in blauw, rose en wit. De bloemen laten zich heel goed combineren met varens en maagdenpalm, vooral omdat de bladeren na de bloei niet aantrekkelijk meer zijn. De uitgebloeide bloemen zijn nog heel lang leuk om te zien en vormen dan zaad dat zich spontaan uitzaait als het rijp genoeg is, waardoor steeds meer planten ontstaan.

In onze kruidentuin kunt u deze hyacinten vinden tegen de achtergrond van een beukenhaag waar ze heel mooi uitkomen. De onderbeplanting bestaat hier uit maagdenpalm aan de ene kant en smeerwortel aan de andere kant van het beeld 'Meisje met oogstmand'.

In mijn eigen tuin staan deze hyacinten onder struiken als spirea en hortensia. Als de hyacinten uitgebloeid zijn, valt het jonge blad van de heesters er mooi overheen. Ook het blad van de hosta verdoezelt het afstervende blad van de hyacint. De ervaring heeft mij geleerd dat hoe dieper de schaduw is des te intenser de kleur blauw. Heb ik u nieuwsgierig gemaakt, komt u dan eens kijken in april/mei in onze kruidentuin. U kunt dan zelf de genoegens van deze boshyacint ervaren.

Geraadpleegde bronnen:

- Wikipedia: wilde hyacinten
- John Stevens: Wilde planten in de tuin, uitg. De Lantaarn
- Heukels Flora van Nederland 23e druk, uitg. Wolters Noordhoff
- Blauwe bloemen: Rob Leopold, Rietke Verel
- 't Wille Voolen Uitgeverij Terra
- Catalogus Peter C. Nijsen Heemstede

Hyacinthoides hispanica.
Synoniem: *Scilla hispanica*
[Spaanse hyacint
of boshyacint].

In deze aflevering van de rubriek Canon supplement komen we terug op het venster over het Overijssels Kanaal en belichten we een stukje Heinose geschiedenis van de recreatieve functie die het kanaal nu naast dat van de waterhuishouding heeft.

De Overijsselse Kanalen zijn met name in de beginjaren van grote betekenis geweest voor de industriële, agrarische en economische ontwikkeling van grote delen van Overijssel.

Midden jaren vijftig van de vorige eeuw nam het scheepvaartverkeer op het kanaal van Zwolle naar Vroomshoop af vanwege de aansluiting van het Twentekanaal op het Overijssels Kanaal bij Almelo. De schippers voeren liever via een omweg naar Almelo, want dat spaarde een aanzienlijk bedrag aan tolgelden uit.

Na jarenlange besprekingen droeg de Maatschappij Overijsselse Kanalen (MOK), gesteld voor hoge onderhoudskosten, in 1962 het beheer van het Overijssels Kanaal over aan het waterschap Salland. Het kanaal werd voor de scheepvaart gesloten en recreanten ontdekten het kanaal. Zo ook vier Heinose vrienden die het enthousiasme voor waterskiën deelden.

Waterskiën op het Overijssels Kanaal: over het venster 'Het Overijssels Kanaal' (blz. 53-53)

Je kunt op delen van het kanaal uitstekend kanovaren, zwemmen en schaatsen. Maar je kunt ook waterskiën op het kanaal en daar zelfs een succesvol evenement van maken met drommen toeschouwers: dat bewezen vier Heinose vrienden, die wel van een avontuurtje hielden, eind jaren tachtig van de vorige eeuw.

Het begon allemaal met een weddenschap: Theo Schrijver wilde het tegendeel bewijzen van de bewering van zijn kameraad Freek Morrenhof dat het niet mogelijk was om, scheef achter een auto, op waterski's over het wateroppervlak van het kanaal te scheren. De eerste poging, op eigen ontworpen en gemaakte waterski's, mislukte faliekant. Het idee bleef hem echter bezighouden en een jaar of wat later herhaalde hij, met beter materiaal, het experiment en nu met succes. Regelmatig werd er na die geslaagde poging samen met vrienden op het kanaal geskied. De politie gedoogde deze vorm van sportbeoefening van de vrienden en het waterschap had er kennelijk ook geen bezwaar tegen; het kroos op het kanaal dreef immers mooi naar de walkanten!

Totdat zich op zekere dag een incident voor-

deed: een politieauto met surveillerende agenten – die in een zijweggetje van de zandweg op de kanaaldijk stond – werd door de auto die de skiers voorttrok, aangereden. Het was toen meteen afgelopen met deze avontuurlijke watersport.

Een keer per jaar wedstrijden organiseren was de enige mogelijkheid om er toch mee te kunnen doorgaan. Samen met zijn vrienden Freek Morrenhof, Ben Ramaker en Herman Valk zette Theo Schrijver de schouders onder de organisatie en opzet van een waterski-evenement. Er werd een stichting in het leven geroepen, er werd materiaal aangeschaft en een programma opgesteld.

De noodzakelijke vergunningen van de gemeenten Dalfsen en Heino en het Waterschap werden aangevraagd en verkregen, EHBO, catering, geluid en reclame werden geregeld, de nodige veiligheidsmaatregelen getroffen en een jury met enkele bekende Heinoërs samengesteld.

En zo konden bij de Bolderbrug de eerste Heinose waterskikampioenschappen achter auto's gehouden worden op zondag 19 juli 1987. Het aantal inschrijvingen, maar liefst 75, overtrof alle verwachtingen. Er moest zelfs een stop op de deelname worden gezet. Het idee om dorpsgenoten eens een mogelijkheid te bieden om te waterskiën sloeg enorm aan.

*Waterskiën op
het Overijssels Kanaal.*

Er werd in twee klassen gestreden: een recreantenklasse voor beginners en een wedstrijdklasse voor de ervaren waterskiërs. In de pauze werd een demonstratie door een showteam gegeven en werd een gekostumeerde Batavierenrace op boomstammen gehouden met een hoge vermakelijkheidswaarde voor het toegestroomde publiek.

De eerste editie van de Heinose waterskikampioenschappen werd meteen een eclatant succes. Er kwamen zo'n 4500 toeschouwers op af. Prolongatie van dit opmerkelijk evenement leek verzekerd!

De tweede editie zou op zondag 17 juli 1988 plaatsvinden. Door de vele regen moest het evenement worden afgelast. Het werd verplaatst naar 11 september. Het programma werd dit jaar uitgebreid met een Freestyle-klasse. Het organiserende viertal had ook andere verenigingen aangeschreven en meerdere ervaren waterskiërs zegden hun deelname toe, waaronder enkele sporters die meestreden om het Nederlands kampioenschap. Speciaal voor die ervaren beoefenaars werd de Freestyle-klasse toegevoegd. Door onderweg een aantal hindernissen te nemen, konden de deelnemers extra punten vergaren.

In de wedstrijdklasse werd de snelheid op-

geschroefd tot 40 km per uur en moest in het 500 meter lange parcours ook een springschans worden genomen. De vermakelijke Batavierenrace bleef in het programma gehandhaafd, voor de basisschooljeugd kwam een roeiwedstrijd met surfplanken op het programma en ook het showteam van skivereniging 'De Stille Belter' was weer present om enkele spectaculaire demonstraties te geven.

Ook dit jaar konden de organisatoren terugzien op een geslaagde reprise van de Heinose waterskikampioenschappen waar 104 deelnemers en zo'n 3000 toeschouwers op afkwamen.

Op het programma van de derde aflevering van de Heinose waterskikampioenschappen op 16 juli 1989 prijken weer enkele nieuwe onderdelen: de Nederlandse Hovercraft Club was aanwezig met zelf gebouwde hovercrafts en demonstraties waarbij skiërs konden worden voortgetrokken door een tractor, een motorfiets, een tandem, een paard en zelfs een groep hardlopers. Al met al veel spektakel voor het publiek dat op de zuidelijke kanaaldijk was toegestroomd. Net als de vorige jaren werd ook nu in de Pub van het Olde Gemeentehuis het evenement afgesloten met de prijsuitreiking en het Waterskibal.

In 1990 werden de Heinose waterskikampi-

oenschappen voor de vierde keer door de vier vrienden georganiseerd. De publieke belangstelling was duidelijk minder dan in vorige jaren. Mogelijk was dat mede te wijten aan het prachtige weer in het weekend van 14 en 15 juli, het eerste mooie weekend sinds weken en dan liggen de mensen liever zelf in het water. De organisatoren wijzigden de recreantenklasse in klungelklasse om aan te geven dat het niveau van de recreanten zeer gevarieerd was en ze voegden de boerenklasse aan het programma toe. Aan deze klasse konden alleen Heinose boeren en boerinnen meedoen. Op hun agrarische afkomst werd strikt geselecteerd! De gekostumeerde Batavierenrace, sinds het begin een succesvol onderdeel, werd uiteraard geprolonged. De deelname werd dit jaar beperkt tot mensen uit Heino en omgeving en enkele kennissen uit andere plaatsen. In andere jaren stond de inschrijving open voor iedereen, met als gevolg, dat er toch een bepaalde competitie sfeer ontstond en dat was niet de bedoeling van de vier vrienden.

Een vijfde editie, een lustrum, heeft nooit plaatsgevonden. Daar waren de vier kameraden

ook niet op uit. Dat vonden ze niet belangrijk. Het ging hen puur om het genieten van de sport, niet om de punten, maar om de humor en het spektakel. Het moest klinken als een klok, een echt feest zijn voor de Heinose bevolking. En daar zijn ze vier jaar lang volop in geslaagd. Het arsenaal aan materialen werd verkocht aan een geitenfokvereniging ergens in Friesland en de Stichting Waterskiwedstrijden Heino werd opgeheven.

Eind jaren tachtig kon zo'n bijzonder evenement nog op deze manier en met een laag budget georganiseerd worden. Met alle verordeningen en wettelijke veiligheidsmaatregelen die we nu kennen, zou dat niet meer mogelijk zijn. En waarschijnlijk zal het ook nooit meer plaatsvinden.

De vier kameraden hebben met het organiseren van vier waterskikampioenschappen op rij een stukje Heinose geschiedenis geschreven dat we graag als een uitgebreide voetnoot toevoegen aan het venster over het Overijssels Kanaal, want daarop gebeurde het allemaal.

Een vreemde eend in de bijt....

Tentoonstelling verzamelingen

Van maart t/m november 2011 waren de vitrines in onze tentoonstellingsruimte ingericht met diverse verzamelingen van inwoners van Heino. Schoentjes, varkentjes, trekkers, theepotjes, borduurwerk, zwaantjes, puddingvormen, paardjes en voorwerpen die te maken hadden met de oude gemeente Heino; elf onderwerpen die de tentoonstellingsruimte een vrolijke uitstraling gaven.

Voor kinderen was er een leuke activiteit: zoek in elke vitrine één voorwerp dat niet bij de verzameling past.

Er werden 17 formulieren ingeleverd. Niet één was foutloos ingevuld. Er waren wel drie kinderen met negen goede antwoorden en dat is heel knap, omdat er enkele lastig te ontdekken vreemde voorwerpen bij stonden!

De drie prijswinnaars zijn: Sarenda van Toly, Zoë Linthorst en Kelly Bosch. Allemaal gefeliciteerd! We nemen contact met jullie op.

Schiet op Henk, anders mis je de trein

Toon Hoefsloot

Die mistige achtste januari 1962

Een dikke mistdeken hing die maandagochtend over het land. Even buiten het dorp Harmelen, gelegen aan de spoorlijn Utrecht-Rotterdam, voltrok zich net na negen uur de dodelijkste treinramp uit onze nationale geschiedenis: twee forensentreinen schoven in elkaar waarbij de locomotieven en een aantal treinstellen ontspoorde. Verschillende rijtuigen scheurden open of raakten geplet tussen andere delen. Aan boord van beide treinen zaten ruim 1000 passagiers. Hulpdiensten uit de omliggende gemeenten kwamen onmiddellijk in actie. Veel slachtoffers lagen bekneld onder de wrakken. Er vielen 93 doden, onder wie de machinisten van de twee treinen en er raakten 52 mensen gewond.

Op 12 januari 1962 volgde een dag van nationale rouw. De treinramp bij Harmelen staat nog steeds te boek als de grootste in de Nederlandse geschiedenis en blijft een pijnlijke herinnering in het leven van nabestaanden, overlevenden, hulpverleners en omwonenden.

Henk van der Vegt was bijna 25 jaar. Hij stond midden in het leven, was energiek, had mooie toekomstplannen. Na de lts ging hij aan het werk bij Schotkamp Staalbouw in Zwolle, volgde een avondopleiding en werkte ook nog bij de technische dienst van de melkfabriek Heino Krause. In een van de schakelkasten in de fabriek ontdekte Jan Blom, die in 1965 hoofd technische dienst werd bij Heino Krause, op een dag de naam Henk van der Vegt. 'Monteurs die een schakelkast een grote beurt hadden gegeven, schreven er altijd uit gewoonte hun naam in,' weet hij te vertellen. Sleutelen deed Henk altijd al graag, aan zijn Berini-eitje en later aan zijn NSU motor. Sportief was hij trouwens ook: hij voetbalde in die jaren in het eerste van HEVO.

In 1961 kreeg Henk een baan bij de Shell in Pernis. In Hoogvliet, niet ver van zijn werk, had hij een goed kosthuis gevonden. Ieder weekend kwam hij naar huis, naar Heino. Vooral ook om bij zijn vriendin te zijn. Ze hadden al trouwplannen. Iedere maandagmorgen ging hij weer met de trein terug naar Rotterdam. Ook op die bewuste achtste januari 1962. Die ochtend verscheen hij aan de ontbijttafel in zijn beste pak, wat hij anders nooit deed en had hij kennelijk niet zoveel haast. 'Schiet

nou op Henk', had zijn moeder nog gezegd, 'anders mis je de trein.' Om in Zwolle de sneltrein Leeuwarden-Rotterdam te halen (vertrektijd omstreeks 08.10 u), moest hij er wel voor zorgen op tijd te zijn op het station van Heino voor de stop-trein naar Zwolle. Misschien was het op het nippertje, omdat hij die morgen wat langer treuzelde dan anders, maar hij miste de trein niet.

Rond tien uur kwamen er die ochtend via de radio nieuwsberichten het land in van een ernstige treinramp bij Harmelen. Zus Tonnie, één jaar ouder dan Henk, herinnert zich nog goed dat ze al heel snel de berichten over het vreselijke ongeluk vernam, zonder zich echter te realiseren dat Henk wel eens in een van de twee ramptreinen zou kunnen zitten.

Voor de familie Van der Vegt werd het een dag tussen hoop en vrees. Want langzamerhand brak toch het besef door en begonnen ze zich thuis af te vragen: het zou toch niet waar zijn dat Henk in die ene trein zat? Broer Theo, toen 19 jaar, weet zich nog te herinneren dat er gebeld werd naar station Heino om bij stationschef Verduin te informeren of Henk in Zwolle in die trein gestapt was. Theo weet ook nog dat er in de loop van de dag verschillende keren naar Utrecht is gebeld om informatie, maar dat er geen uitsluitsel werd gegeven.

*Familiefoto uit
de beginjaren vijftig.*

Bovenrij van links naar rechts: Henk, Tonnie, Gerda, Hans

*Onderrij van links naar rechts: Gerard, Theo, vader Hein (1909), Iet, Ans, moeder Siene (1906),
Marinus en Herman.*

Willemien is nog niet geboren. Zij komt op 27 juni 1970 op achttienjarige leeftijd bij een verkeersongeval met haar bromfiets om het leven. Het gezin Van der Vegt blijft niet veel verdriet bespaard: de oudste broer en de jongste zus komen beiden bij een ongeluk om het leven.

Vader Hein handelde in kalveren. Hij had ook zeven koeien en een paard op stal. Hij stierf na een werkzaam leven in 1980 op 71-jarige leeftijd.

Moeder Siene heeft altijd keihard gewerkt in huis voor haar grote gezin en op het bedrijf van haar man. Zij stierf in 1998 en werd 91 jaar oud.

Theo vertelt dat zijn tweelingbroer Gerard en hij na het avondeten naar hun oom Jan aan de Leme-lerveldseweg gingen. Thuis hadden ze nog geen televisie, bij oom Jan wel. 'Ik had het idee dat ik Henk misschien wel zou zien op de beelden van de ramp,' herinnert hij zich.

Toen 's avonds pastoor Terpstra aanbelde, werd alle hoop weggeslagen en wisten ze het allemaal zeker: Henk had de treinramp niet overleefd. Het schokkende nieuws was voor alle gezinsleden nauwelijks te bevatten.

De volgende dag gingen Tonnie, vader Hein en broer Hans naar de Jaarbeurshallen in Utrecht, waar de identificatie van de slachtoffers plaats-vond. Er was geen twijfel: Henk behoorde tot de 93 slachtoffers. Daags na de identificatie werd Henk thuisgebracht.

Tonnie herinnert zich nog de enorme belang-stelling en de bloemenzee bij de begrafenis van

Henk. Hij werd zeer gewaardeerd in de Heinose gemeenschap.

'Als hij nog geleefd had, wat zou er dan van hem geworden zijn?' vragen zijn broers en zussen zich wel eens af. 'Hij was een ambitieuze jongen. Lag er niet een mooie toekomst voor hem in het ver-schiet?' wordt er dan gemijmerd, vooral op de verjaardag van zus Ans als ze allemaal bij elkaar komen in Apeldoorn. Zij is jarig op acht januari, de datum waarop Henk in 1962 omkwam bij die vreselijke treinramp.

Henk van der Vegt zou in deze maand maart 75 jaar geworden zijn.

Op de boekenplank

Toon Hoefsloot

Onze vereniging beschikt over een uitgebreide bibliotheek met meer dan 600 titels, met zorg opgebouwd in de loop der jaren. Het is de bedoeling de bibliotheek, toch zeker een belangrijk onderdeel van alle documentatie waarover 'Omheining' beschikt, bij al onze leden wat uitdrukkelijker onder de aandacht te brengen.

Wist u bijvoorbeeld dat u op nummer, schrijver en op titel boeken kunt opzoeken in het aanwezige register en dat het ook op de computer mogelijk is? En dat u boeken uit onze bibliotheek kunt lenen?

In het contactblad willen we regelmatig melding maken van onze nieuwe aanwinsten in de bibliotheek. Daarenboven bieden we u, als trouwe leden, voor een redelijke prijs interessante boeken aan die dubbel of zelfs driedubbel in onze collectie voorkomen. Mocht uw belangstelling gewekt zijn, elke maandagochtend tussen 10.00 uur en 12.30 uur bent u van harte welkom om te kijken of er iets van uw gading bij is.

De volgende boeken bieden we te koop aan:

Slicher van Bath, B.H., e.a.,	De geschiedenis van Overijssel (2 ex.)
Gevers, A.J. en Mensema, A.J.,	De havezaten van Salland en hun bewoners
Eijken, E.D., Mensen, G.J., e.a.,	In alle staten
Bieleman, J.,	Heino, een geschiedenis van mens en plaats (2 ex.)
Wigbels, H.A.,	Prijs de melk
Schut-Heidinga, A., e.a.,	Salland-West
Siemes, Hans,	Klompen
Wijck, jhr. dr. H.W.M. van der,	Herinnering aan twee Overijsselse buitenplaatsen
Hove, J. ten, e.a.,	Uit de geschiedenis van Dalfsen
Bisschop, M.J.M.,	Heino in oude ansichten (2 ex.)
Schelhaas, mr. H. en Molenaar, B.,	Boerderijen in Overijssel
Bremen, Bertus van den,	Dienen an de diek
Stavorinus, Manna e.a.,	Rabobank 75 jaar
Stapel, G.C.,	75 jaar Heino Krause
Buter, Adriaan,	Overijsselse volksgebruiken
Goutbeek, A. en Everhard, dr. J.,	Hooibergen in Oost-Nederland
Ogink, Leo en Groot Beumer, Ton,	Het dorp aan de Oude Wetering
Wijck, jhr. dr. H.W.M. van der,	Overijsselse buitenplaatsen
Heering, P.,	Overijsselse vertellingen
Barends, F. en Hannink, H.,	Over Salland en de Sallanders

Ontbrekende boeken

Helaas raken we ook wel eens een boek kwijt. Zo missen we al geruime tijd twee boeken die we graag op de boekenplank terug hebben:

- *Tussen Dinkel en IJssel* van Joop Kleuver. Dit boek gaat over de ontstaansgeschiedenis van natuurgebieden in Overijssel.

- *De Stalen tak*, geschreven door Annemarie Siemerink, een boek over de geschiedenis van het familiebedrijf Siemerink. Deze familie had vroeger een smederij in Heino. Sinds 1954 heeft de familie een bedrijf in Geertruidenberg.

Onze vraag is: wie heeft deze boeken geleend? De uitleentermijn is reeds lang verstreken!

Nieuwe aanwinsten

Historische verenigingen in de regio steken veel tijd in het samenstellen van een canon van hun dorp of stad. De laatste tijd is er een aantal canons in boekvorm verschenen:

Canon van Dalfsen, een blik in het verleden van een veelzijdig dorp;

Canon van Nieuw Leusen, 20 vensters op de geschiedenis van Nieuw Leusen;

Vijftig vensters op Deventer, canon van de stadsgeschiedenis;

Canon van Staphorst, IJhorst en Rouveen.

U vindt ze alle in onze bibliotheek.

Daarnaast hebben we ook nog enkele andere, nieuwe boeken op de plank:

Schrier, D.M. van der, Overijsselse waterstaat in de kaart gekeken

Spek, Theo, e.a., Mens en land in het hart van Salland

Schrijver, A.J.A. Het Dalfser Sterrebosch en wijde omgeving

Topografische Atlas Nederland

Varwijk, Gerard, Overijsselse windmolens toen en nu

Verheijen, Gidi, Het radiotoestel in de Tweede Wereldoorlog

Veldmaat P.D.C. Veldmaat, Veldmate, Veldmaat

Harms, Wielent Overijsselse streekdrachten

In memoriam

Op 7 januari 2012 overleed **Gerard Rijnsburger**. Hij was jarenlang een trouwe bezorger van ons contactblad 'Omheining' in Laag Zuthem. Hij werd 86 jaar oud. De laatste tijd speelde zijn gezondheid hem parten en kon hij het bezorgen niet meer volhouden.

Wij zullen hem in onze vereniging missen. Echter niet alleen wij, maar vooral ook zijn naaste familie die wij voor de toekomst veel sterkte toewensen.

Het bestuur

Aan de dood ontsnapt

Paul van Wegen

Een herinnering

In juni 1944 werd ik 18 jaar. In die tijd een gevaarlijke leeftijd. Ik had net mijn diploma middelbaar onderwijs gehaald en kreeg direct daarna een oproep voor de keuring van de zogenaamde Arbeidsdienst. Ik werd goedgekeurd en moest mij een paar dagen later melden. Geen haar op mijn hoofd dacht erover om te gaan werken voor de vijand en ik dook onder. Ik kwam terecht bij Kemper in Linderte aan het kanaal naar Lemelerveld, vlak bij de brug. Hij was weduwnaar en in mijn ogen stokoud. Later bleek hij net 50 te zijn, dus ik had het goed mis. Hij was een aardige man. Met zijn huishoudster kon ik goed overweg.

Mijn ouders woonden toen recht tegenover de pastorie in de Kerkstraat in Raalte. Die pastorie was al meer dan een jaar bezet door de Sicherheitspolizei. Ik dacht: die zullen wel snel komen controleren, maar er gebeurde niets. Daarom kwam ik na een maand of vier weer naar huis.

Van de ondergrondse kreeg ik een vals Ausweis waar ik wel en niet blij mee was, omdat als je goed keek kon zien dat er mee geknoeid was. Alles bleef goed gaan tot de laatste maanden van de oorlog. We moesten ons toen melden om te gaan graven voor de TODT (een Duitse organisatie) aan de IJssellinie in Wijhe. Alle mannen tussen de 18 en 50 jaar waren daartoe verplicht. Omdat de S.D. uit de pastorie wel wist waar ik woonde durfde ik niet gewoon thuis te blijven en ging ik 's morgens op de fiets met de schop achterop langs de S.D. richting Wijhe. Maar even verderop ging ik door de Koestraat en de tuin van de pastoor terug naar huis.

De juiste datum weet ik niet meer, maar het was waarschijnlijk de laatste week van maart 1945. De oorlog was bijna afgelopen en het was duidelijk dat ik zoveel mogelijk binnen moest blijven. Toch ging ik die dag, nadat ik zogenaamd had gegraven, melk halen bij Lugtenberg aan de Hondemotweg, toen nog een zandweg. Tussen Raalte en Heino woonde aan de ene kant Gradus en aan de andere kant Willem Lugtenberg. Dat waren in die tijd grote, belangrijke boeren. Melk halen bij de boer was de gewoonste zaak van de wereld. Nadat ik melk gekregen had, vroeg een meisje van een jaar of tien of ze bij mij achterop de fiets mee terug mocht naar Raalte. Normaal reed ik altijd over de zandweg weer terug maar dat leek me nu niet zo goed

Paul van Wegen op 18 jarige leeftijd.

en daarom ging ik over een smal pad langs de boerderij naar de Zwolseweg die parallel aan de Hondemotweg loopt. Toen ik daar aankwam zag ik een hele rij paarden en wagens begeleid door een grote groep Duitse soldaten, die naar Zwolle gingen. Ik zag direct dat de wagens geladen waren met pantservuisten. Daarmee konden gewone soldaten (infanterie) tanks uitschakelen. Tijdens de laatste oorlogsdagen zijn er daarvan tienduizenden gemaakt. Nog voor ik de eerste wagen zou passeren hoorde ik vliegtuigen en zag ik drie jagers rechts van mij die het transport kennelijk hadden gezien, want de eerste jager dook al naar ons toe. Ik besepte ogenblikkelijk dat ik dit niet zou overleven en dook achter een boom aan de rand van een sloot. De jagers schoten de laatste maanden van de oorlog, met raketten en boordkanonnen, op alles wat ze aan transport zagen. De begeleidende Duitsers zagen het gevaar en begonnen met alles wat ze hadden op dat vliegtuig te schieten. Ik kon het niet geloven maar de jager draaide af en de andere toestellen volgden. Waarom ze verdwenen weet ik niet. Misschien hadden ze al hun raketten al verschoten of dachten ze: die oorlog is toch bijna voorbij. Later heb ik me vaak afgevraagd wie dat meisje was.

Al weer twintig jaar geleden 1992 - 1e kwartaal

Marijke Donath

*Fanfare Salland
uit Lierderholthuis
70 jaar.*

6 januari

De Fanfare Salland is niet meer weg te denken uit Lierderholthuis. Dat benadrukte burgemeester Van den Berg in zijn toespraak tot de jubilerende muziekvereniging tijdens de druk bezochte receptie in de Kerkehoek te Lierderholthuis. De Fanfare Salland werd zeventig jaar geleden opgericht op initiatief van pastoor Hendriks en wat is er dan ook passender dan de feestelijkheden rondom dit jubileum te beginnen met een viering in de parochiekerk. In een feestelijk versierde St. Nicolaaskerk, die tot aan de laatste plaats bezet was, verleende de fanfare, onder leiding van dirigent Oosterwijk, haar muzikale bijdrage aan de dienst. Het thema van de dienst 'Samen één', noemde voorzitter Lipman van de muziekvereniging de leidraad voor de jubilerende vereniging. De fanfare presenteerde zich tijdens de dienst voor de eerste keer in haar nieuwe uniformen.

30 januari

De inwoners van Laag Zuthem en Lierderholthuis zullen ongetwijfeld massaal aan de beeldbuis gekluisterd zitten. De H(einose) K(abel)

T(elevisie) zendt op die datum namelijk een special uit over deze beide kerkdorpen. Het programma zal gedeeltelijk live zijn. Er zullen opnames te zien zijn die al eerder werden gemaakt in beide dorpen. In de studio zullen, naast burgemeester Van den Berg, vertegenwoordigers van de beide dorpsgemeenschappen aanwezig zijn. Lieke Kersten zal in informele sfeer met hen spreken over hun eigen dorp.

Voor Lieke is dit tevens de laatste uitzending waaraan ze zal meewerken. In verband met haar drukke werkzaamheden in het bedrijf van haar man stopt zij met haar vrijwilligerswerk voor de HKT. De studio is vanavond niet toegankelijk voor publiek in verband met de beperkte ruimte. Zondagmorgen vanaf half twaalf wordt de ingeblikte uitzending herhaald. Voor diegenen die niet op de kabel zijn aangesloten, bestaat op deze ochtend wel de gelegenheid om in de studio de uitzending te komen bekijken.

31 januari

Ongeveer dertig ex-leveranciers van Heino-Krause krijgen geld terug van Coberco. Zuivelcoöperatie Coberco gaat hiertoe over nadat

de advocaat mr. Bronkhorst namens de boeren gedreigd had het geld in een kort geding op te eisen.

Coberco liet de leveranciers, geen leden van de vorig jaar overgenomen coöperatie Heino Krause, ook meebetalen aan de schuldsanering. Dat moet veertien miljoen opleveren. Zij kregen 22 cent per geleverde liter minder. De ex-leveranciers van Heino-Krause krijgen nu geld terug. Coberco is in 1990 begonnen met de inhouding, uitgesmeerd over een periode van drie jaar. Ex-leden van coöperatie Heino-Krause betalen dit jaar voor het laatst.

31 januari

In de voormalige bedrijfspanden van Heino Krause heerst sinds donderdag weer bedrijvigheid. Ondernemer Tielbeke uit Lemelerveld, die het leegstaande fabriekscomplex aan de Zwolseweg heeft gekocht, is in het complex T&O Pack Systems begonnen. Coberco heeft de productie van melkpoeder overgeplaatst naar de vestiging in Lochem. Behalve de bedrijfspanden is ook een deel van de machines en installaties overgenomen. De PTT was gisteren druk bezig met het overschakelen van de telefoonlijnen. Voorlopig biedt de nieuwe onderneming plaats aan ongeveer tien medewerkers. 'Het merendeel van de werknemers heeft bij Heino Krause gewerkt en komt uit Heino en omgeving. Er bestaat grote belangstelling voor het verpakken, de 'handling' en de op- en overslag van droge melkproducten, vandaar dat we direct aan de slag gegaan zijn', aldus directeur Tielbeke.

Hij wijst erop dat het hier om een specialisme gaat. 'Het is een begin en natuurlijk mikken we op uitbreiding, ook wat het aantal medewerkers betreft'. T&O Packing heeft niet de hele capaciteit van het complex nodig. Van het complex zijn nog geschikte lokaliteiten over die als bedrijfs- en kantoorruimtes gebruikt kunnen worden. Het ligt dan ook in de bedoeling om een deel van deze ruimtes te verhuren.' 'Het is feitelijk wel snel gegaan', zo reageerde burgemeester A.W.P. van den Berg gisteren verheugd. 'Heino Krause is er nog niet uit of er zit

al weer een ander bedrijf in en heerst er weer bedrijvigheid'. 'Wij hebben het overgelaten aan het particulier initiatief. Met de invulling zijn we heel blij. Het is heel positief dat het zo gauw tot een oplossing is kunnen komen. Het bedrijf is een prima voortzetting van wat er was', aldus de burgemeester.

5 februari

In de gemeente Heino start men vrijdagmiddag met het uitzetten van ongeveer 2600 milieuboxen ten behoeve van het gescheiden inzamelen van klein chemisch afval.

De eerste box wordt 's middags om één uur in Laag Zuthem uitgereikt aan de wethouder van milieuzaken G. Siebert. De rest van de boxen wordt in de loop van deze maand door mensen van het kringloopbedrijf uitgezet. In deze regio is Heino de laatste gemeente waar de aparte milieuboxen bij huishoudens worden neergezet. Het klein chemisch afval zal twee keer per jaar worden opgehaald met de chemocar van de gemeente Zwolle.

6 februari

Na elf jaar voorbereiding kan het dan toch gebeuren: de landinrichting voor het 4200 hectare grote gebied Salland-West. Met een ruime meerderheid zeiden de belanghebbenden 'ja' tegen het landinrichtingsplan. De opkomst was opvallend groot, een teken dat de ruilverkaveling leeft onder de betrokkenen. Voorzitter Polderman kon in het Windesheimer dorps huis voldaan meedelen dat het plan het gehaald had. En hoewel ook hij naar buiten steeds zelfverzekerd overkwam, gaf hij gisteravond toe dat de spanning de afgelopen dagen wel gestegen was. Van de betrokkenen stemde 61,4 procent voor. Omgerekend naar oppervlakte grond kwam 62,5 procent uit de bus.

Al snel werd duidelijk dat een ruime meerderheid achter de voorgestelde plannen stond. Voorzitter Polderman kon opgelucht ademhalen. Hoewel hij zei dat hij het niet doorgaan van het plan geen persoonlijke nederlaag zou hebben gevonden, toonde hij zich de afgelopen tijd wel een warm pleitbezorger en trok alle

registers open. Ook een van zijn voornaamste tegenstanders, baron van Voorst tot Voorst van landgoed Den Alerdinck II kreeg daarbij volop tegengas. Polderman had echter niet getwijfeld aan het welslagen van de stemming. 'Natuurlijk nam in de laatste dagen de spanning toe, maar ik heb wel steeds vertrouwen gehad in de goede afloop'.

Baron van Voorst tot Voorst toonde zich een sportief verliezer. 'Dit is een democratisch genomen besluit. Ik ga niet namokken, het is een faire strijd geweest. We hebben na afloop elkaar recht in de ogen gekeken en gezellig samen een borrel gedronken'. Wel kondigde de strijdbare baron aan bij De Kroon in beroep te gaan tegen onderdelen van het plan die de natuur op 'zijn landgoed' bedreigen.

Daarbij gaat het om de klinkerverharding van de Hoge Weg (met de Armjagersdijk, Zeedijk, en Zuthemerweg een deel van de oude zeewaterkering), de aanleg van openbare fietspaden op de Alerdinckweg en Zeedijk en de wegverbetering van het gedeelte van de Grote Hagenweg tussen perceel 1 en de Alerdinckweg. 'Het beroep bij de Kroon gaat vandaag de deur uit. Als we het daarmee alsnog kunnen winnen is dat heel mooi. De voorstanders hebben hun ruilverkaveling, daar is al veel tijd en geld ingestoken en dat moet gewoon doorgaan. Maar via de Kroon kunnen we de voor ons belangrijke zaken uit het vuur slepen. We laten natuurlijk niet over ons heenlopen. We kijken nu niet meer terug, maar vooruit', aldus baron van Voorst tot Voorst.

15 februari

Het sluiten van de geldhandelingenbalie van de Rabobank te Heino per 1 maart heeft onder de ouderen in Heino enige beroering gewekt. Met de sluiting van de balie wil de bank het gebruik van de geldautomaat meer algemeen maken. Voor ouderen en gehandicapten kan de sluiting van de geldhandelingenbalie echter problemen opleveren.

In een reactie op het verzoek van de ouderenbonden om een en ander nog eens te bekijken verklaarde de heer F. Laarman, hoofd particu-

De Rabobank in Heino.

lieren van de Rabobank in Heino, dat de sluiting van de geldhandelingenbalie niet betekent dat men nu verplicht is gebruik te maken van de geldautomaat. 'Er is nog terdege mogelijkheid om aan de open balie geld op te nemen. De geldautomaat is alleen een vervanging van de snelkas. Mensen die geen gebruik willen maken van de geldautomaat kunnen dus nog altijd terecht bij de balie, daarbij wordt wel geadviseerd om de piekuren (vrijdagmiddag, vrijdagavond en maandagmorgen) te vermijden.'

2 maart

De Heinose Raad van Elf, aangevoerd door prins Willem de Eerste en in het kielzog de jeugdraad van Elf is zaterdagmorgen in het dorpscentrum aan de slag gegaan met de bezem. Op ludieke wijze protesteerde carnavalsvereniging De Sökkestoppers hiermee tegen het voornemen van de gemeente om de kosten van het opruimen van troep na het feest in rekening te brengen bij de Carnavalsvereniging. 'Op deze wijze willen wij onder uw aandacht brengen dat de voornemens van het gemeentebestuur om de restanten van een feestelijk gebeuren in rekening te brengen bij de desbetreffende vereniging ons natuurlijk te zot zijn!'

Bij het gemeentehuis werd aan de burgemeester een 'gouden' bezem overhandigd met de boodschap dat nieuwe bezems schoon vegen en dat deze bezem wel gebruikt kon worden om 'alle kromme voorstellen mee van tafel te vegen'. Of de actie succes heeft moet nog worden afgewacht.

Van de bestuurstafel

De kerstwandeling was een zeer geslaagd evenement met 1400 deelnemers. Het Heino's Mannenkoor zorgde voor een muzikale omlijsting tijdens de koffiepauze bij de familie Roesink aan de Kanaaldijk.

Tevens kon men tijdens de wandeling herhaaldelijk het sonore geluid van de midwinterhoornblazers uit Haarle horen. Al met al een mooie dag om op terug te kijken.

U kunt de tentoonstelling met als titel: 'Tot op de bodem uitgezocht' nog bezoeken tot eind april. Het thema is de prehistorie en de eerste vestigingen van de mens in Salland. Vondsten uit de bodem van Heino en directe omgeving zijn tentoongesteld. De tentoonstelling zal worden omlijst door enkele lezingen. Alle basisscholen worden uitgenodigd de tentoonstelling klassikaal te bezoeken.

Op donderdagavond 29 maart vindt de algemene ledenvergadering plaats in het Parochiehuys aan de Paalweg. De agenda voor de vergadering treft u bij deze 'Omheining' aan.

Er is nog steeds vraag naar het boek De Canon Van Heino, de geschiedenis van Heino in vijftig vensters. Het boek is aan te schaffen via onze vereniging of bij de Bruna, Smulbaai en VVV.

Bent u van plan een familielid of kennis een cadeau-lidmaatschap van onze vereniging aan te bieden, dan zijn hiervoor cadeaubonnen aanwezig.

Schenken

- Van mevrouw H.E. Blankvoort, Marktstraat 47, een warmhouder voor een lijmpot.
- Van de heer P. van Gerner, Zuthemerweg 7A, knipmutsen.
- Van de heer A. Heuven, Hogebroeksweg 33, een aluminium melkemmer.
- Van de heer J. Holterman, Klaproos 33, een krultang en de naam Hooglugt in aluminium letters.
- Van de heer G. Hofmeijer, Rozendaelseweg 26a, twee houten melkemmers.
- Van de heer G. Hulsink, Kruzebrink 13, een speelgoed tram en autobus.
- Van de heer G. Kroes, Vlaminckhorstweg 38, topografische kaarten en calques van topografische kaarten.
- Van de heer A. Mulder, Dolderstraat 12, een unster van het merk Salters springbalance.
- Van de heer H.A.M. van de Vechte, Achterkampweg 17, Raalte, een groot aantal boerenvoorwerpen.
- Van de heer G. Wisselink te Nijeveen, uit de nalatenschap van zijn moeder, drie ingelijste foto's en het boek 'Heino, een geschiedenis van mens en plaats'.
- Van de heer H. van Wijnen, Brinkweg 44, een Trico speelgoedkruiwagen.

'OMHEINING'

Met deze naam tracht de Vereniging voor Heemkunde tot uitdrukking te brengen een vereniging te zijn, die Heino in al zijn facetten 'omheint'. Volgens sommigen is de naam afgeleid van dit begrip, symboliserend een heg of haag, die een bepaald terrein 'omheint', in ons geval van de Strenkhaar tot de Aalvanger en van de Dollenhoek tot de Ganzepan.

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino

Canadastraat 6, 8141 AC Heino
Tel. 0572-394562

E-mail: omheining@planet.nl
Website: www.omheining.net

Secr.: Acacia 25, 8141 TL Heino,
Tel. 0572-391986

Rabobank Heino: rek.nr. 3271.12.271

Contributies:

Leden € 15,00 per jaar (elk volgend gezinslid
€ 7,50 per jaar); portokosten € 6,00 per jaar
Losse nummers € 5,00 (max. 24 pagina's)
Themanummers € 6,00

Ledenadministratie

G.M. Rosendaal-Kroes,
Nieuwe Wetering 7, 8144 RA Lierderholthuis,
tel. 391798

Bestuur

H. Hofman, voorzitter,
Muntzstraat 11, 8141 VP Heino, tel. 392593
M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499
J.K. Pruim-Reinders, secretaris,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986
D.J. Buitenkamp, penningmeester,
Schoolstraat 1, 8141 EN Heino, tel. 391873
G.H.M. ten Berge-Elferink, Delmterweg 8,
8141 PJ Heino, tel. 391803
B.J. Horstman, De Horst 10,
8141 BA Heino, tel. 392622
J.H.M. Meulman-Kortstee, Dolderstraat 8,
8141 GK Heino, tel. 392560
G.M. Rosendaal-Kroes, Nieuwe Wetering 7,
8144 RA Lierderholthuis, tel. 391798
G.J. Veltkamp, Oosteinde 11,
8141 AR Heino, tel. 391292

Werkgroepen

1. Folklore

Contactpersonen: J.H.M. Meulman-Kortstee,
Dolderstraat 8, 8141 GK Heino, tel. 392560
en J.M.W. Kappert-Kogelman,
Davenschot 30, 8141 BD Heino, tel. 392806

2. Foto en Video

Contactpersoon: Vacant,

3. Genealogie - Documentatie

Contactpersoon: J.K. Pruim-Reinders,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

4. Geschiedenis

Contactpersoon: J. Peters,
Woolthuisweg 39, 8141 RX Heino, tel. 391914

5. Historische Gebruiksvoorwerpen

Contactpersoon: G.J. Veltkamp,
Oosteinde 11, 8141 AR Heino, tel. 391292

6. Kruidentuin 'Allegaardje'

Contactpersoon: G.H.M. ten Berge-Elferink,
Delmterweg 8, 8141 PJ Heino, tel. 391803

7. Streektaal

Contactpersoon: B.J. Horstman,
De Horst 10, 8141 BA Heino, tel. 392622

8. Tentoonstellingen

Contactpersoon: M.J.M. Bisschop,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

Tijdschrift 'Omheining'

Redactie-adres:
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
tel. 0572-394562

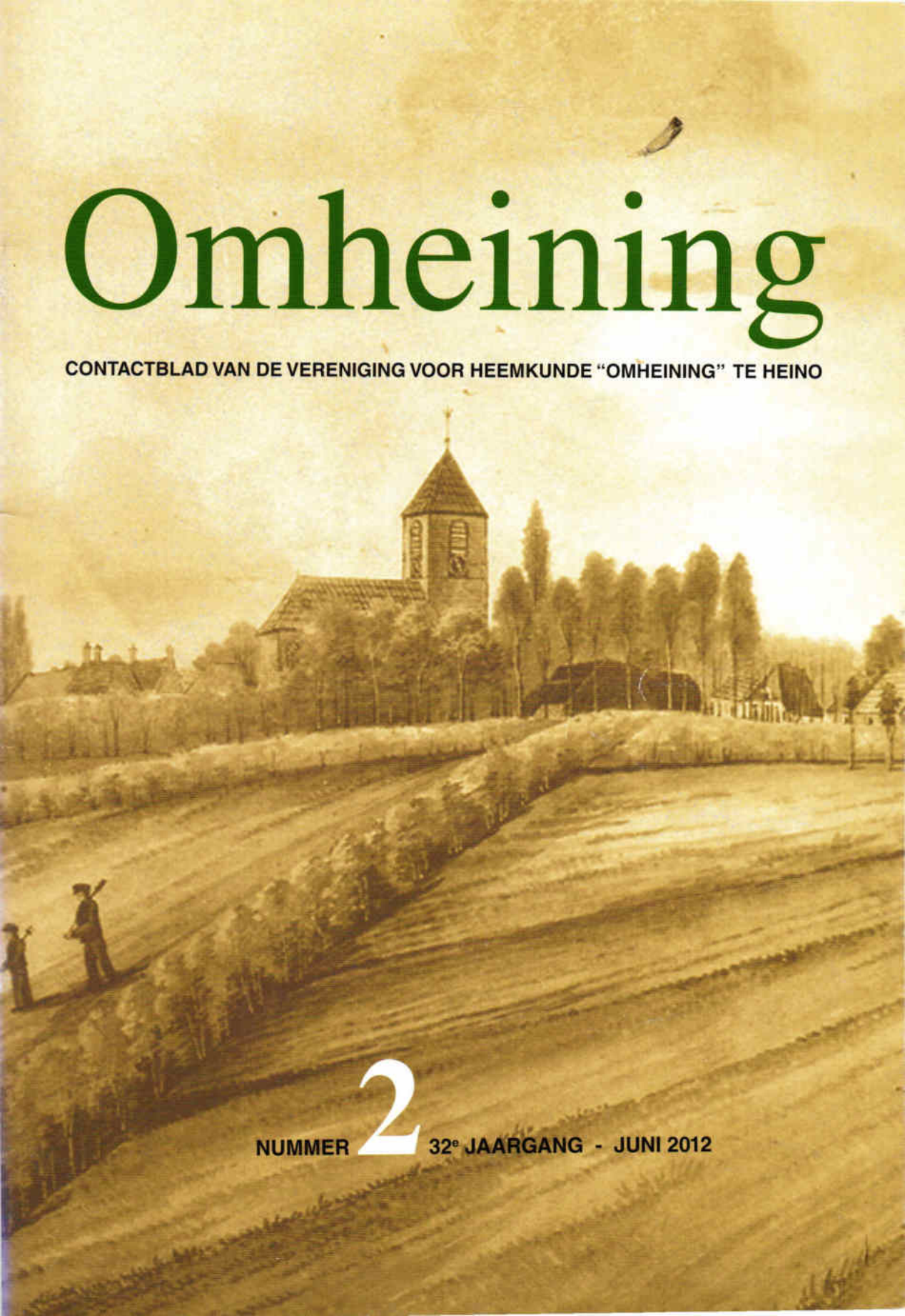
Redactie

D.A. Weulink-Jansen, Korenbloem 1
8141 DG Heino, tel. 391698, eindredactie
E-mail: ton.weulink@kpnplanet.nl
J.K. Pruim-Reinders, Acacia 25
8141 TL Heino, tel. 391986
A. van de Wetering, De Haarstraat 33,
8141 EW Heino, tel. 392330, vormgeving / opmaak

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'.

Druk: Sonodruk, Heino

ISSN 1384-8461

Omheining

CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VOOR HEEMKUNDE "OMHEINING" TE HEINO

NUMMER

2

32^e JAARGANG - JUNI 2012

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino
32e jaargang - nummer 2 - juni 2012

INHOUDSOPGAVE

blz. 26	Van de redactie
blz. 27	Sprekende foto's (86) - J.K. Pruim-Reinders
blz. 29	'Looft den Heer' - bijna 90! (3) - G. Peeters
blz. 33	Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegardje' - S. Nijhof
blz. 34	Een fascinerende boom - N. Elsinga
blz. 35	Toen en Nu - D. Weulink
blz. 36	Canon supplement (4) - A.B. Hoefsloot
blz. 39	Op de boekenplank (2) - A.B. Hoefsloot
blz. 40	Om de tafel met ... - B. van de Sluis
blz. 42	Een bijzonder geschenk - J.K. Pruim-Reinders
blz. 43	Al weer twintig jaar geleden 1992 - 2e kwartaal - M.S.H. Donath-Hoppen
blz. 47	Van de bestuurstafel
blz. 48	Colofon

Van de redactie

Voor de derde en tevens laatste keer beschrijft Gijs Peeters een deel van de geschiedenis van het gemengd koor 'Looft den Heer', dat vanaf voorjaar 2012 als 'Heino Vocaal' door het leven gaat. Natuurlijk is het niet het einde van het verhaal. Gekeken wordt of de drie afleveringen samen met een vervolgonderzoek in boekvorm kan worden uitgegeven. Mocht dat zo zijn dan wordt u daarvan op de hoogte gehouden.

Het gezin van Gerhardus Oosterlaar wordt door Jennie Pruim in de rubriek 'Sprekende foto's' nader bekeken. Sonja Nijhof van de werkgroep 'Allegardje' beschrijft een boom die in de kruidentuin staat. Nynke Elsinga heeft daarop nog een aanvulling gemaakt.

In het Canonsupplement wordt door Toon Hoefsloot teruggekeken op het busongeluk in 1924. Er ontstond hierover zelfs een straatlied en in het archief werd een anoniem gedicht gevonden.

In 'Op de boekenplank' heeft Toon aangegeven welke boeken er te koop zijn. Ook kunt u in deze rubriek lezen welke boeken - die we heel graag terug willen hebben - nog vermist worden.

Betty van der Sluis heeft een gesprek gehad met Theo Blom. Samen met Nynke Elsinga heeft ze dat op papier gezet.

Verder wil de redactie uw aandacht vestigen op onze nieuwe website en wat er alweer 20 jaar geleden gebeurde, heeft Marijke Donath voor u opgezocht.

We hopen dat u veel leesplezier beleeft aan dit voorjaarsnummer.

Namens de redactie.
Dieni Weulink

De kopij voor het septembernummer moet voor **15 juli 2012** ingeleverd worden.

Met dank aan de correctoren:

M. Donath-Hoppen, N. Elsinga, T. Hoefsloot, J. Melenhorst,
N. Nijland-v. Egmond, G. Peeters, J. Peters, W. Steenbergen en J. Tijhuis.

Sprekende foto's (86)

J.K. Pruim-Reinders

Op 5 september 1914 verstuurde Gerhardus Oosterlaar (links op de foto), vanuit de kazerne in Woerden een fotokaart aan zijn broer Antonie die bij de familie Heuven aan de Hogebroeksweg in Raalte als boerenknecht werkzaam was. Gerhardus Oosterlaar was onder de wapenen geroepen en in Woerden ingekwartierd in verband met de eerste wereldoorlog.

Hij schreef:

'Woerden Den 5 September 1914.

Waarde Vriend en Huisgenoten met dezen deel ik u mede dat ik goed gezond ben wat u tevens ook kunt zien, hopende dat u ook allen dezen in gezonden staat zult ontvangen zend ik u uit vriendschap dezen Kaart.

Gegroed van mij.

G. Oosterlaar.'

Gerhardus Oosterlaar werd op 12 september 1886 geboren op de boerderij 'De Zomerij' aan de Berkendijk 15 te Heino. Hij was het vijfde kind van Gerhardus Oosterlaar en Antonia Hellink Ramaker. Een gezin met tien kinderen, waarvan er maar twee volwassen werden.

Een overzicht van het gezin:

Gerhardus Oosterlaar

Geboren: Heino, 28 september 1853.

Overleden: Heino, 10 augustus 1895.

Zoon van: Hermannes Oosterlaar en Antonia Eikelenkamp.

Beroep: dagloner.

Godsdienst: r.-k.

Adres: Heino, Berkendijk 15.

Huwelijk: Heino, 26 december 1878 met Antonia Hellink Ramaker, geboren Heino, 2 april 1857, overleden Raalte, 8 januari 1929.

Kinderen:

1. **Hermannes**, geboren Heino, 4 januari 1880, overleden Heino, 11 april 1892, oud 12 jaar.

Links: Gerhardus Oosterlaar 1886-1969.

2. **Levenloos van het mannelijk geslacht**, Heino, 18 juli 1881.
3. **Gesina**, geboren Heino, 5 oktober 1882, overleden Heino, 3 februari 1883, oud 5 maanden.
4. **Antonie**, geboren Heino, 13 januari 1884, overleden Heino, 15 maart 1884.
5. **Gerhardus**, geboren Heino, 12 september 1886, overleden Heino, 11 maart 1969.
6. **Antonia**, geboren Heino, 5 mei 1889, overleden Heino, 7 april 1890, oud 11 maanden.

7. **Johannes Antonius**, geboren Heino, 27 september 1891, overleden Heino 19 april 1893, oud 18 maanden.
8. **Hermannes**, geboren Heino, 14 oktober 1893, overleden Heino 11 december 1893, oud 59 dagen.
9. **Hermina**, geboren Heino 21 januari 1895, overleden 19 september 1895, oud 7 maanden.
10. **Maria**, geboren Heino 21 januari 1895, overleden Heino, 28 april 1895, oud 3 maanden.

Hoewel er acht jong overleden, werd de schrijver van de kaart, Gerhardus, 82 jaar oud. Vanwege zijn huwelijk met Maria Schotman op 25 april 1912 te Heino, kwam hij bij haar ouders op de boerderij aan de Berkendijk 4 te wonen. Toen zijn schoonvader Lammert Jan Schotman overleed, nam hij het boerenbedrijf van hem over.

Antonie Oosterlaar die de fotokaart van zijn broer ontving, overleed op 100-jarige leeftijd. De Zwolsche Courant van 14 januari 1984 wijdde hier zelfs een artikel aan.

'De heer A. Oosterlaar, wonend aan de Berkendijk 4 in Heino, is 100 jaar geworden. Oosterlaar werd geboren in Heino, maar verhuisde later naar Raalte. Hij trouwde daar op 2 april 1910 met Willemina Nijboer. Het echtpaar kreeg één kind, dat helaas maar enkele uren geleefd heeft. Al vroeg moest de heer Oosterlaar ook afscheid nemen van zijn vrouw. Zij overleed op 8 augustus 1919.

De heer Oosterlaar werkte in eerste instantie bij de Nederlandse Heidemaatschappij. In 1943 trok hij in bij Jan Oosterlaar (oomzegger) en zijn gezin aan de Berkendijk 4. Deze familie heeft een boerderij en toen Oosterlaar zijn periode bij de Nederlandse Heidemaatschappij afsloot, hielp hij tot voor enkele jaren mee op het bedrijf. De gezondheid van Oosterlaar is goed, hoewel hij in een rolstoel zit.'

Geraadpleegde bronnen:

- Archief van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining': burgerlijke stand en bevolkingsregisters van Heino, familieadvertenties en bidprentjes.
- Internet: www.genlias.nl.

Van de werkgroep Folklore

Annie Meulman-Kortstee

Broodmaaltijd op 'Daggie Old Heino'.

Straks is het weer zo ver: de Heinose Pompdagen met als hoogtepunt 'Daggie Old Heino'. De Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' organiseert op deze dag een broodmaaltijd.

De werkgroep 'Folklore' wil op deze manier een extra bijdrage leveren aan de gezelligheid. Wie in klederdracht of in historisch kostuum in het dorp verschijnt, mag gratis aan deze broodmaaltijd deelnemen.

Heeft u geen kleding hiervoor en wilt u wel in klederdracht komen, dan heeft 'Omheining' naaipatronen voor het maken van kledingstukken van de Heinose klederdracht.

U kunt hiervoor elke maandag van 10.00 uur tot 12.00 uur terecht in de Maelderieje aan de Canadastraat in Heino. tel. 0572 394562.

'Looft den Heer' - bijna negentig! (3)

Gijs Peeters

'Looft den Heer'
in mei 2012.

Foto: Joost Pieterse.

Aan alles komt een eind. Die zegswijze wordt te pas en te onpas gebruikt. Ze dient nu eens als troost in een nare situatie, dan weer als doekje voor het bloeden wanneer het eind van iets prettigs in zicht komt.

Hoewel het dus een gemeenplaats is, wil ik er toch mee beginnen.

Allereerst omdat de juistheid ervan steeds weer bewezen wordt bij het doorlezen van historische bronnen, maar ook omdat achter de artikelen over 'Looft den Heer' nu een punt gezet moet worden.

Gezien de grote hoeveelheid nog onbehandelde onderwerpen is er dus een keuze gemaakt.

Een punt dat in vrijwel alle verslagen van het koor voorkomt, is de oproep aan de zangers toch vooral trouw de repetitieavonden te bezoeken.

Ter illustratie heb ik er enkele citaten uitgelicht.

In het verslag van de jaarvergadering in 1951 noteerde B. Brinkman: *'Hierna werd er een kop chocolade gedronken en kwam Mej.*

Poutsma met de vraag of de zang niet hoog van zich afziet. Zij bedoelde hiermee: de uitvoering gehouden op 21 en 22 Nov. '50 stond de zang niet op zeer hoog peil, tenminste, verschillende nummers. Gevraagd werd om die nummers toch beter te studeren om de zang als zodanig te verhogen. Hierop gaf de Dirigent een goed inzicht. Hij zei o.a. dat hier ook de leden debet aan waren door minder goede opkomst.'

In de *'Wekelijkse notities van de zangver. Looft den Heer'* van helaas onbekende hand staat te lezen: *'15 sept. 1958. Er waren weer heel wat afwezig op deze repetitie. Bij alt en tenor was dit het ergste. Erg jammer, want we namen een nieuw nummer in studie en nu zijn we genoodzaakt, ter wille van de thuisblijvers, de volgende repetitie van voren af aan te beginnen. Het is een mooi nummer en we hebben het geheel doorgezongen, dus wel ijverig gestudeerd. Het nieuwe nummer is een gezang, gez. 179 H.V. Bundel.'*

'27 okt. Aan de leden de raad, niet altijd de zang op de laatste plaats te zetten; laat ook eens de zang voorgaan boven een ander verzetje.'

In het jaarverslag van 1961 schreef mevr. R. Stavorinus:

'Meneer Brouwer (...) vertelde dat hij graag naar Heino ging en tevreden was. Maar riep iedereen op voor geregelde opkomst.'

Het blijkt dat het ook vroeger vaak moeite kostte, de aandacht te vestigen op de aanvang van de repetitie. In het jaarverslag van 1962, door mevr. A. v.d. Kolk-v.d. Kolk staat onder meer dat, ter gelegenheid van de viering van het 40-jarig jubileum, *'(...) er een bouquet bloemen werd aangeboden met inhoud. We dachten aan een voorzittershamer, maar het was een toeter om op te stemmen en te overstemmen, die de voorzitter bijzonder te pas komt daar hij nogal eens moeite heeft om stilte te verkrijgen.'*

Voorzitter was toen dhr. Wisselink.

Van horen zeggen weet ik, dat het zelfs is voorgekomen dat een koorlid regelmatig een breiwerkje bij zich had op de repetities.

In het jaarverslag van 1966 schreef secretaris J. van Domselaar:

'We zouden weer deelnemen aan een concours. Nu weet iedereen, dat daaraan vast zit repeteren, repeteren en nog eens repeteren. We hebben een besluit genomen, maar de consequenties die eruit voortvloeiden hebben we niet aanvaard. Bij het repeteren hebben we er de brui aan gegeven.'

Het resultaat hiervan was, dat de 'nummers' onvoldoende ingestudeerd werden en het koor moest afzien van deelname aan het jaarlijkse concours.

In 1967 nam het koor zich voor weer naar het concours te gaan. In het jaarverslag tekende J. van Domselaar op:

'Volgens de heer Brouwer kan dat, als er maar met aandacht gestudeerd werd, de leden trouw de repetities bezochten, er op tijd werd begonnen en de pauze niet te lang uitliep. Blakend van ijver was iedereen het hiermee eens.'

Datzelfde jaar boekte 'Looft den Heer' inderdaad een bijzonder resultaat: een eerste prijs in de afdeling Superieur! Toch schreef Johan Huisman in de notulen van de jaarvergadering van 1968:

'Een voorstel werd gedaan om precies 8 uur te beginnen, al zijn er ook maar 1 à 2 personen!'

Gelukkig mogen we constateren dat de koordiscipline anno 2012 aanzienlijk beter is, al blijft er altijd wat te verbeteren.

Het aantal zangavonden is tegenwoordig wel veel kleiner dan vroeger. Het jaarverslag van 1950 vermeldt er 49. Wegens de lange vakanties komen we nu op ongeveer 40 zangavonden per jaar.

Ook in de samenstelling van het muziekprogramma is er in de laatste halve eeuw veel veranderd. Ik had het geluk, hierover te kunnen spreken met een oud-lid van 'Looft den Heer', mevr. A.W. (Lien) Kok-van der Vegt. Zij heeft vanaf 1940, toen ze 15 jaar oud was, als sopraan bij het koor gezongen, toen nog onder leiding van dhr. Exel. Ze herinnert zich het repertoire als *'heel mooie liederen, vrolijke wijsjes en religieuze liederen.'* Ze noemt enkele titels: De Heilige Stad, Eens zwierven twee jagers door het bos, Als 's morgens de haan ontwaakt, De stille waterlelie stijgt uit het blauwe meer.

Ik vind het ontroerend, dat ze hiervan nog enkele regels voor me zingt. Een betere indruk kon ik niet krijgen!

Enkele weken later stond ook mevr. R. (Rolien) Bannink-Schutte me een interview toe. Zij heeft vanaf enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog als alt bij 'Looft den Heer' gezongen en herinnert zich vooral dirigent Brouwer. Zij noemt de liederen: Eén in geest en streven, Santa Maria, De schone blauwe Donau, De rozen uit het Zuiden, en ook De Heilige Stad. Ze vindt het jammer, dat het koor later veel werken in een vreemde taal begon te zingen, want, zegt ze *'al heb je mensen die niet van muziek houden, ze houden wel van de woorden en die verstaan ze niet allemaal als je niet in het Hollands zingt.'*

Behalve de titels die genoemd zijn in het eerste artikel over 'Looft den Heer', vermelden de verslagen van de vroege jaren '50 de volgende werken, onveranderlijk als 'nummers' aangeduid:

Serenade van den Landsknecht, Nachtegallenlied, Wiegelied, Meiliedje, Des winters als het

regent, Zeg vissertje, Eens zal het lente worden, Een Naam is onze hope, Achter Hem aan, Zang in de zomer, Ga niet alleen door 't leven en andere.

In 1957 werd een niet-Nederlandse titel vermeld: In Dulce Jubilo, het verplichte nummer op het concours waar het koor een eerste prijs won in de 1e Afdeling.

Toch bleven Nederlandse liederen populair. In de wekelijkse notities van 1958 is te lezen: *'Vanwege de a.s. oranjeavond schalden de vaderlandse liederen door het lokaal.'*

Tijdens het concours van 1963 was 'Der Herr ist mit mir' verplicht. Ook dat jaar won het koor een eerste prijs, met 337 punten. Opmerkelijk is, dat de genoemde muziekstukken zelden vergezeld gaan van de namen van de componisten, zodat het in die gevallen onmogelijk is, zich een voorstelling te maken van wat er ten gehore werd gebracht.

De kerstconcerten werden nog wel geheel in het Nederlands gezongen. In 1963 en 1964 zong het koor de cantates 's Heilands Geboorte en Christus' Geboorte, de laatste gecomponeerd door R. Beintema. In 1965 besloot het bestuur eens niet naar een concours te gaan.

In latere jaren kwamen daarvoor andere activiteiten in de plaats. Met dirigent R. Bakker werd op 2 november 1969 een opname gemaakt in de Zwolse Broerenkerk, die op zondagavond 9 november werd uitgezonden in het programma Zingend Geloven van IKOR (het tegenwoordige IKON).

Dirigent Bakker besteedde, voor het eerst in de geschiedenis van 'Looft den Heer', veel aandacht aan stemvorming en zangtechniek, wat, blijkens de verslagen, veel leden zeer waardeerden, maar sommigen in het geheel niet.

In de daaropvolgende jaren veranderde het repertoire ingrijpend. Dat valt gemakkelijk op te maken uit de programma's van jubileumconcerten. Het zou te ver voeren een opsomming van de uitgevoerde werken te geven. Misschien volstaat het, een aantal musici te noemen van wie werken in studie werden en worden geno-

men. Tijdens de jubileumconcerten in 1987, 1992, 1997 en 2007 zijn werken gezongen van de volgende componisten:

Christopher Tye, Thomas Weelkes, Dietrich Buxtehude, Heinrich Schütz, Wolfgang A. Mozart, Felix Mendelssohn Bartholdy, Edward Elgar, Arthur Sullivan, C. Villiers Stanford, John Rutter, Thomas Tallis, William Byrd, Henry Purcell, Georg F. Händel, Adrian Batten, Melchior Vulpius en anderen.

Wie zich de concerten door 'Looft den Heer' van de afgelopen jaren herinnert, denkt bijvoorbeeld aan Deutsche Messe van Franz Schubert, Kleine Orgelmesse en Te Deum van Joseph Haydn, Missa da Requiem van Gabriel Fauré, naast werken van Johann S. Bach, Johannes Brahms, Antonio Caldara, Thomas A. Walmisley, Maurice Duruflé, Anton Bruckner, Samuel Wesley, Antonio Vivaldi, Francis Poulenc en anderen uit verleden en heden.

En zo blijkt dat 'Looft den Heer' zich ontwikkeld heeft tot een koor dat ook werken van grote meesters op het programma durft te zetten.

Een overeenkomst met ruim een halve eeuw geleden is, dat er aandacht wordt besteed aan geestelijke en wereldlijke muziek.

Zijn we met deze constatering nu aan het einde van onze geschiedschrijving van deze zangvereniging gekomen? Bij lange na niet.

Er zijn nog veel onderwerpen waarvoor hier helaas de ruimte ontbreekt. Ik denk aan: financiën, muziekcommissie, aanschaf van muziekinstrumenten, onenigheid, kerkelijke gezindte, medewerking aan radioprogramma's, excursies. Dat alles moet helaas voorlopig buiten beschouwing blijven.

Wel wil ik graag terugkomen op de gesprekken met mevr. A.W. Kok-van der Vegt en mevr. R. Bannink-Schutte.

Zoals ik eerder schreef, was en ben ik op zoek naar gegevens over het koor in de Tweede Wereldoorlog.

Lien van der Vegt was tijdens de oorlog lid,

samen met haar een jaar jongere zus, de alt Johanna (Annie). Later is haar vijf jaar jongere zus Mien ook nog enige tijd bij het koor geweest. Ze woonden toen op de eerste boerderij rechts aan de Schaarshoekweg, toen nog een zandweg. Ze weet zich te herinneren dat zij en Annie door twee schoolmeesters, de heren Hofscherer en Kreulen, achterop de fiets van huis naar de repetities en terug werden gebracht. Vader vond de tocht door het donkere bos voor twee meisjes alleen veel te gevaarlijk. Ze meent zich te herinneren, dat het koor in de jaren '40-'45 niet onbelemmerd kon zingen. 'Gewoon vrolijke Nederlandse liedjes zingen' werd niet altijd goedgekeurd. Daarom kreeg 'Looft den Heer' tijdelijk de veilige status van kerkkoor. Toch bleven de repetities en uitvoeringen onder leiding van dirigent Exel in gebouw Vrede gewoon doorgaan.

Ook mevr. Bannink-Schutte verklaarde, dat *'het met het koor in de oorlog wel een beetje afgelopen was.'* Zij zong er samen met haar oudere zussen, de alt Anna (geb. 1918) en de sopraan Riek (geb. 1920) Schutte. Anna verliet 'Looft den Heer' al voor 1940, omdat ze een dienst kreeg in Deventer. Toen Riek trouwde en niet meer naar koor ging, moest Rolien helemaal alleen door weer en wind de lange weg, deels door het bos, van de ouderlijke woning nabij Lemelerveld naar gebouw Vrede fietsen. In de tijd dat R. Bakker dirigent was, heeft ze 'Looft den Heer' verruild voor het kerkkoor in Lemelerveld. Geen van beide dames kon zich iets herinneren omtrent problemen voor de mannelijke koorleden tijdens de oorlog t.g.v. Arbeitseinsatz, razzia's of onderduiken.

Tenzij er nog informatie over deze periode opduikt, blijft dus het wel en wee van het koor tussen 1940 en 1945 grotendeels in duisternis gehuld.

Voor mijn gevoel is dit verhaal over 'Looft den Heer' hiermee niet bevredigend afgerond. Trouwens, tot mijn verbazing zag ik bij het doorlezen van de notulen en verslagen, dat het koor enkele malen in zijn geschiedenis bijna

van naam was veranderd. Johan Huisman noemde na een discussie hierover tijdens de jaarvergadering van 1969, dat bij meerderheid was besloten 'dat de tijd er niet rijp voor is.'

In de jaarvergadering op 29 januari 1975 volgde een tweede poging.

Volgens het verslag van dhr. De Smit werden er zelfs nieuwe namen voorgesteld: 1. Chr. Gemengd Koor, 2. Soli Deo Gloria, 3. Canticum, 4. Viva la Musica, 5. Zanglust. Ook toen kwam het nog niet tot een naamsverandering doordat een kleine meerderheid tegen stemde.

Tot voor kort is dit onderwerp met onregelmatige tussenpozen in de vereniging aan de orde geweest. Op de jaarvergadering in 2012 is tenslotte, na stemming door de leden, een nieuwe 'werknaam' gekozen, die voortaan op de programma's zal staan. Welke dat is?

Ik meen, dat die inmiddels al een publiek geheim is, al weet ik ook, dat niemand die mag verklappen voordat het koor zich onder die naam presenteert.

Welke die naam ook wordt, in de notariële oprichtingsakte en voor de Koninklijke Christelijke Zangersbond blijft het koor om praktische redenen gewoon: Christelijke Gemengde Zangvereniging Looft den Heer.

Via onze nieuwe website

www.historischeverenigingheino.nl

kunt u kennismaken
met de activiteiten van onze
vereniging

Van de werkgroep Kruidentuin 'Alleg aardje'

Sonja Nijhof

De Ginkgo

Een ieder die wel eens door de oude gemeentetuin van Heino loopt, weet dat daar een prachtige oude treurbeuk staat. Dat er nog een heel mooie en bijzondere boom net naast de gemeentetuin staat, weet niet iedereen. Vooral in de herfst is het een blikvanger, want dan is deze boom, de Ginkgo biloba met zijn ijswafel- of eendevoetvormig blad, goudgeel. Vroeger werd de Ginkgo ook wel de veertig daaldersboom genoemd.

Ooit, zo'n 175 miljoen jaar geleden, hebben deze ginkgo-achtigen het plantenrijk op aarde gedomineerd. Van deze familie is de Ginkgo biloba de laatst overgeblevene. Het oudste exemplaar, buiten Oost-Azië, bevindt zich in de Hortus Botanicus van de Universiteit van Utrecht. Omstreeks 1750 heeft men hem daar geplant. In China werd de boom gecultiveerd als tempelboom, vanwege zijn prachtige merkwaardige verschijning en vanwege zijn medicinale kwaliteiten.

In de fyto- of plantentherapie wordt de Ginkgo op verschillende manieren toegepast. Zowel de zaden als de bladeren worden gebruikt. Men droogt bv. de bladeren voor thee of men vermaakt ze tot poeder voor het bereiden van siroop of pastilles.

Vanwege de vermeende therapeutische eigenschappen wat betreft het vertragen van de hersenfuncties bij het ouder worden, wordt de boom ook wel 'levensboom' genoemd. Tevens zouden bovengenoemde aftreksels goed werken bij astma, bepaalde allergieën, ontstekingen en de middelen zouden een wormafdrijvende werking hebben. Een wonderboom dus. Men moet wel voorzichtig zijn met de dosering, want een overdosis kan vervelende bijwerkingen hebben zoals hoofdpijn en braken.

De Ginkgo is oersterk, groeit langzaam en kan onder gunstige omstandigheden wel 35 meter hoog worden. Hij is ongevoelig voor droogte, vervuiling, ziekte en bovendien vorstbestendig tot wel -20 graden Celcius; een ideale boom dus voor het Nederlandse klimaat. In Nederland worden vrijwel uitsluitend mannelijke Ginkgo's aangeplant, omdat aan de vrouwelijke exemplaren noten groeien, waarvan het vlezig omhulsel bij rotting sterk ruikt naar pis. Bovendien bevatten deze zaden giftige stoffen.

Ginkgo - fossiel.

Een fascinerende boom

Nynke Elsinga

De Ginkgo biloba, een boom met fascinerend blad

Het ontdekken van voetafdrukken van de 'verschrikkelijke sneeuwman', is denk ik niet verrassender geweest dan de vondst van het bijzondere blad van de Ginkgo tussen de wirwar van boomvarens in fossiele lagen uit het Paleozoïcum. In dit tijdperk komt de boom over de hele wereld voor en raakt later bijna uitgestorven.

De boom is door de mens 'teruggevonden' in de bergwouden van Tsje-kiang in het uiterste oosten van China, en in Szetsj'wan, een provincie ver in het westen van China. Nog steeds komt hij hier in zijn originele vorm voor.

Het voortbestaan na je eigen tijd heeft als voordeel, dat al je vijanden verdwenen zijn. Miljoenen jaren geleden heeft de boom vast te maken gehad met ziektes en is hij zeker ook aangevreten door - misschien wel - horden insecten. Maar als nu eiken kwijnen en iepen te gronde gaan, blijft de Ginkgo onaangetast en gezond. Zelfs bij erge luchtvervuiling behouden de merkwaardig gevormde bladeren hun frisheid. In de loop der eeuwen heeft de boom heel veel namen gekregen, zoals zilverbrikoos, witte notenboom, tempelboom en niet te vergeten Goetheboom.

De Ginkgo fascineerde natuurwetenschapper Goethe door zijn zeer oude anatomie, die voor een deel te zien is aan de bladeren. De boom hoort eigenlijk bij de grote groep van coniferen en zijn - min of meer - gespleten bladeren zijn plantkundig gezien eigenlijk naalden.

De dichter Goethe schreef er in 1815 een - inmiddels beroemd geworden - gedicht over, dat hij opdroeg aan Marianne von Willemer. Door haar dit met Ginkgo-bladeren versierde gedicht als een 'liefdes-object' toe te sturen, riep Goethe een oude traditie in Weimar in het leven.

Hieronder een vertaling van dit gedicht die ik op internet vond, met een paar kleine aanpassingen van mij.

Ginkgo biloba

*Dit blad van de boom, die vanuit het Oosten
aan mijn tuin werd toevertrouwd
schenkt wetenden een zinvol geheim,
waarmee 'inzicht' wordt opgebouwd.*

*Is het één levend wezen,
dat zich binnen zichzelf verdeelt?
Zijn het twee, die ervoor kozen,
als één te verschijnen in beeld?*

*Zulke vragen te beantwoorden
vond ik terecht en zinvol,
voel je niet aan mijn verzen,
dat ik zelf één en dubbel ben?*

Op initiatief van Goethe is in 1813 een Ginkgo biloba geplant, die tegenwoordig achter het conservatorium staat, bij de overgang naar de Anna-Amalia-Bibliotheek. In Weimar is zelfs een Ginkgomuseum, dat jaarlijks veel bezoekers trekt.

Geraadpleegde bronnen:

- Johnson Hugh - Het bomenboek - 1974.
- Aichele D. en R. en Schwegler H. en A. - Welke boom is dat?
- www.planet-weimar.de

De Zwolseweg gezien richting dorp. Links zien we het woonhuis en de molen van de familie Hooglugt. De woningen rechts werden indertijd gebouwd door de woningstichting 'Beter Wonen'. Op 1 mei 1920 kreeg de stichting toestemming van het ministerie van binnenlandse zaken om 10 arbeiderswoningen te bouwen. Op 10 oktober 1920 werd de eerste steen gelegd. (Uit: *'Kiek toch es!'*, deel II)

Zo ziet de Zwolseweg er nu uit. De woningen staan er nog steeds. Ze zijn inmiddels bijna allemaal in privébezit en door de huidige eigenaren gerenoveerd. Op de plaats waar de molen heeft gestaan, is nu garage Lindeboom gevestigd.

Canon supplement (4)

Toon Hoefsloot

De canon van Heino is geënt op het concept van de canon van Nederland: het idee van vijftig verhalen over diverse historische en maatschappelijke onderwerpen, aangeduid als vensters die je kunt openen om toegang te krijgen tot achterliggende verhalen en gebeurtenissen. En dat is nu juist ook wat we proberen te doen in de rubriek 'Canon supplement': in elke aflevering één of twee vensters meer achtergrond te geven.

In deze aflevering komt, net als in de allereerste aflevering, het venster over het rampzalige busongeluk in 1924 nogmaals aan de orde.

Een straatlied over de busramp bij Heino: over het venster 'Het busongeluk' (blz. 78-79)

Het busongeluk in de nacht van dinsdag op woensdag 27 augustus 1924 even buiten Heino, drukte de overheid keihard met de neus op het

feit dat het met de veiligheid van het reizen met de bus slecht gesteld was.

De landelijke dagbladen en tijdschriften stelden in een reeks van artikelen de veiligheidsvoor-
schriften breeduit ter discussie. Er ontstond zelfs een straatlied over de busramp dat landelijk bekendheid kreeg.

Aan de dooden van de ramp bij Heino

Alweer een nieuwe Autoramp!
Het stond in ieder Tijdschrift en Courant.
De noodkreet ging door het gansche land.
Een Autobus met passagiers in volle brand.
Verbijsterend klonk het bericht,
een club wielrijders doen hun reddingswerk met bovenmenselijke plicht.
Men riep om hulp maar voor dat men het kon verhinderen,
waren er zes lijken, van aardsche mensenkinderen,
droevig nachtelijk uur,
verbrand door het al verslindende benzinevuur,
de oorzaak? de chauffeur kreeg aan het licht malheur,
tot overmaat van ramp, op slot de achterdeur,
men kreeg hem niet meer open,
zes slachtoffers liggen als verkoolde hoopen,
en eer dat geneeskundige hulp op kwam dagen,
waren er zes menschenlevens reeds te beklagen.
D'oude grijze vader en moeder het wreedst getroffen, verliezen hunne beide kinderen.
O, edele fiere menschenredder eer dat gij zulks kon verhinderen.
Een andere vader verliest zijn zoon, onkenbaar is zijn lijk,
Voor dat hij hem nog een laatste kus kon geven,
had zijn dierbare trouwe zoon de doodsnik reeds gegeven.
Thans resten er uit deze ramp nog drie,
eertijds de lievelingen van hun ouders, spelend op hun knie.
Rust zacht dierbaren!!!
Brengt 's werelds dank en hulde aan fiere edele menschenredders,
van de Heino-Zwolsche Autoramp,
gij zijt ons Vaderland niet te schand,
Mijn laatste vaarwel! Gij die droevig bent omgekomen,
weg is het toekomstbeeld van Uwe stoutste droomen,
op Uw graf prijkt dra een kruis,
gij komt door bitter noodlot nooit meer in 't ouderhuis.
In het stille nachtelijk duister,
Hoorde men niets dan wanhoopsgefluister .
Het ouderhart troost gebracht,
de Kroon des Levens wacht.
God hoort Uw droeve klacht.
Dierbaren! Van Heino, Rust in vrede, slaap zacht.

Bron: De Stentor 18-12-2003

Nog een gedicht over het busongeluk

In het archief van Omheining bevindt zich ook een op een blocnoteblaadje sierlijk geschreven anoniem gedicht over het busongeluk. De tekst daarvan luidt als volgt:

Het vreeselijke Auto-ongeluk te Heino of de Doodenrit waarbij zeven mensen het leven verloren

Men hoort hier het droevig gebeuren,
Van 't vreeselijke Auto-ongeluk,
Waarbij zeven mensen hun leven verloren,
Zoo van het feest in de Eeuwigheid gerukt,
Men kwam van Raalte gevaren,
De Auto den geheelen dag gevuld,
Niemand die dacht aan gevaren
Iedereen was vol feestvreugd vervuld.

Een Meisje dat kort van te voren,
Nog plaats had gehad in de Bus,
Is aan een vreeselijke ramp nog ontkomen,
Zes anderen zijn aan den dood nog ontruikt,
Doordat zeven man op hun rijwiel gezeten
Dit vreeselijk onheil daar zien,
Hun rijwiel maar zoo weggesmeten,
Kwamen dadelijk hun hulp daar biën.

Maar de terugtocht die werd ondernomen,
Veel volk was er weer ingestapt,
Aan de motor werd een defect vernomen,
De chauffeur had de auto gestopt,
De auto stond pas aan de berm,
Of de vlammen sloegen er uit,
Men hoort nu het vreeselijke kermen
En die kon, die vluchtte er toen nog uit.

Een paar minuten zijn er nu verloopen,
De auto ziet er gloeiend uit,
Binnenin wordt niets meer vernomen,
't Is dood alles wat er nu nog inzigt,
Zoo zijn er weer zeven mensen omgekomen,
Daarbij nog twee uit één gezin,
Die liggen op het Kerkhof begraven,
De anderen het ziekenhuis in.

Fotoreportage in tijdschrift 'Het Leven'

In het archief van Omheining bevindt zich ook een fotoreportage over de busramp, afgedrukt aan het begin van dit artikel. Naar alle waarschijnlijkheid in deze serie van 4 foto's geknipt uit een editie van het landelijke tijdschrift Het Leven dat tussen 1906 en 1941 wekelijks verscheen. De fotoreportage werd gepubliceerd in september 1924 met als titel Het afschuwelijke auto-ongeluk te Heino bij Zwolle. Het bijbehorende onderschrift willen we u niet onthouden:

“Toen we de vorige week lazen van 't schrikwekkend auto-ongeluk te Heino, waar zes jonge levens ineens verloren gingen - één stierf nog later - is er een rilling gegaan door den lande... Dat er maatregelen genomen moeten worden voor grooter veiligheid bij de talloze autobussen is voor geen tegenspraak vatbaar en dit verschrikkelijk geval heeft daarop weer de aandacht gevestigd. Toch is het overdreven geweest hier te spreken van een “rijdende doodskist”, wat ook de oorzaak der ontploffing was en wie hier schuld moge hebben. Dat zooveel levens verloren gingen is meer aan geweldigen schrik en zenuwachtigheid te wijten dan aan de auto zelf: de achterdeuren - onze foto's bewijzen het! - hadden gemakkelijk geopend kunnen worden met de klink die ook op één der foto's duidelijk te zien is! Wij kiekten de ruïne van de auto in de schuur waar ze na de ramp door justitie neergezet werd, - voorts een foto van den begrafenisstoet en eene op het kerkhof te Raalte, terwijl ds. Cremer de lijkrede hield.”

Op de boekenplank (2)

Toon Hoefsloot

Op de lijst met te koop aangeboden boeken in het vorige nummer van het contactblad kwamen diverse geïnteresseerde kopers af met als resultaat een flink aantal verkochte boeken. We kunnen dus zeker spreken van een succes! We hebben de lijst nu met een twintigtal boeken aangevuld. Mocht u in deze vernieuwde lijst iets van uw gading aantreffen: elke maandagochtend tussen 10.00 uur en 12.30 uur bent u van harte welkom om te kijken met welke boeken u uw eigen boekenkast kunt aanvullen!.

De volgende boeken bieden we te koop aan:

Eijken, E.D., Mensen, G.J., e.a.,	In alle staten
Wigbels, H.A.,	Prijs de melk (2 ex.)
Siemes, Hans,	Klompen
Bisschop, M.J.M.,	Heino in oude ansichten (3 ex.)
Stavorinus, Manna e.a.,	Rabobank 75 jaar
Stapel, G.C.,	75 jaar Heino Krause
Buter, Adriaan ,	Overijsselse volksgebruiken
Wijck, jhr. dr. H.W.M. van der,	Overijsselse buitenplaatsen
Heering, P.,	Overijsselse vertellingen (2 ex.)
Barends, F. en Hannink, H.,	Over Salland en de Sallanders
Krol, Homme	Een glimp van het verleden (2 ex.)
Ogink, Leo en Groot Beumer, Ton,	Het dorp aan de Oude Wetering (2 ex.)
Vos, Klaas,	De Pruus komt (2 ex.)
Spek, Theo, e.a.,	Van de Hunnepe tot de zee
Schelhaas, H., e.a.,	Boerderijen in Overijssel
Boonenburg, K.,	Terugblik op Salland
Siemes, Hans, e.a.,	De boer op in Overijssel
Buter, Adriaan,	Boerenerven in een groene lijst
Kuile, E.H. ter	Noord en Oost-Salland (2 ex.)
Roeloffzen, F.W.,	De kerk aan de Wetering
Verrips-Roukens, Kitty,	Over heren en boeren
Bremen, Bertus van den,	Dienen an de diek
Sallandse Folklore-groep Raalte	Liedties van vrogger
Wijck, jhr. dr. H.W.M. van der,	Herinnering aan twee Overijsselse buitenplaatsen

Ontbrekende boeken

Een van onze leden bood ons spontaan het vermiste boek *De Stalen tak* aan, waar we in het vorige nummer melding van maakten. Onze hartelijke dank daarvoor! Het boek heeft inmiddels een plekje gekregen in onze bibliotheek.

We missen evenwel nog twee boeken die we graag terugzien in onze bibliotheek:

- *Tussen Dinkel en IJssel* van Joop Kleuver. Dit boek gaat over de ontstaansgeschiedenis van natuurgebieden in Overijssel

- *Vergeten levens* van Jan van de Wetering. Het boek gaat over de geschiedenis van de plattelandsbewoners van en uit de omgeving van Wilsum, Zalk en Dieze en is een uitgave van de IJsselacademie.

Wie heeft deze boeken geleend? We hebben deze boeken graag terug in onze bibliotheek.

Om de tafel met ...

Betty van der Sluis

Theo Blom, geboren in Heino op 7 april 1925

Theo werd geboren in het huis waar nu restaurant Marktzicht is gevestigd en werd vernoemd naar zijn opa Theodorus Blom.

Hij is de oudste zoon, maar derde in een gezin met acht kinderen en, zoals alle kinderen uit het gezin Blom, bezocht ook Theo de Mariaschool. Hierop zaten veel neefjes van hem die allemaal Theo heetten, omdat ze allemaal, zoals dat toen gebruikelijk was, naar dezelfde opa waren vernoemd.

Voor zover Theo zich herinnert zaten er zeker achtenveertig kinderen in zijn klas! Het klaslokaal was voor dit grote aantal te klein en werd uitgebreid met een bijgebouwtje. Een van de gevolgen hiervan was, dat hij de hele lagere-schooltijd in hetzelfde lokaal les heeft gehad.

Omdat zijn moeder het op zaterdag erg druk had in het café, kregen alle kinderen Blom op vrijdag hun wekelijkse wasbeurt in de teil. Deze stond dan in de kamer voor de kachel.

In zijn jeugd hadden zijn ouders een boerderij, hotel-restaurant, sleperij en stalhouderij. In de sleperij werd gewerkt met paarden die, meestal in de winterperiode, gevelde bomen uit bossen, vooral rondom Heino, sleepten. Het hout werd o.a. verkocht aan plaatselijke klompenmakers.

In 1939, Theo was toen veertien jaar, overleed zijn vader. Zijn moeder bleef achter met een groot bedrijf en een groot gezin. Dat was de reden dat Theo thuis moest komen helpen. Zijn moeder en zijn oudste zussen runden het hotel-restaurant en Theo had, samen met een knecht, de zorg voor de rest van het bedrijf. Al op zestienjarige leeftijd nam hij de leiding van het bedrijf op zich.

Paarden hebben een grote rol in zijn leven gespeeld. Hij vertelt hoe vroeger, met paard en kar, gladde wegen met zand werden bestrooid. Een van de mannen lag hiervoor op zijn knieën achter in de kar en strooide met een kolenschep een smalle strook zand als looppad.

Theo herinnert zich dat er in een barre winter,

wanneer er veel sneeuw viel, op 'de kamp bij Braakman' met gemak een halve meter sneeuw lag. De paarden kwamen soms vast te zitten in een berg sneeuw die ze opzij moesten schuiven om de weg enigszins begaanbaar te maken.

In de oorlog reed Theo mensen naar het ziekenhuis met een brik, een licht open rijtuig op vier wielen. Bij het ziekenhuis wachtte hij op familieleden die weer mee terug naar Heino moesten. Omdat hij een speciale vergunning had gekregen voor ziekenvervoer, mocht hij dag en nacht rijden. Onderweg moesten de paarden soms eten en drinken. Hiervoor waren vaste pleisterplaatsen, zoals café de Mol in Wijthmen. De eigenaresse, mevrouw Smeenk, die inmiddels is overleden, heeft hem menig kopje koffie ingeschonken. Het toeval wil, dat zij in het Wooldhuis burens zijn geworden.

Intussen had hij verkering gekregen met Trees de Haan uit Raalte, verkoopster in de winkel van Bouwhuis, gelegen naast het bedrijf van de familie

Blom, waarin nu de Boni is gehuisvest. Ze trouwden en kregen 6 kinderen. Ze bleven in het pand naast het café wonen. In die tijd vervoerde Theo alles wat maar in de omgeving vervoerd moest worden, zoals stenen, zand en grind. Het waren producten die nodig waren voor de bouw. Als er zand gehaald moest worden, ging hij met paard en wagen naar de IJssel waar zand werd gebaggerd. In zijn eentje schepte hij twee wagens vol en reed die naar de plaats van bestemming. Het nam een hele dag in beslag!

In 1947 kocht hij zijn eerste vrachtwagen. De gebroeders Polstra gaven hem rijles en na een paar lessen slaagde hij. Die vrachtauto was een grote vooruitgang, want er konden nu grotere afstanden worden afgelegd. Hij reed bijvoorbeeld vaak naar Arnhem om stenen te halen.

Zijn moeder is op vrij jonge leeftijd overleden. Hierna werd het bedrijf gesplitst. Broer Gerard nam het hotel-restaurant voor zijn rekening en Theo kreeg de helft van het huis en de schuren. Van hieruit heeft hij zijn bedrijf gerund. Het land was al onteigend voor woningbouw, waardoor de boerderij verdween.

Theo specialiseerde zich in het vervoeren van stro

en graan en daarvoor had hij gesloten wagens nodig, opdat de vracht niet alle kanten opwaaide.

Op zijn achtenvijftigste zakte hij door de zolder in de schuur, waardoor zijn rug ernstig beschadigd raakte. Werken bleek nadien onmogelijk.

De familie verhuisde naar de Van der Capellenweg. Toen de gezondheid van zijn vrouw verslechterde zijn ze naar de Kloostermanshof verhuisd. Ze maakten samen nog vele autotochtjes en hebben daar erg van genoten. Hun 50-jarig huwelijksfeest hebben ze nog beleefd, maar de gezondheid van zijn vrouw was toen al niet erg goed meer en niet lang daarna is ze overleden.

Op een gegeven moment werd hem het zelfstandig wonen te zwaar en in 2009 verhuisde hij naar het Wooldhuis. Als het weer het toelaat maakt hij tochtjes met zijn scootmobiel in en om Heino. Hij kent de streek op zijn duimpje. Zijn belangstelling gaat vooral uit naar de natuur en boerderijen.

We bedanken Theo Blom voor zijn levensverhaal en wensen hem nog vele mooie tochtjes in Heino en omgeving toe.

VERENIGING VOOR HEEMKUNDE
'OMHEINING' TE HEINO

Nieuwe website

Het leven in het digitale tijdperk gaat zeer snel. Wat vandaag nog 'in' is, is morgen weer 'uit'. Zo verging het ook de website 'www.Omheining.net' van onze vereniging. Inmiddels is er een nieuwe website gerealiseerd en wel

'www.historischeverenigingheino.nl'.

Op deze website treft u allerlei wetenswaardigheden aan over de vereniging, over het contactblad 'Omheining' en de geschiedenis van Heino. De acht werkgroepen stellen zich voor, zodat u kunt kennismaken van hun werkzaamheden.

U kunt de actualiteiten raadplegen, de verschenen publicaties nazien en niet te vergeten het fotoalbum bekijken.

Via de link Contact kunt u altijd met uw vragen of opmerkingen terecht.

Dus onze nieuwe website is een bezoekje meer dan waard.

Een bijzonder geschenk

J.K. Pruim-Reinders

Van de heer R. Baarslag uit Zwolle ontvingen wij een embleem op stof, van een baret van één van de Canadese soldaten die Heino bevrijdde. Zijn vader, Jan Hendrik (Henk) Baarslag, had dit aandenken zuinig bewaard en hem verzocht om na zijn overlijden het souvenir aan de Vereniging voor Heemkunde te schenken.

De ouders van Henk Baarslag woonden op de boerderij 'De Blankenvoort' aan de Zwolseweg bij de verkeerslichten. Bij de bevrijding van Heino had de vijand zich in deze boerderij verschanst. Helaas werd de boerderij door een Canadese granaat getroffen en brandde geheel af. De familie Baarslag vond in eerste instantie onderdak op de boerderij 'De Ekkelenkamp'

van de familie Hofmeijer in de Veldhoek. Henk Baarslag, die tijdens de oorlog was ondergedoken bij deze familie Hofmeijer, kwam daar in contact met de Canadese bevrijders, die een rustpauze inlasten om zoeklichten aan te brengen.

Het insigne is van The Cameron Highlanders of Ottawa (M.G.).

De Cameron Highlanders is één van de Canadese regimenten die in de tweede wereldoorlog delen van Nederland hebben bevrijd.

Het insigne stelt de apostel St Andrew (Andreas) voor die een diagonaal kruis vasthoudt; naar de overlevering dat Andreas de marteldood zou zijn gestorven aan een diagonaal kruis. Hij staat op een groen grasveld met daarop geschreven het motto ADVANCE (voorwaarts). Advance is tevens het motto van de stad Ottawa, Ontario, Canada. De krans waarmee hij is omgeven bestaat uit distels en herfstbladeren van de esdoorn. De inscriptie The Cameron Highlanders of Ottawa (M.G.) staat vermeld op een banderol; de letters M.G. staan voor Machine Gun bataljon. De baret is van geruite stof in de kleuren zwart, rood en geel. Hij werd gedragen door de Cameron Highlanders of Ottawa die de noordelijke delen van Nederland in de 2e wereldoorlog bevrijdden.

Geraadpleegde bronnen:

- Dagboek van J.H. Baarslag.
- Website van de Camaron Highlanders of Ottawa.

Zwembad De Tippe is en blijft in Heino

Al weer twintig jaar geleden 1992 - 2e kwartaal

Marijke Donath

*Gratis winkelen
bij de Pick-Pack.*

13 april

'Het was leuk om mee te maken, we zijn zelfs nog even in beeld geweest', vertelt Wil Israël van muziekvereniging Ons Genoegen over de Nationale Bomenmars.

Het korps was het enige dat in Salland meedeed aan de actie van RTL-4. Om vier uur precies speelde men - op het plein voor het gemeentehuis - de Bomenmars, die tegelijkertijd door muziekverenigingen in heel Nederland ten gehore werd gebracht. Zoals beloofd klonk het allemaal heel redelijk, gezien de korte voorbereidingstijd die men had gekregen. Die haastige werkwijze was er ook de reden van dat er geen televisiescherm stond opgesteld waarop men prins Willem-Alexander als dirigent had kunnen zien. Wethouder T.A.S. van der Bruggen mocht na afloop van het concert een walnootboom in ontvangst nemen. Deze boom werd door Ons Genoegen aan de gemeente geschonken, mede ter gelegenheid van het 65-jarig bestaan van de vereniging. Samen met zijn vrouw Els mocht Wil Israël als afvaardiging van Ons Genoegen naar de studio in Aalsmeer om daar de 71 machtigingskaarten

te overhandigen die door de leden van de muziekvereniging waren opgehaald in Heino.

23 april

Het voormalig motel Salaborgh aan de Zwolseweg is vannacht door een uitslaande brand grotendeels verwoest. De oorzaak van de brand is nog niet bekend. Evenmin is iets te zeggen over het schadebedrag. De brandweer van Heino rukte op volle sterkte uit, maar kon niet voorkomen dat het horecagedeelte van het complex volledig uitbrandde. Het gebouw stond al geruime tijd leeg. Tot vorig jaar zomer was er een casino in gevestigd. Vorig jaar mei moest als gevolg van nieuwe wetgeving het casino worden gesloten. Sindsdien stond het gebouw leeg. Naar verluidt waren er juist plannen om het binnenkort weer een horecabestemming te geven.

28 april

'Het was een verrassing voor ons, ja.' Bedrijfsleider De Haan van de Pick-Pack in Heino geeft het meteen toe. Sinds een week is

*De oude maalderij
van Heleco.*

bekend dat het Heinose filiaal, dochter van het Schuitema-concern, gaat sluiten. De Super van Van der Worp, ook een dochter van het Schuitema-concern, wordt verbouwd tot C1000. 'Een verrassing, maar toch ook weer niet', stelt De Haan. 'Zakelijk bekeken zat het erin. De Super is de grootste. Dat kon een kind zien. Een van de twee moest verdwijnen om de vaste kosten te verminderen.' Wat er met het pand van de Pick-Pack gaat gebeuren is nog niet duidelijk. Er zullen nieuwe huurders voor worden gezocht.

29 april

De kennis en ervaring van verschillende restaurants samenbrengen in één nieuw restaurant; dat is de gedachte die ten grondslag ligt aan het Chinees-Thais restaurant 66 aan de Rijksweg 35 bij Heino. Het restaurant, gevestigd in het voormalig wegrestaurant 't Wiel, wordt geëxploiteerd door een Vennootschap onder Firma (Vof) die wordt gevormd door een groep Chinese restaurateurs uit diverse plaatsen in Oost-Nederland. De 24-jarige Lin Hokuo krijgt na de officiële opening op woensdag 24 juli als gastheer de leiding over de dagelijkse gang van zaken in 66. Dat wil zeggen, in het restaurantgedeelte, want in de keuken zwaaien enkele chef-koks de scepter, die kunnen bogen op een grote ervaring en van wie elk is gespecialiseerd op een bepaalde

Oriëntaalse keuken. Daaronder ook de Thaise keuken en daarmee heeft 66 de primeur in de regio. Het is Lins taak de Sallanders de liefde voor deze 'keuken der dynastieën' bij te brengen, want de Thaise keuken mag dan verwant zijn aan de Chinese, er zijn ook belangrijke verschillen. Zeker met de meest gangbare Chinese gerechten zoals de Nederlanders die kennen.

25 mei

Een personeelsfeest van een distributiebedrijf in Zwolle is zaterdagavond in het centrum van Heino uitgelopen op een massale vechtpartij. Tenminste twee, maar mogelijk vier personen wordt mishandeling ten laste gelegd. Waarschijnlijk een combinatie van warmte en alcohol leidde tot een schermutseling tussen personeelsleden van het Zwolse bedrijf en enkele inwoners van Heino, zowel binnen als buiten op straat. Op het moment dat de politie bezig was met de afhandeling van deze vechtpartij, brak even verderop een massale knokpartij uit tussen de Zwolse feestgangers onderling. Politieën van Heino, de regio Vechtdal en uit Zwolle waren met in totaal tien wagens aanwezig om de ongeregelde heden te sussen.

26 mei

De gemeente Heino hoopt op subsidie en extra woningbouwcontingenten van de provincie

Overijssel om de 'gaten' in het dorp op te vullen. De lege plekken zijn ontstaan na sluiting van Heleco en Heino Krause.

Veel geld is nodig voor de aankoop, restauratie, verbouw en inrichting van de gebouwen op het Heleco-terrein. En dat geld heeft Heino niet. 'Daarom hebben we de gedeputeerden gevraagd eens langs te komen', zegt Van den Berg eerlijk. 'Heino heeft wat extra impulsen nodig om de klappen op te vangen.' De burgervader heeft zijn hoop gevestigd op de 'knelpunten stads- en dorpsvernieuwing' van de provincie.

In de melkfabriek verpakt het bedrijfje TNO (met zo'n twintig personeelsleden) melkproducten. De rest van de ruimte wordt te zijner tijd verhuurd aan andere bedrijven is de verwachting van de gemeente. Op het terrein van Heleco wil het college - nadat de fabriek is gesloopt - 'iets verzorgingstehuisachtigs', zoals Van den Berg het uitdrukte. Het college denkt daarbij aan woningen in de sociale sector of aanleunwoningen, omdat De Maat en De Vloedgraven dichtbij staan. De dienstwoning, het kantoor en de oude maalderij van Heleco zouden vanwege hun monumentale waarde moeten blijven staan. De eerste twee panden zijn geschikt voor kantoren en winkels, denkt het college. In de oude maalderij zou een oudheidkamer goed passen. Volgens wethouder T.A.S. van der Bruggen staat de historische vereniging Omheining te popelen om in Heino-dorp een museumpje in te richten. Omheining beschikt over vele historische voorwerpen en Heino Krause en Heleco zouden waarschijnlijk waardevolle objecten uit hun fabrieken beschikbaar stellen.

26 mei

De bouwsteiger bij de hervormde kerk in Heino, die gistermorgen omstreeks negen uur gedeeltelijk instortte, was onvoldoende verankerd. Dat is volgens de Arbeidsinspectie uit Deventer de directe oorzaak van het bedrijfsongeval. De uit Groningen afkomstige voorman Richard van der Sluis raakte hierbij gewond. Nog niet duidelijk is wie verantwoordelijk gesteld kan worden voor deze nalatigheid.

Omstreeks negen uur gistermorgen kregen vier

werknemers van het steigerbouwbedrijf Drentse Staal Steigers op acht meter hoogte de schrik van hun leven. 'We waren net goed en wel drie kwartier bezig met de afbraak van een gedeelte van de steiger, toen de zaak ging schuiven', luidt het relaas van een van hen. 'De voorman riep nog dat we moesten maken dat we wegkwamen, maar voor hemzelf was dat al te laat'. De verwondingen van de voorman, die acht meter lager op het plaveisel smakte, blijken gelukkig mee te vallen. Het was ook een gelukkig toeval dat er op het moment van het ongeluk niemand langs de kerk liep. Een beschadigde auto, die 's middags werd weggesleept, laat niet veel te raden over wat de gevolgen hadden kunnen zijn.

2 juni

In september worden in Heino 140-litercontainers ingevoerd voor het project gescheiden afvalinzameling. Aan de invoering gaat een voorlichtingscampagne vooraf. Bij het uitzetten van de groene containers wordt ter kennismaking ook een papieren afvalzak geleverd. Deze kan in de container worden geplaatst, zodat bij het leeghalen de container schoon blijft en niet steeds hoeft te worden gereinigd. Later moeten de gebruikers de zakken zelf aanschaffen. Ook wordt het mogelijk om een compostvat aan te schaffen.

12 juni

Discotheek De Karre in Heino is door een sterk tegenvallend aantal bezoekers gesloten. Horecaondernemer M. Muis uit Steenwijk, die De Karre enkele maanden geleden bij de start nog 'een lange adem' toedichtte, heeft alle activiteiten gestaakt. Op het pand waarin De Karre is gevestigd, het voormalige parochiehuis, rust een horecabestemming. In principe zou er weer een discotheek gevestigd kunnen worden. Muis weigert commentaar. Eigenaar Lassche uit Emmeloord laat weten dat hij nog niet op de hoogte is van de sluiting.

12 juni

Na meer dan honderd jaar stopt de Zondagschool in Heino met haar werk voor de jeugd.

Het Meisje met de Oogstmand.

De zondagschool werd indertijd opgericht door een aantal 'bevlogen' mensen en wel geheel buiten de kerk om. De eerste jaren werden de bijeenkomsten gehouden in een boerderij van Den Alerdinck. Nu komen de jongens en meisjes elke zondagmorgen samen in gebouw 'Vrede' voor de kindernevendiensten. 'Daar komt nog bij dat de hele weekendbesteding tegenwoordig is veranderd, waardoor de kinderen zaterdag vaak laat naar bed gaan en de zondag laat begint', aldus mevrouw Klein Nulend, voorzitter van de zondagschool. In de dienst van zondag 21 juni in de Nederlands Hervormde kerk van Heino zal de zondagschool centraal staan.

16 juni

De dertienjarige Wouter Hoge uit Heino mag zich de eerste nationale strategokampioen noemen. Hij behaalde de titel zaterdag in het Noord Hollandse Wognum, waar de eveneens uit Heino afkomstige Ronald Kieftenbelt (ook dertien) tweede werd. Enkele weken geleden plaatsten de beide Heinose jongens, aangevuld met de twaalfjarige Huub Westendorp zich via een voorronde in Zwolle voor de eindstrijd in Wognum. De drie jongens, die zich pas in de paasvakantie intensief op het strategospel hebben geworpen, hopen dat de eerste editie van

het kampioenschap in de komende jaren een vervolg zal krijgen. 'Dan ben ik er zeker weer bij', aldus Wouter.

15 juni

'Het Meisje met de Oogstmand', een kunstwerk waar veel Heinoërs aan gehecht zijn, heeft na veel omzwervingen zijn definitieve plaats gekregen in Heino. Tot 1985 was het beeldje geplaatst bij de voormalige L.H.N.O-school de Bakenbelt.

Na de sloop van De Bakenbelt werd het beeldje door het schoolbestuur, de Overijsselse Landbouw Maatschappij te Zwolle naar Zwolle overgebracht en daar in de tuin van het Centrum voor Tuinbouwonderwijs geplaatst. Op verzoek van het gemeentebestuur is het kunstwerk in september 1991 aan de gemeente Heino overgedragen. Aan de inwoners van Heino was verzocht om ideeën in te dienen over de plaats waar het beeldje zou moeten komen te staan. Sinds zaterdag 13 juni staat het beeldje, in 1961 vervaardigd door de kunstenaar G. van der Lee-den uit Bergen, in het plantsoentje gelegen tussen de kruising Stationsweg/Kerkpad.

Van de bestuurstafel

In de eerste bestuursvergadering na de algemene ledenvergadering d.d. 10 april 2012 werden de bestuursfuncties en taken als volgt vastgesteld:

De heer H. Hofman, voorzitter, namens de vereniging bestuurslid van de Stichting 'De Coöperatie' en lid van de gemeentelijke straatnamencommissie Raalte.

De heer M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter, contactpersoon en lid van de werkgroep Tentoonstellingen en coördinator voor de quiz 'Wie raadt het goede voorwerp bij het juiste verhaal'.

De heer C.G. Horstman, secretaris.

De heer D.J. Buitenkamp, penningmeester.

Mevrouw G.M. Rosendaal-Kroes, ledenadministratie, 2e secretaris en 2e penningmeester.

Mevrouw G.H.M. ten Berge-Elferink, contactpersoon en lid van de werkgroep Kruidentuin Allegaardje.

De heer B.J. Horstman, contactpersoon en lid van de werkgroep Streektaal, tijdelijk coördinator voor de wandeltochten.

Mevrouw J.H.M. Meulman-Kortstee, contactpersoon en lid van de werkgroep Folklore, coördinator voor de broodmaaltijd tijdens het Daggie Old Heino en coördinator voor de lezing 'Hoe verrassend is het ondergoed in de vorige eeuw'.

De heer G.J. Veltkamp, contactpersoon en lid van de werkgroep Historische Gebruiksvoorwerpen.

Ondanks de vele activiteiten in de omgeving en het koude regenachtige weer trok de paaswandeling toch nog 212 deelnemers, waaronder 14 kinderen. De wandeltocht ging over het landgoed Den Alerdinck II, het landgoed De Colckhof en door het Lierderbroek.

Er is nog steeds vraag naar het boek De Canon Van Heino, de geschiedenis van Heino in

vijftig vensters. Het boek is aan te schaffen via onze vereniging of bij de Bruna, de Smulbaai en de VVV.

Zie ook www.historischeverenigingheino.nl onze nieuwe website.

Bent u van plan een familielid of kennis een cadeau-lidmaatschap van onze vereniging aan te bieden, dan zijn hiervoor cadeaubonnen aanwezig.

Schenken

- Van de heer A.J. Heuven, Hogebroeksweg 33, Raalte, drie boekwerkjes: een handleiding voor het bepalen van het gewicht van het rund- of hoornvee uit 1912, een handleiding voor de genezing van de meest voorkomende veeziekten uit 1922, bemesting veldvruchten groente- en oofteelt op zandgrond uit 1908.
- Van mevrouw D. Hoppen-Blom, Marktstraat 44, een compleet damespak met blouse, rok en schort (klederdracht).
- Van mevrouw H.J. Kevelam-Stevens, Paalweg 10, een trouwpak uit 1954 met hoge hoed, bretels, stropdas en handschoenen.
- Van mevrouw M.H. Mensink-Offenberg, Soerensebeek 34, Zwolle, twee zakhorloges en een aantal bidprentjes.
- Van mevrouw G. Roelofs-Valk, Verversweg 10, een doos met waspoeder uit de oorlog.
- Van de familie Verhoeff, Stationsweg 1, uit de nalatenschap van hun ouders, boeken en krantenknipsels.

'OMHEINING'

Met deze naam tracht de Vereniging voor Heemkunde tot uitdrukking te brengen een vereniging te zijn, die Heino in al zijn facetten 'omheint'. Volgens sommigen is de naam afgeleid van dit begrip, symboliserend een heg of haag, die een bepaald terrein 'omheint', in ons geval van de Strenkhaar tot de Aalvanger en van de Dollenhoek tot de Ganzepan.

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino

Canadastraat 6, 8141 AC Heino
Tel. 0572-394562

E-mail: omheining@planet.nl
Website:
www.historischeverenigingheino.nl

Rabobank Heino: rek.nr. 3271.12.271

Contributies:

Leden € 15,00 per jaar (elk volgend gezinslid
€ 7,50 per jaar); portokosten € 6,00 per jaar
Losse nummers € 5,00 (max. 24 pagina's)
Themanummers € 6,00

Ledenadministratie

G.M. Rosendaal-Kroes,
Nieuwe Wetering 7, 8144 RA Lierderholthuis,
tel. 391798

Bestuur

H. Hofman, voorzitter,
Muntzstraat 11, 8141 VP Heino, tel. 392593
M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499
C.J. Horstman, secretaris,
Van der Capellenweg 10, 8141 EG Heino,
tel. 392109
D.J. Buitenkamp, penningmeester,
Schoolstraat 1, 8141 EN Heino, tel. 391873
G.H.M. ten Berge-Elferink, Delinterweg 8,
8141 PJ Heino, tel. 391803
B.J. Horstman, De Horst 10,
8141 BA Heino, tel. 392622
J.H.M. Meulman-Kortstee, Dolderstraat 8,
8141 GK Heino, tel. 392560
G.M. Rosendaal-Kroes, Nieuwe Wetering 7,
8144 RA Lierderholthuis, tel. 391798
G.J. Veltkamp, Oosteinde 11,
8141 AR Heino, tel. 391292

Werkgroepen

1. Folklore

Contactpersonen: J.H.M. Meulman-Kortstee,
Dolderstraat 8, 8141 GK Heino, tel. 392560
en J.M.W. Kappert-Kogelman,
Davenschot 30, 8141 BD Heino, tel. 392806

2. Foto en Video

Contactpersoon: Vacant,

3. Genealogie - Documentatie

Contactpersoon: J.K. Pruim-Reinders,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

4. Geschiedenis

Contactpersoon: J. Peters,
Woolthuisweg 39, 8141 RX Heino, tel. 391914

5. Historische Gebruiksvoorwerpen

Contactpersoon: G.J. Veltkamp,
Oosteinde 11, 8141 AR Heino, tel. 391292

6. Kruidentuin 'Allegardje'

Contactpersoon: G.H.M. ten Berge-Elferink,
Delinterweg 8, 8141 PJ Heino, tel. 391803

7. Streektaal

Contactpersoon: B.J. Horstman,
De Horst 10, 8141 BA Heino, tel. 392622

8. Tentoonstellingen

Contactpersoon: M.J.M. Bisschop,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

Tijdschrift 'Omheining'

Redactie-adres:
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
tel. 0572-394562

Redactie

D.A. Weulink-Jansen, Korenbloem 1
8141 DG Heino, tel. 391698, eindredactie
E-mail: ton.weulink@kpnplanet.nl
J.K. Pruim-Reinders, Acacia 25
8141 TL Heino, tel. 391986
A. van de Wetering, Tarweakker 43,
8141 HW Heino, tel. 392330, vormgeving / opmaak

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'.

Druk: Sonodruk, Heino

ISSN 1384-8461

Omheining

CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VOOR HEEMKUNDE "OMHEINING" TE HEINO

NUMMER **3** 32^e JAARGANG - SEPTEMBER 2012

Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino
32e jaargang - nummer 3 - september 2012

INHOUDSOPGAVE

blz. 50	Van de redactie
blz. 51	Sprekende foto's (87) - J.K. Pruim-Reinders
blz. 52	Een uutstäppie - G. Lindeboom
blz. 53	Even voorstellen - C. Horstman
blz. 54	Naar dezelfde school (10) - A.B. Hoefsloot
blz. 62	Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegaardje' - L. van Spanje
blz. 64	Op de boekenplank (3) - A.B. Hoefsloot
blz. 65	Restauratie Statenbijbel - D. Weulink
blz. 67	Al weer twintig jaar geleden 1992 - 3e kwartaal - M.S.H. Donath-Hoppen
blz. 71	Van de bestuurstafel
blz. 72	Colofon

Van de redactie

'Het jaar 2012 mag als een historisch jaar voor het bijzonder onderwijs gelden'. Zo begint het verhaal van Toon Hoefsloot. Omdat het katholiek onderwijs en het protestants christelijk onderwijs onder een dak zijn gekomen, dook hij in de geschiedenis van het onderwijs in Heino. In dit contactblad behandelt hij het katholieke onderwijs. In volgende afleveringen volgen protestants christelijk- en openbaar onderwijs.

Iedereen heeft wel eens last van onkruid in de tuin. De werkgroep 'Alle-gaardje' behandelt zevenblad, voor veel tuinliefhebbers een nachtmerrie. Liesbeth van Spanje laat o.a. weten dat jong zevenblad goed te gebruiken is in de keuken.

Jennie Pruim heeft ook dit keer weer de rubriek 'Sprekende foto's' verzorgd en Marijke Donath beschrijft wat er 20 jaar geleden gebeurd is in Heino.

Dialectliefhebbers kunnen genieten van 'Het uutstäppie' van de heer G. Lindeboom.

We hopen dat u veel leesplezier aan deze aflevering van ons contactblad beleeft.

Namens de redactie.
Dieni Weulink

De kopij voor het decembernummer moet voor **15 oktober 2012** ingeleverd worden.

Met dank aan de correctoren:

M. Donath-Hoppen, N. Elsinga, T. Hoefsloot, J. Melenhorst,
N. Nijland-v. Egmond, G. Peeters, J. Peters, W. Steenbergen en J. Tijhuis.

Sprekende foto's (87)

J.K. Pruim-Reinders

Derkje en Gerritdina Hoogeland samen gefotografeerd. Hun ouders Johannes Jacobus Hoogeland en Willemina Bannink vestigden zich op 14 februari 1916 te Heino aan de Schoolbosweg 1. Zij waren op 6 september 1913 te Raalte getrouwd. Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren. De oudste twee kinderen, Gerritdina en Hendrik Jan kwamen in Raalte ter wereld. In Heino werden Derkje en Johan geboren.

De voorouders van Johannes Jacobus Hoogeland en de daarna komende generaties woonde op het Hoogland in Thijenraan in Raalte. Overgrootvader Gerrit Hogeland, met één o, was in 1832 eigenaar van een huis en erf met bouwland, kadastraal bekend gemeente Raalte E 268 en E 268a, gelegen in de Raalter Enk. Nu, 180 jaar later, is van dit boerderijtje niets meer terug te vinden. Maar dankzij de moderne te raadplegen bronnen is de plek wel te traceren. Het boerderijtje lag in de punt van de huidige Marktstraat en de Mettingenlaan.

Een familie overzicht:

Gerrit Herms, landbouwer, en Janna Hendriksen laten op 3 februari 1788 hun zoon Gerrit Gerritzen dopen in de Ned.-herv. kerk van Raalte; hij werd geboren op 1 februari.

Gerrit Gerritzen (Hogeland), daghuurder, trouwt met Willemina Traanman. In 1818 wordt hun zoon Willem Hogeland te Raalte geboren; hij overlijdt op 60-jarige leeftijd te Raalte op 23 mei 1847.

Willem Hogeland, landbouwer, trouwt met Gerritje Nengerman. In 1848 ziet hun zoon Gerrit Jan Hoogeland in Raalte het levenslicht. Gerrit Jan overlijdt te Raalte op 10 januari 1936, 87 jaar oud. Zijn nakomelingen gebruiken de achternaam Hoogeland met dubbel o.

Gerrit Jan Hoogeland, landbouwer, treedt in

Derkje (links) en Gerritdina Hoogeland

het huwelijk met Derkje van Langen. Hun zoon Johannes Jacobus Hoogeland wordt in Wijhe geboren op 29 juli 1881. Johannes Jacobus overlijdt te Heino op 6 april 1948 op 65-jarige leeftijd.

Het gezin van Johannes Jacobus Hoogeland, landbouwer, en Willemina Bannink telde vier kinderen, twee meisjes en twee jongens. De beide zonen stierven op jonge leeftijd. Hendrik Jan overleed op 9 juni 1942 te Heino. Hij werd 27 jaar en was ongehuwd. Zijn broer Johan overleed te Heino op 24 juli 1943. Hij werd 21 jaar en was eveneens ongehuwd. Vermoedelijk was tbc de oorzaak van overlijden.

Dochter Gerritdina (1913-1981) trouwde met Hendrik Dijk en Derkje (1916-1990) trad in het huwelijk met Marinus Penninkhof.

Geraadpleegde bronnen:

- Archief van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining': burgerlijke stand en bevolkingsregisters van Heino, familie advertenties.
- Internet: www.vpnd.nl; www.genias.nl en www.watwaswaar.nl
- DVD-CD Kadastrale Atlas 1832 Overijssel

Een uutstäppie

G. Lindeboom

Ik wol oe effen meenemen de Veldhoek in. Dan goa 'w metiene effen bie Gait en Rieke an. Det is nog òlde kunnigheid en wie kwamen vroger vòlle bie mekäre òver de vloere. De Veldhoek, det was wel een mooie streek um der te wonen: bossen met knien en eekheurnties waren der zat, ok wel mooie stroeken en veugelties ko 'j der vinden. Mår de wegen , die waren niet zo best, doar wòdden ok niet vòlle an edoan.

Wie goat de Knollensteege mår deur, de Veldhoekerweg òver tót an de òlde Twenseweg. A 'j die een èndtie op bint giet der ok een weg noa Dalmsholte en doar wonen Gait en Rieke an. Doar ha 'j van die hoge wallen met 'n bouwkamp der achter en eikenholt langs de kaante. Het was een slechte weg met ammoal koelen en gaeten. Zo hier en doar stund een pòltie of een bultie plaggen, zo det de vaarweg en 't fietspad een bettien apart bleven. Bie de zomerdag was 't er vaeke dreuge en mul. Het wol der ok nog wel es stoeven as der oarig wind was. As 't vòlle règend had was 't ok gien mènse te gunnen um an zo'n weg te wonen. Mår 't was niet aans en zie hadden 't er best noa de zin. Het spullegien det heuren henzelf en zie wollen der niet graeg vandan.

Woar as Gait van lèven in die tied, det ko 'j oe noe niet meer veurstellen. De grond was al niet zo best en as 't dan mangs 's veurjoars oarig goed leek, dan kon de hele boel nog wel weer verdreugen. Een hele natte tied, det was ok weer mis, want dan ko 'j het heui niet dreuge kriegen of dan wòdden oe het zòdd gruun an de gast. Èelijk was 't met het boeren net as met den slimmen weg woar as ze an woonden.

Le heurt het al wel, de minder mooie dinge komt eerst veur 'n dag en 't aander doar mu 'j mår nao raoden. Det hoeven noe altied gien klagen te wèen, mår det was zo de gewoonte die iederiene had. En a 'j het rechtstreeks vreugen an Gait en Rieke, of ze 't der nog een bettie veur konden doen, dan ko 'j der vaste van op an det ze zèden: pochen kan 't niet lien en klågen maa 'k niet. Een dan wus ie nog niet vòlle... Mår zie hebt het der best uutehòlen, ok toen de wichter nog klein waren. A 'j de tering mår noa de nering zet! En det hadden ze wel eleerd. Toen Gait nog jong was, toen gung hee der bie hen wårken, hee hef op het sukerfabriek ewårkt en bie de kanaalmaatschappij.

A 'k der kwame, dan moch ik graeg effen um huus hen kieken. Ik zal oe vertellen wat der ammoal te zien was. Die slechte weg, woar as ik 't òver hadde, leup ok deur

op 't huus an, tót bie de achterdeure. Want doar drèèien de melkrieder altied as hee de bussen op elaad had. Doar kump nog bie, det er ok altied zo'n twintig kippen um huus hen leupen en een kòppeltie gaanzen. As 't al te smerig wòdden, dan gooien Gait altied een paar planken veur de achterdeure, dan ko 'j met dreuge voeten op de delle kommen. Noa de veurdeure leup wel een mooi paagie met een hekkie der veur. Det hekkies sleut an bie de beukenhège die rond um 'n hof hen stund. Doar vlak bie gunk een stròtie noa de zieddeure, zeg mår, noa de gòtte toe. Doar leupen de båkker en de bode ok altied noa binnen.

't Bakhuus stund een paar trèè wieder met de putte der veur en 't hondehok der noast an de wegkaante. Achter het bakhuus was het huusie en doar stund ok de slipesteen. Veur 't huus in 'n hoek van 't hof stund een grote òlde pereboom. Det waren kòttelpere. Die wòdden nooit eplukt, zie veulen der zelf wel of. Zie hadden ok een sukerpereboom en een paar proemenbomen, mår die stunden achter 't huus bie 't hekkie noa 't koeland. Een klein bungertie hadden ze ok, an de aandere kaante van 't huus. 't Kippenhok was an de zuudkante bie de waegenloze an ebouwd. En onder de stultenbårg waren nog een paar vårkenhokken en een schaopenhòkkie. Dan ha 'j nog de riezemiete. Die stund kort bie 't bakhuus an de aandere kaante van de vaarweg. Doar was het schaopenlaandtie, woar as 's veurjoars ok van alle soorten holt lag, een paar percelen dennen, wat kopholt en òlde rikkeposten. De mooiste dennen hadden ze of escheld en laoten zågen, um der hekken van te maken of veur balkenslieten. Meestal stund der ok nog een bultie bessemrieze.

Toen we alles zo'n bettien ezien hadden, zèè Gait: 't Is nog gien mei, wie woont nog niet weer in 't bakhuus. Loa 'w mår effen noa de gòtte goan. De hond lag doar an de ketting, doar ha 'k niet op begreppen, ik bin der mår met 'n böögje um hen elopen. 'Och', zeg Rieke, die in de zieddeure stund, 'den hond is zo'n best dier, hee hef nog gien mènse wat edoan, kom mår gerust binnen'. Wie hebt toen op de gòtte nog wat niegjes deur eproat bie een kòppie koffie. En noadet 'k een nieje piepie tebak van Gait opestòkken hebbe, bin 'k met de groeten veur de vrouwe op zak weer op huus an egoan.

Uit: 'Op zien Heino's', eerste bundel.

Even voorstellen . . .

Cor Horstman

Ik ben de nieuwe secretaris van Omheining en volg als zodanig Jennie Pruim op. Ik ben een geboren en getogen Heinoër. Mijn wieg stond in een boerderij ('Topsvoort') aan de Lemelerveldseweg en tegenwoordig woon ik niet ver daarvandaan, in een woning aan de Van der Capellenweg, samen met mijn vrouw en twee kinderen. In het dagelijks leven ben ik als adviseur bedrijfsvoering werkzaam bij de provincie Overijssel. Op het provinciehuis in Zwolle ben ik al bijna 25 jaar een bekend gezicht.

Van jongs af aan heb ik mij al betrokken gevoeld bij het lokale gebeuren. Op mijn 19e werd ik lid van Volleybalvereniging HEVO en dat ben ik, ondanks het feit dat ik niet meer actief ben, nog altijd. Ik heb daar als lid van de toernooicommissie een aantal jaren het - toen landelijk bekende - Hemelvaarttoernooi mee mogen helpen organiseren. Daar kan ik hele verhalen over vertellen maar die bewaar ik voor later. Daarnaast ben ik meer dan 20 jaar betrokken geweest bij de organisatie van het zogenoemde Zwembadtoernooi op de speelweide van zwembad De Tippe. Velen van u zullen zich dat toernooi, dat vanaf ongeveer 1990 samenviel met de Zwemvierdaagse, ongetwijfeld nog herinneren.

Van 2000 tot en met 2005 was ik secretaris van de Stichting Heija Heino, welke stichting de jaarlijkse Pompdagen organiseert. Vorig jaar heb ik, na daarvoor gevraagd te zijn, mij samen met een aantal andere oudgedienden ingezet voor de stichting die me na aan het hart ligt. Dat jaar bestonden de Pompdagen 25 jaar en als jubileumcommissie hebben wij toen een aantal festiviteiten bovenop het reguliere programma georganiseerd.

Het bloed kruipt waar het niet gaan kan en zo gebeurde het dat toen Henk Hofman mij be-

naderde om secretaris van Omheining te worden, ik direct ja zei. Ik volg Jennie Pruim op en dat is een zware taak. Immers, Jennie was en is Omheining. Ik heb niet de illusie dat ik haar vervangen kan. Gelukkig blijft zij behouden voor Omheining en gaat zij achter de schermen onverdroten door met waar zij al die jaren mee bezig is geweest.

De eerste vergaderingen moest ik er even inkomen maar ik voel me hoe langer hoe meer thuis bij Omheining. De tijd staat niet stil, er gebeurt van alles. De plannen voor een nieuwe tentoonstelling (190 jaar gemeente Heino) nemen steeds vastere vormen aan. Er is een werkgroep opgericht, die werkt aan een tentoonstelling die u straks echt gezien moet hebben. In de tussentijd is de tentoonstellingsruimte ingericht met allerlei voorwerpen (o.a. speelgoed) die in bezit van onze vereniging zijn. Ook deze tentoonstelling is zeker een bezoek waard.

Ook onze nieuw ingerichte website www.historischeverenigingheino.nl is een bezoek waard. Deze gebruiksvriendelijke site wordt in de loop der tijd verder uitgebouwd.

Naar dezelfde school (10)

Toon Hoefsloot

Bijzonder onderwijs Heino in één gebouw

Het jaar 2012 mag als een historisch jaar voor het bijzonder onderwijs in Heino gelden. Op 5 maart jl. verhuisde de Dolfijn van het 90 jaar oude gebouw van de Mariaschool naar de splinternieuwe brede school aan de Grote Beukelaer, op de plek waar tot in mei 2008 het gebouw van de r.-k. school Brinkzicht stond. Een week later volgde De Gouden Emmer en zo kon medio maart 2012 aan de historie van het bijzonder onderwijs in Heino een belangrijk feit worden toegevoegd: protestants christelijk en katholiek onderwijs kwamen samen onder één dak. In deze aflevering duiken we in de geschiedenis van het katholiek onderwijs in Heino en halen we één familie voor het voetlicht die van deze geschiedenis deel uitmaakte.

Verzuiling en schoolstrijd

Na een jarenlange schoolstrijd werd in 1917 de vrede getekend met een wettelijke en financiële gelijkberechtiging van openbaar en bijzonder onderwijs die in 1920 werd vastgelegd in de Wet op Lager Onderwijs. Honderd jaar geleden stak de samenleving heel anders in elkaar: Nederland was verzuild. Met 'verzuiling' werd het verschijnsel aangeduid dat een aantal bevolkingsgroepen zich op basis van een bepaalde levensovertuiging van elkaar afzonderde en op allerlei gebieden eigen organisaties en instellingen had.

De oorsprong van de verzuiling moeten wij zoeken in de tweede helft van de negentiende eeuw toen de emancipatiestrijd van de achtergestelde bevolkingsgroepen in alle hevigheid werd gevoerd. Socialisten stredden voor de invoering van het algemeen kiesrecht. Katholieken en protestanten hoopen hun doelen te bereiken door zich hecht te organiseren op allerlei terreinen, zowel politiek als maatschappelijk. Ze wilden eigen politieke partijen, schoolorganisaties, vakverenigingen en kranten. De verzuiling ging door en pas midden jaren zestig van de vorige eeuw verdwenen de scherpe scheidslijnen tussen de zuilen.

Katholiek onderwijs in Heino sinds 1879

Katholiek onderwijs in Heino bestond al sinds 1879, toen de eerste parochiale lagere school, die op de plek stond waar nu het appartementencomplex Oosteinde staat, in gebruik werd genomen. Veertig jaar later verkeerde de drieklassige school in deplorabele staat en kon volgens de Deventer architect M.A. Roebbers, die om advies was gevraagd, niet meer gerenoveerd worden. Het overtuigde kerkbestuur gaf Roebbers de opdracht om het bestek en de tekeningen te maken voor een nieuwe, zesklassige school. Het kerkbestuur kocht van het Parochieel Armbestuur een huisje met erf naast de oude school om de benodigde grond te verkrijgen om daarop de school te kunnen bouwen. Voor de aankoop van deze grond, de bouw en de inrichting van de school was een aanzienlijke geldlening van 120.000 gulden nodig. Flinkte bijdragen werden geleverd door een aantal parochianen, aangevuld met bedragen uit de kerk- en schoolkas en leningen bij de Boerenleenbank. En zo kon dan op 13 juni 1922 pastoor Eekwielens de nieuwe school plechtig inwijden.

'Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand' werd de officiële naam van de school, zoals ook in een van de gevelstenen op de voorgevel staat gebeiteld. In de volksmond werd lange tijd de naam 'roomse school' gebezigd, pas in de zeventiger jaren werd de naam Mariaschool steeds meer ge-

De oude r.-k. school (1879).

De Mariaschool (1921).

meengood. In 1937 werd de school met een zevende klaslokaal uitgebreid. Halverwege het schooljaar 1941-1942 diende de school korte tijd als onderdak voor Duitse soldaten; een enkele klas werd naar huis gestuurd, andere klassen werden in boerderijen ondergebracht. Aan het eind van de oorlog werd het schoolgebouw opnieuw gevorderd en werd er door de Duitsers een lazaret (ziekenboeg) ingericht.

In 1948 startte, op grond van particuliere initiatieven, de kleuterschool 'Sancta Maria' met 54 kinderen in het parochiehuis. De kleuters werden opgevangen door de zusters van de Congregatie van Liefde uit Raalte, die dagelijks met de bus op en neer gingen.

Omdat het parochiehuis als kleuterschool door enkele instanties werd afgekeurd, werden er plannen ontworpen voor de bouw van een kleuterschool. In 1954 verhuisden de kleuters naar de nieuwe kleuterschool die achter de pastorie was gebouwd. In 1957 werd de lagere school opnieuw uitgebreid. Er kwam een achtste klaslokaal bij.

Kleuterklassen in het Parochiehuis.

Kleuterschool 'Sancta Maria'.

Op bestuurlijk gebied kwam er een ingrijpende verandering: in maart 1963 vond de oprichtingsvergadering plaats van de Stichting Katholiek Onderwijs Heino. Formeel kwam hiermee een eind aan een periode van 84 jaar waarin het kerkbestuur tevens als schoolbestuur fungeerde. Ook de zeggenschap over de kleuterschool werd aan de Stichting overgedragen.

Het nieuwe schoolbestuur kwam meteen voor flinke klussen te staan. In de zestiger jaren steeg het leerlingenaantal fors en er moesten de nodige maatregelen worden getroffen. Zo moesten er in die periode in het parochiehuis kort na elkaar twee noodlokalen worden ingericht en verrezen er later ook nog twee noodlokalen op de speelplaats.

Door het almaar stijgende leerlingenaantal kwamen er plannen op tafel voor het bouwen van een nieuwe r.-k. kleuterschool en een vierklassige lagere school.

In augustus 1971 opende de nieuwe school haar deuren. De heer Ruud Schrama werd als hoofd aangesteld en van de Mariaschool werden drie leerkrachten overgeplaatst.

Op 13 december 1971 werd de school officieel geopend door burgemeester J.G.F. Verheijden en kreeg de naam Brinkzicht. Vanaf deze datum begon de geschiedenis van Brinkzicht die 34 jaar zou duren.

De nieuwe school Brinkzicht als vierklassige school (1971).

Het verhaal van de Mariaschool ging ook door: in september 1973 ging het hoofd der school de heer Henk Brinkhuis met ziekteverlof en werd de heer Ton Jansen waarnemend hoofd en vanaf 1976 hoofd en later directeur.

Brinkzicht werd in 1974 met twee klaslokalen uitgebreid en tegelijkertijd startte in augustus van dat jaar de kleuterschool van Brinkzicht, later Kleuterbrink genoemd.

In hetzelfde jaar kwam de slechte bouwkundige staat van de Mariaschool voor het eerst op de agenda.

In februari 1979 werd de renovatie ter hand genomen. Opgelucht kon het team het schooljaar 1979-1980 starten in het geheel gerenoveerde gebouw.

Brinkzicht kende in die periode andere problemen. Daar moest de kleuterschool met een lokaal worden uitgebreid; een kleuterklas huisde in de voormalige landbouwschool.

Bij aanvang van het nieuwe schooljaar in 1975 begon de heer Martin Overgoor als hoofd op Brinkzicht en volgde daarmee de heer Ruud Schrama op.

In het kader van de integratie van kleuterschool en lagere school tot basisschool, die in 1985 zou worden ingevoerd, werd een plan opgesteld tot in pandige verbouwing van de Mariaschool. Een lokaal werd vergroot tot speelzaal en twee lokalen en enkele toiletgroepen werden aangepast voor de kleutergroepen.

Vanaf 1 augustus 1985 werd de basisschool een feit. We spraken niet meer over klassen maar over groepen, het hoofd der school werd directeur en de onderwijzers (m/v) werden leraren (m/v).

Eind jaren tachtig sloot het schoolbestuur zich volledig aan bij het onderwijsbureau te Meppel; door de steeds ingewikkelder regelgeving moest noodzakelijkerwijs meer deskundigheid worden ingehuurd.

In juni 1996 vierden de Mariaschool en Brinkzicht op feestelijke wijze respectievelijk hun 75-jarig en 25-jarig bestaan.

De sloop van Brinkzicht.

Bestuurlijke schaalvergroting werd in de tweede helft van de negentiger jaren overal in den lande doorgevoerd en bleek ook in Heino onvermijdelijk: per 1 januari 1998 ging de 'Stichting R.-K. Onderwijs Heino' op in de 'Stichting Katholiek Onderwijs Salland' (SKOS).

Op 10 april 2001 verscheen in de Stentor een artikel met als kop: 'Katholieke scholen in Heino samen: overleg is gaande.' Het artikel was het startsein voor een reeks van bijeenkomsten met het personeel van beide scholen, informatieavonden met de ouders en vergaderingen met het bestuur van de SKOS.

In 2003 kon het fusietraject worden ingezet; de SKOS streefde naar een fusie van beide scholen op uiterlijk 1 augustus 2005. Er volgde een periode waarin intensief werd overlegd over de invulling van een nieuw schoolconcept voor de fusieschool. In februari 2005 werden de ouders in een nieuwsbrief geïnformeerd over de keuze van daltononderwijs voor de nieuwe school. In augustus 2005 startte de nieuwe fusieschool 'de Dolfijn' op 2 locaties, de onderbouw (groepen 1 t/m 4) aan de Canadastraat en de bovenbouw aan de Grote Beukelaer. De directie werd gevormd door de beide

directeuren de heer Ton Harbrink en de heer Ton Jansen. Een jaar later werden alle groepen in het gebouw aan de Canadastraat – uitgebreid met een bijgebouw – gehuisvest. Het gebouw aan de Grote Beukelaer kwam leeg te staan en werd in mei 2008 gesloopt.

In juni 2008 kreeg de Dolfijn na een visitatie van de landelijke Daltonvereniging officieel het predicaat Daltonschool.

Een tweede bijgebouw werd in het voorjaar van 2009 geplaatst om nog twee groepen te kunnen huisvesten.

De plannen voor de realisatie van een brede school, samen met de Gouden Emmer, kregen inmiddels steeds meer vaste vorm. Op feestelijke wijze werd in december 2010 de eerste spade in de bevroren grond gestoken en op 5 maart van dit jaar werd de nieuwe school in gebruik genomen door de Dolfijn, een weekje later gevolgd door de Gouden Emmer. Tijdens de officiële opening op 8 juni werd de nieuwe naam van dit moderne schoolgebouw onthuld: 'Ons Plein'. Een mijlpaal in de geschiedenis van het bijzonder onderwijs in Heino is daarmee een feit.

De nieuwe school 'Ons Plein' (2012).

De familie Oosterlaar

Drie generaties Oosterlaar hebben zowel de eerste parochiale school, de Mariaschool, Brinkzicht als de Dolfijn bezocht.

Ze spelen net als duizenden andere Heinoërs een eigen rol in het verhaal over de geschiedenis van het katholiek onderwijs in Heino en geven daar een persoonlijke kleur aan.

Foto 1 uit 1918 met Graads Oosterlaar.

Schoolfoto 1 uit 1918

Oudere dorpsgenoten kennen hem beslist nog wel: Graads Oosterlaar, in zijn werkzame leven uitvoerend medewerker in de buitendienst bij de gemeente Heino. Tot zijn werkzaamheden behoorden onder meer de rattenbestrijding en de gladheidbestrijding. Jarenlang zorgde hij ervoor dat op Koninginnedag en op 4 en 5 mei de vlag op de toren werd uitgestoken.

Graads (Gerhardus Johannes) werd geboren in 1913 als zoon van Gerardus Oosterlaar, landbouwer, en Antonia Hellink Ramaker. Ze woonden aan de Berkendijk 4. Graads trouwde in 1947 met Hendrika Gerridina Endeman uit Vilsteren. Ze waren korte tijd inwonend bij de familie IJsseldijk aan de Dorpsstraat, verhuisden naar de Vlaminckhorstweg en in 1971 naar een nieuwe woning aan de Knobbe. Graads overleed in november 1997. Zijn vrouw overleefde hem 14 jaar. Zij kregen negen kinderen, waarvan er een na zes weken overleed.

Graads (op de foto op de onderste rij vierde van rechts) heeft nog enkele jaren op de eerste parochiale school gezeten en heeft mogelijk de verhuizing naar de nieuwe school in 1921 nog net meegemaakt. Het onderwijzend personeel kijkt met strenge blik in de camera: linksboven meester Van der Schaaf, daaronder juffrouw Veenker, rechtsboven meester Oosterman en rechts op de middelste rij juffrouw Boerhof.

Foto 2 en 3

Lidy is de jongste telg van het gezin Oosterlaar, geboren in 1963, het jaar waarin haar vader 50 jaar werd. Met haar oudste broer Gerard scheelt zij 15 jaar. Al haar broers en zussen hebben in de vijftiger en zestiger jaren de Mariaschool bezocht en allen zullen zij zich vast wel meester Brinkhuis

Foto 2 Lidy op de Mariaschool (1971/1972).

Foto 3 Lidy op Brinkzicht (1974/1975).

*Foto 4
Jelle
op Brinkzicht
(2005).*

herinneren die van 1947 tot 1976 hoofd der school was. Lidy is in 1988 getrouwd met Tonnie de Munnik uit Schuinesloot. Hij is werkzaam als bouwkundig inspecteur. Zij hebben drie kinderen. Op foto 2 poseert de derde klas van de Mariaschool in het begin van het schooljaar 1971-1972. In de middelste rij, vijfde van links, staat Lidy met haar blonde lokken. Lang zal zij niet meer op de Mariaschool blijven. Als haar ouders in november verhuizen van de Vlaminckhorstweg naar de Knobbe op de Kampen, gaat Lidy over naar Brinkzicht, de nieuwe katholieke school die net in augustus 1971 is gestart. Zij wordt enthousiast begroet als de 100ste leerling, de eerste mijlpaal in de prille geschiedenis van Brinkzicht. Elke klas krijgt vanwege dit heugelijk feit een cavia in de klas! Op foto 3 zien we klas 6 van meester Ruud Schrama. Lidy is dan vier jaar ouder, maar nog steeds te herkennen aan haar blonde haardos. Ze zit in de middelste rij, derde van links.

Tijdens haar hele schoolloopbaan, ook op de Mavo en Meao de Factor waar ze voor de richting Toerisme koos, heeft ze het land aan gymnastiek gehad. Vooral als er toestellen in de gymles aan de orde kwamen. Wat was ze dan ook blij toen ze, eenmaal op Brinkzicht, niet meer naar de gymzaal in de Haarstraat hoefde! In de allerlaatste gymles had de gymleraar een balspel beloofd, maar de toestellen stonden al in de gymzaal opgesteld... Ze vond het wel best, ze had haar allerlaatste gymles al gehad!

Foto 4

Jelle is de oudste van de drie kinderen van Lidy en Tonnie. Hij is geboren in 1993. Hij behoort tot de laatste lichting van Brinkzicht, die in juli 2005 afzwaait. Hij staat op de tweede rij van boven, vierde van rechts. Aan de flanken van deze groep 8 zien we juf José Lipman (klasgenote van Lidy op de lagere school, bij wie overigens alle drie haar kinderen in groep 8 hebben gezeten) en meester Eric Jansen. Dit jaar, 2012, is Jelle geslaagd voor MBO, juridische richting, niveau 4. In september waagt hij de stap naar het Saxioncollege waar hij bestuurskunde gaat studeren. Binnenkort gaat hij op voor zijn rijexamen. Het worden spannende tijden! Anne en Eva, de twee zussen van Jelle, zitten beiden op het voortgezet onderwijs. Zij zijn beiden gestart op Brinkzicht en afgezwaaaid op de Dolfijn. Zij maken de geschiedenis van drie generaties katholiek onderwijs compleet.

Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegardje'

Liesbeth van Spanje

Zevenblad

Zevenblad, ook wel wilde vlier of hanepoot genoemd, is een van de meest hardnekkige onkruiden die we kennen en de schrik van menig liefhebber. Officieel luistert deze plant naar de fraaie naam *Aegopodium podagraria*. Men kan hem de ruimte geven als bodembedekker tussen hoge heesters. Zaak is dan wel om hem 'binnen de perken' te houden door de kanten af te steken en vooral de bloemen geen zaad te laten zetten. In een siertuin is het een regelrechte ramp, die menig beginnende liefhebber het plezier in tuinieren danig vergalt.

Voordat u de moed heeft opgegeven kunt u een van de volgende methodes toepassen die, mits ze consequent worden uitgevoerd, echt resultaat hebben.

Voordat u begint is het zaak om zoveel mogelijk tuinplanten eruit te halen. Het beste tijdstip is het vroege voorjaar. U pluist de wortelkluit goed uit op witte wortels van het zevenblad. Het beste is om de tuinplant te scheuren, dit moet toch om de paar jaar gebeuren. Het binnenste oude deel gooit u weg en de buitenste jonge delen pot u zolang op.

Waar u het eerste aan denkt is het bespuiten met een chemisch bestrijdingsmiddel. Dit zal grote delen vernietigen. Na zo'n twee weken sterven alle bovengrondse delen af, met een deel van de wijd verspreide wortels. Als de bladeren zijn afgestorven begint het nauwkeurige werk. Heel voorzichtig graaft u met een spitvork of nog beter op de knieën met een klein schepje de lange wortels eruit.

Na een paar weken ziet u weer kleine blaadjes, weer voorzichtig de wortels eruit scheppen. U begrijpt, dit is een kwestie van geduld en lange adem. In de tussentijd kunt u de opgepotte vaste planten wel ingraven. Voordeel is, dat u

nog kunt gaan schuiven met de plaats waar de planten moeten komen te staan. Dit proces moet u wel minstens twee jaar volhouden.

Een volgende methode is heel geschikt als u aan verse stalmest kunt komen. Eerst maait u de planten af en dan bedekt u de plek met een laag van minstens 15 cm rulle stalmest, vermengd met wat bladaarde. De planten trekken naar boven en alle wortels gaan in de lekkere bovenlaag zitten. Na zo'n twee jaar afvoeren en verbranden. Ik heb het zelf al een aantal keren toegepast en het werkt geweldig.

In een tuin, waar u de buurt niet met een mestgeur kunt opzadelen, kunt u de bodem twee jaar

bedekken met antiworteldoek. De opgepotte vaste planten kunt u wel ertussen ingraven maar dat is niet aan te raden.

U kunt ook de bodem waar zevenblad groeit 40 cm uitgraven en de grond afvoeren.

Maar ja, waar naartoe? Er blijft dan altijd nog wat achter.

Nog een waarschuwing: let op met planten, die u van goedbedoelde tuinliefhebbers krijgt aangeboden. Kijk nauwkeurig de wortels na op witte slierten, voordat u ze in uw tuin zet. Desnoods spoelt u ze helemaal schoon. Het zal niet de eerste keer zijn dat u op zo'n manier vreemde indringers in uw tuin krijgt.

Zevenblad komt hier al heel lang voor. Er wordt beweerd, dat Romeinse legers de plant hier verspreidden, om in de behoefte aan vitamines en mineralen te voorzien. Monniken gebruikten de plant als medicijn.

Hij werd gebruikt bij reuma, ischias, insectenbeten en wonden.

In Scandinavische landen, Rusland en Litouwen wordt de plant regelmatig gegeten. Jonge bladeren zijn lekker in salades en zevenblad bevat veel vitamine C, provitamine A, kalium, calcium, magnesium en kiezelzuur.

Zevenblad heeft een aparte smaak. Je kunt het blad met andere groenten combineren door ze te wokken of te koken in de magnetron, plm. 6 minuten op 600 watt.

Recept voor 1 persoon:

Kooktijd 15 min.

Benodigdheden:

3 eetlepels olie

80 gr vlees, vis of kip

1 of 2 gekookte aardappelen of 70 gr gare rijst

250 gr gemengde groenten zoals paprika, prei, broccoli, worteltjes of wat men zoal in huis heeft

1 handvol gesneden (jonge) zevenbladblaadjes of rucola

Allegaardje kruidenzout of geraspte Parmezaanse kaas

Bak wat reepjes vlees, kip of vis aan in de wokpan in wat olie.

Niet te hard bakken! Na een paar minuten schuif je de stukjes naar de rand van de pan waar ze kunnen nagaren. Vervolgens doe je naar behoefte een paar, in stukjes gesneden, voorgekookte aardappelen of rijst in de pan en de groenten. Eventueel iets gegaard in de magnetron. Een minuut of twee even omscheppen, niet gegaard ietsje langer. Dan schuif je het vlees of de vis er weer bij, weer omscheppen. Even proeven en naar eigen smaak zout, peper of ons onvolprezen Allegaardje Kruidenzout toevoegen. Vers geraspte Parmezaanse kaas doet het ook heel goed. En binnen een kwartier heb je een eenvoudige voedzame maaltijd.

Pesto met zevenblad of rucola.

Benodigdheden:

200 gr zevenblad

100 gr walnoten of pijnboompitten

100 gr Parmezaanse of pittige oude kaas

2 teentjes knoflook

1 theelepel witte wijnazijn of citroensap

200 ml olijfolie

peper en zout

een foodprocessor, maalinstrument of vijzel.

Rooster de noten.

Was het zevenblad en droog het goed in bv. een slacentrifuge. Snijd de blaadjes in stukjes en maal ze met de noten heel fijn.

Voeg de knoflook, olijfolie en kaas toe. Weer malen tot het een smeùge massa is.

Even proeven. Naar eigen smaak peper en zout toevoegen en een beetje citroensap of witte wijn.

In een potje doen. In de koelkast is de pesto wel vier weken houdbaar.

Op de boekenplank (3)

Toon Hoefsloot

Van de lijst met te koop aangeboden boeken is weer een aantal boeken verkocht, maar we hebben uiteraard ook weer voor aanvulling gezorgd. Elke maandagochtend tussen 10.00 uur en 12.30 uur bent u van harte welkom om te snuffelen in ons tweedehands boekenaanbod.

De volgende boeken bieden we te koop aan: :

Eijken, E.D., Mensen, G.J., e.a.,	In alle staten
Wigbels, H.A.,	Prijs de melk (2 ex.)
Siemes, Hans,	Klompen
Bisschop, M.J.M.,	Heino in oude ansichten (2 ex.)
Stavorinus, Manna e.a.,	Rabobank 75 jaar
Stapel, G.C.,	75 jaar Heino Krause (12 ex.)
Buter, Adriaan,	Over-ijsselse volksgebruiken
Wijck, jhr. dr. H.W.M. van der,	Overijsselse buitenplaatsen
Heering, P.,	Overijsselse vertellingen (12 ex.)
Barends, F. en Hannink, H.,	Over Salland en de Sallanders
Krol, Homme	Een glimp van het verleden (2 ex.)
Ogink, Leo en Groot Beumer, Ton,	Het dorp aan de Oude Wetering (2 ex.)
Vos, Klaas,	De Pruus komt
Spek, Theo, e.a.,	Van de Hunnepe tot de zee
Boonenburg, K.,	Terugblik op Salland (2 ex.)
Siemes, Hans, e.a.,	De boer op in Overijssel
Buter, Adriaan,	Boerenerven in een groene lijst
Kuile, E.H. ter	Noord en Oost-Salland (2 ex.)
Roeloffzen, F.W.,	De kerk aan de Wetering
Verrips-Roukens, Kitty,	Over heren en boeren
Bremen, Bertus van den,	Dienen an de diek
Markusse, D.,	Een coöperatie van veehouders
St. Land- en tuinbouwgidsen	Landbouwgids (1961, 1964, 1966, 1968, 1969)
Minderhoud, prof. dr. ir. G., e.a.	Veenman's Agrarische Winkler Prins (driedelig)
Wiersma, J.P.	Herman Derk Louwers

Nieuwe aanwinsten

Onze bibliotheek is aangevuld met enkele nieuwe boeken.

150 jaar Molen Fakkert Hoonhorst is een fraai uitgevoerd boek geschreven door Ben Kloosterman. Het is een gedenkboek over het 150-jarig bestaan van de molen van Fakkert en de restauratie ervan die dit jaar gereed kwam.

Het erve Rosendaal – van spijker tot landgoed is een bronnenstudie van drs. G.A. Hutten waarin het landgoed Het Rozendaal en enkele omliggende boerderijen centraal staan. Gerard Hutten is bij Omheining geen onbekende; hij heeft onder vele publicaties in ons contactblad in de jaren negentig van de vorige eeuw zijn naam staan.

Landgoed Huis De Colckhof is een fraai boekje dat in een zeer beperkte oplage is uitgebracht t.g.v. het feit dat Frederik baron van Dedem 100 jaar geleden het landgoed aankocht. Het is uitgegeven door Stichting De Colckhof Laag Zuthem.

Restauratie Statenbijbel

Dieni Weulink

De nogal zwaar beschadigde Statenbijbel.

Restauratie Statenbijbel

Zoals u wellicht weet heeft onze vereniging een statenbijbel in haar bezit. In het eerste nummer van het contactblad van dit jaar heeft u het verslag van de overhandiging kunnen lezen. De bijbel was nogal beschadigd (zoals u op de foto kunt zien) en de sloten ontbraken. Het bestuur heeft besloten de bijbel te laten restaureren. Daarvoor moest er gezocht worden naar een restaurateur hetgeen niet gemakkelijk was. De vorige eigenaresse, mevrouw R. Scheps-Polstra uit Den Haag, heeft de vereniging een startbedrag geschonken voor het herstel van de bijbel. Uiteindelijk werd besloten het restauratiewerk te laten verrichten door Handboekbinderij en Restauratieatelier 'De Kooihoek' in Brakel. In een brief aan het bestuur wordt de staat waarin de bijbel verkeert als volgt omschreven:

'Het boek is gebonden in heel leer in een vaste ruguitvoering met houten borden en twee messing sloten. Er zijn 8 opvallende touwribben en aan kop en staart handbestoken kapitalen. Door het grote formaat (51 cm x 30 cm) is het waar-

schijnlijk dat dit de oorspronkelijke, ongesneden uitgave is.

De staanders (sluithaken) van de sloten ontbreken. Een deel van de leren rugbekleding is afgescheurd vanaf het kopkapitaal tot aan de zesde rib. Dit stuk is er los bijgevoegd. Het staartgedeelte is ingescheurd tot en met de onderste rib. De kapitalen zijn verdwenen, maar er is een rest van een kapitaal los bijgevoegd. Er zijn 8 losse bladen, enkele en gevouwen, in de eerste drie centimeter van het boekblok, verspreid over de katernen.

Achter in de bijbel ontbreekt de laatste pagina. Er is achterin een blad bijgevoegd dat een stukje van de geschiedenis van de bijbel weergeeft. Kaarten: ik heb er 8 kunnen vinden'.

In onderstaand brieffragment leest u een restauratievoorstel.

Restauratieplan

'De losliggende bladen worden gerepareerd met Japans papier en teruggezet waar ze horen. De eerste katernen worden bijgenaaid.

De kapitalen worden vernieuwd en met de hand bestoken op de oorspronkelijke manier. Het

leer op de boekrug wordt gerestaureerd met op kleur gebracht kalfsleer onder het oude leer. Dit geldt ook voor het leer op de hoeken van de houten borden.

Het bijmaken van de sluihaken is een keuze. Als de bijbel liggend wordt bewaard zijn de sluihaken niet noodzakelijk. Maar bij het verplaatsen van deze zeer zware bijbel is het veiliger en gemakkelijker'.

Het bestuur heeft besloten de restauratie te laten uitvoeren. De vereniging is hiermee in het bezit van een zeer waardevolle statenbijbel. Uiteraard houden we u op de hoogte van verdere ontwikkelingen.

Via onze
nieuwe website

www.historischeverenigingheino.nl

kunt u kennismaken
met de activiteiten van onze
vereniging

Al weer twintig jaar geleden 1992 - 3e kwartaal

Marijke Donath

*De Oelewappers
verbeterden een
record.*

1 juli

De Oelewappers hebben gisteravond het wereldrecord 'badmutsvullen' gebroken. De acht schepten vijfhonderd liter water in een roze badmuts. Het oude record stond op 469 liter. Het record wordt opgenomen in het Guinness Book of Records. Het badmutsvullen was onderdeel van de activiteiten rond de avondzwemvierdaagse in zwembad De Tippe.

2 juli

'Ouderen zijn niet alleen gebaat bij een dak boven hun hoofd, maar ze hebben ook de zekerheid nodig dat er in geval van nood een goede buur is die hen helpt. De Vloedgraven is zo'n goede buur'. Bestuurder Langeveld van de Landelijke Katholieke Bouwcorporatie Bejaarden zei dit tijdens de voorlichtingsbijeenkomst voor bewoners van aanleunwoningen aan de Satinklaan en de Paalweg.

Vanuit het provinciaal plan bejaardenoorden heeft De Vloedgraven de beschikking gekregen over een contingent van negen nieuw te bouwen aanleunwoningen. Omdat een aantal aanleun-

woningen aan de Paalweg nu ongeveer 25 jaar oud is en niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd, is er besloten om de nieuwbouw uit te breiden tot een aantal van 21 woningen. De LKBB gaat deze woningen in samenwerking met De Vloedgraven realiseren. Zoals het plan er nu ligt zal op de plaats van Paalweg 8 een complex worden gebouwd met drie verdiepingen, waarbinnen zich 21 woningen bevinden. Er zal een centrale hal komen die alleen te betreden is na opening van de voordeur door een van de bewoners. 'Er komen zo geen vreemde gasten in huis'.

Het nieuwe complex krijgt een verbinding met De Vloedgraven via een gang die direct uitkomt in het hoofdgebouw.

Een noviteit bij deze woningen is het ontbreken van een balkon. Volgens Langeveld is gebleken dat er minimaal gebruik wordt gemaakt van balkons. Bovendien vormt de verbinding van de woonkamer en balkon een barrière in de vorm van een drempel die voor rolstoelgebruikers moeilijk te nemen is. Het balkon dat wettelijk gezien wel aanwezig moet zijn,

De Vloedgraven.

is daarom uitgebreid tot een serre. Op dit moment heeft De Vloedgraven een wachtlijst van 5 mensen.

De interne verbouwing van De Vloedgraven zal volgend jaar starten na het gereed komen van het nieuwe complex aanleunwoningen.

7 juli

Een verdwenen rookmelder en een moeder met haar kinderen opgesloten in een lift. Het leek er op dat de gemeente Heino voor haar Gemeentedag een aantal situaties in scene had gezet om aan het thema van die dag (veiligheid) een extra dimensie te geven.

Niets was echter minder waar. De rookmelder werd wel degelijk vermist en hoewel Piet Polstra, commandant van de plaatselijke brandweer, niet direct over diefstal wilde spreken wordt toch wel met die mogelijkheid rekening gehouden. Saillant detail hierbij is natuurlijk dat in de hal van het gemeentehuis een politieagent de bezoekers een en ander vertelde over inbraakpreventie.

Voor de moeder die met haar kinderen in de lift van het gemeentehuis vast kwam te zitten zal dat een minder aangename ervaring zijn geweest, voor de brandweerlieden die haar en de kinderen mochten (bevrijden) was het een leuke mogelijkheid ook in de praktijk het belang van de brandweer te tonen.

7 juli

Openbare basisschool De Springplank krijgt met ingang van het nieuwe schooljaar een nieuwe adjunct-directeur, de heer B. van Essen. Hij volgt mevrouw W.J. Kruitbosch-Panhuis op die per 1 augustus haar huidige functie wil neerleggen, maar in dienst wil blijven als groepsleerkracht.

20 juli

Bij de tv-opnames voor het TROS-programma Hoog en Droog zijn zaterdag in Zwolle de meeste deelnemers in de stadsgracht geëindigd. Maar dat maakte de lol er niet minder om. Zeker niet voor de vele honderden toeschouwers op de Thorbeckegracht. De hoofdprijs van dit moeilijke onderdeel van 'Ter land, ter zee en in de lucht' met de presentatie van Jack van Gelder, Nada van Nie en Gerrie Knetemann, werd een Drentse prooi.

Evert van de Veer ging in recordtijd over twee stalen kabels van 26 meter lengte van de ene naar de andere kant. Maar de originaliteitsprijs was voor Heino. Het team van de Oelewappers, dat overigens ook een nat pak haalde, was de welverdiende winnaar.

12 augustus

Als Gerard Hendriks zijn ogen sluit, kan hij zich zo weer de brede finishstraat in Borgholm voor

de geest halen. Met links en rechts veel applaudiserende Zweden. Dan voelt hij de lauwerkrans van eikenbladeren weer om zijn schouders en proeft hij opnieuw het zoet der overwinning. 'Winnen is zo leuk hè. Fantastisch. Een marathon lopen in het buitenland heeft toch al iets aparts. En dan nog winnen ook!'

De lauwerkrans behorend bij de zege in de Landsbro-marathon lag in de hal, de kristallen schaal voor de winnaar stond in de kamer en dan was er nog een enveloppe met Zweedse kronen. De winnaar: 'Altijd prettig, zo'n gratis vakantie.'

Zonder die enveloppe was Hendriks ook een gelukkig atleet geweest. Een halve marathon had hij al eens gewonnen en een tien kilometer en ook een 10 Engelse Mijl. Maar de zege over 42 kilometer en 195 meter was een nieuwe ervaring voor de 37-jarige Heinoër. En wat voor één!

7 september

Drie dagen nadat de herindeling van Lemelerveld is afgeblazen, is Annet Schoorlemmer nog niet over de teleurstelling heen. 'Het is verschrikkelijk dat dit gebeurt. Maar die discussie komt echt wel weer terug. Op een gegeven moment is er een nieuwe generatie die merkt dat het hier aan alle kanten knelt en begint het hele circus opnieuw'.

Het is alweer enige dagen geleden dat de herindeling van Lemelerveld strandde in de commissie ruimtelijke ordening van de provincie. Voor zover ze verhit waren, zijn de gemoederen in het gevierendeelde dorp intussen wat afgekoeld. Annet Schoorlemmer heeft het nieuws drie dagen na dato enigszins verwerkt. 'Het leven gaat gewoon door', relativeert ze de teleurstelling. Want teleurgesteld was ze, de vroegere voorzitter van Plaatselijk Belang Lemelerveld. 'Ja, wat denk je, die nulloptie had nooit opgenomen moeten worden. Als de provincie Overijssel vindt dat Lemelerveld een bestuurlijk knelpunt is, en dat is het, hadden ze alleen moeten vragen welke gemeente het zou moeten worden'. Dat een meerderheid van Lemelerveld (blijkens de 55 procent stemmen op de nulloptie) geen knel-

punten ziet, kan mevrouw Schoorlemmer niet op andere gedachten brengen. 'De gewone inwoner zal het een zorg zijn. Als burger merk ik er toch ook niks van? Het gaat om de verenigingen en het bedrijfsleven, die zijn nu de verliezers.'

15 september

Het is afwachten hoe het met de huisvesting van de politie in Heino gaat. Er is onzekerheid vanwege de politieke discussie rond de vorming van de regiopolitie en bezuinigingen. In Overijssel komen twee regiokorpsen en binnen de regio Salland (26 gemeenten) zullen kleinere districten komen voor de basispolitiezorg. Heino valt voor deze politiezorg straks onder het district Salland. Burgemeester A.W.P. van den Berg verwacht dat Heino een politiepost zal behouden. Hij hoopt dat die straks vaker bezet zal zijn dan helaas de laatste maanden het geval was. 'Hier en daar zullen wel gebouwen overbodig worden. We hopen dat dit niet in Heino het geval zal zijn. Maar in iedere gemeente waar een politiebureau weggaat, zal wel een aanspreekpunt blijven', aldus de Heinose burgemeester.

16 september

Als een somber overblijfsel van betere tijden heeft de fabrieksschoorsteen aan de Zwolseweg lange tijd machteloos afgestoken tegen een grijze lucht, terwijl zich steeds meer donkere wolken samenpakten. De smadelijke ondergang van zuivelfabriek Heino Krause liet geen enkel moment van opklaringen toe, ook niet na de fusie met Coberco. Maar op een dag als gisteren riep die oude schoorsteen tegen een blauwe lucht met frisse witte wolkjes een geheel ander beeld op. Voor het grote bedrijfsterrein en de gebouwen lijkt een geheel nieuwe tijd aangebroken.

Door een veranderende markt en mismanagement ging Heino Krause ten onder. Cor A. Tielbeke (30) telg van ondernemersfamilie Tielbeke uit Lemelerveld zag vorig jaar zijn kans schoon om een eigen bedrijf op te zetten. En hij pakte dat zodanig aan dat 'aasgieren' geen ruimte ge-

gund werd om zich op de resten van het zieltoegende Heinose bedrijf te storten om het uiteen te scheuren. De ondernemer kocht het gehele complex van Coberco, waardoor jarenlang ge-soebat en leegstand voorkomen werden. De ruimten die Tielbeke niet zelf nodig heeft voor zijn verpakkingsbedrijf T&O (een samentrekking van Tielbeke en Oosterhuis, de tweede man van het bedrijf), worden verhuurd aan kleine, veelal startende bedrijven. En passant is hiermee binnen een jaar een stevige basis gelegd voor een bedrijvenpark, iets wat op vele andere plaatsen vaak jarenlange voorbereiding vergt. Een groot deel van het personeel van de zuivelfabriek (twintig mensen) kon weer aan de slag bij T&O. Kortom: nieuwe economische bedrijvigheid tussen de hekken waar de laatste jaren alleen maar malaise viel te beleven.

23 september

Kamerlid P. ter Veer (landbouw en visserij, defensie) is donderdag 1 oktober bij de officiële oprichting van een afdeling Heino van D66. Dat gebeurt in het Olde Gemeentehuis aan de Canadastraat, vanaf 20.00 uur. Ook Statenlid Th. Hooghiemstra is van de partij. D66 wil de Heinoërs zoveel mogelijk bij de gemeentepolitiek betrekken. Dat kan volgens de Democraten door aanpak van de problemen op een onbevangen wijze. Voor praktische oplossingen moet 'voortdurend een beroep worden gedaan op de vindingrijkheid van de Heinoërs'. Alle inwoners van Heino zijn welkom op de bijeenkomst op 1 oktober.

Zet op de kalender!

U kunt het alvast op de kalender of in uw agenda zetten: de Algemene Ledenvergadering van onze vereniging.

Die is vastgezet op donderdag 1 november a.s. in het parochiecentrum van de r.-k. kerk, ingang Paalweg. De aanvang is om 20.00 uur.

In een power point presentatie komt Toon Hoefsloot terug op 'De canon van Heino', het boek waarin de geschiedenis van Heino is gevat in vijftig vensters.

Vervolgens kunt u uw kennis over het dorp testen door mee te spelen in de quiz 'Kent u Heino, Laag Zuthem en Lierderholthuis?' Houd deze avond vrij, want het belooft een gezellige en interessante avond te worden!

U ontvangt t.z.t. nog een officiële uitnodiging.

Van de bestuurstafel

Giel Bisschop

In onze tentoonstellingsruimte hebben wij de vitrines gevuld met allerlei schenkingen die Omheining in de loop der jaren van onze trouwe leden heeft ontvangen. Via de ingang van de VVV is deze tentoonstelling iedere maandagochtend van 10.00 tot 12.00 uur te bezoeken.

Op zaterdag 14 juli jl. werd het 25 jarig jubileum gevierd van onze kruidentuin 'Allegaardje' met o.m. een reünie in de tuin en daarna een gezellig samenzijn met een eigengemaakte high tea in de tuin van de familie Naber aan de Twentseweg.

Inmiddels is onze geheel vernieuwde website enkele maanden in de lucht. Deze wordt door Freek Laarman op een voortreffelijke wijze bijgehouden. Zie: www.historischevereniging-heino.nl

Tijdens de Pompdagen op zaterdag 18 augustus was onze vereniging weer aanwezig met een kraam op het kerkplein. Er was speciale aandacht voor het reeds verschenen boek over de geschiedenis van Heino in vijftig vensters. Ook organiseerden wij deze dag weer de traditionele broodmaaltijd in klederdracht. De dames van de kruidentuin 'Allegaardje' waren present met hun kraam aan de Dorpsstraat.

De ledenavond wordt op donderdag 1 november gehouden in het r.-k. parochiecentrum.

De wandeltochtencommissie is begonnen met de voorbereidingen voor de traditionele wandeltocht op 2e Kerstdag a.s.

Er wordt gewerkt aan een geheel nieuwe promotiefolder van Omheining. Deze zal in december a.s. verschijnen.

Het digitaliseren van archiefstukken, documentatie en beeldmateriaal heeft onze voortdurende aandacht. Bent u geïnteresseerd en vindt u het omgaan met computers leuk werk, dan nodigen wij u graag uit om ons team te komen versterken. Voor inlichtingen kunt u terecht bij ons secretariaat via e-mail: omheining@planet.nl

Het bestuur maakt zich zorgen om de voorgenomen sluiting van de VVV in het komende najaar. Wij vinden dit bijzonder jammer omdat de samenwerking met de VVV uiterst plezierig is en wij elkaar nodig hebben i.v.m. diverse activiteiten voor zowel de toeristen alsook de inwoners van Heino.

Schenken

- Van de heer H. Brilman, Twentseweg 17a, een ingelijste oorkonde ter nagedachtenis aan het overlijden van de dienstplichtig soldaat der infanterie J. Wienen, begraven in Indonesië. Hij stierf bij de uitoefening van zijn plicht. Tevens een groot aantal foto's van de dienstdienst in Indonesië en het ereveld met zijn graf.
- Van de heer A. Grotenhuis, Amer 224, Zwolle, het contactblad 'Maatpraat' van december 1982 t/m augustus 1994.
- Van mevrouw D. van Munster, Kloostermanshof 19, plakboeken met foto's en informatie over allerlei gebeurtenissen in Heino, Lierderholthuis en Laag Zuthem betreffende de periode 1986 t/m 2008. Tevens twee boeken voor de bibliotheek: Terugblik op Salland en Heino, een geschiedenis van mens en plaats.

‘OMHEINING’

Met deze naam tracht de Vereniging voor Heemkunde tot uitdrukking te brengen een vereniging te zijn, die Heino in al zijn facetten ‘omheint’. Volgens sommigen is de naam afgeleid van dit begrip, symboliserend een heg of haag, die een bepaald terrein ‘omheint’, in ons geval van de Strenkhaar tot de Aalvanger en van de Dollenhoeck tot de Ganzepan.

Vereniging voor Heemkunde ‘Omheining’ te Heino

Canadastraat 6, 8141 AC Heino
Tel. 0572-394562

E-mail: omheining@planet.nl

Website:

www.historischeverenigingheino.nl

Rabobank Heino: rek.nr. 3271.12.271

Contributies:

Leden € 15,00 per jaar (elk volgend gezinslid
€ 7,50 per jaar); portokosten € 6,00 per jaar
Losse nummers € 5,00 (max. 24 pagina's)
Themanummers € 6,00

Ledenadministratie

G.M. Rosendaal-Kroes,
Nieuwe Wetering 7, 8144 RA Lierderholthuis,
tel. 391798

Bestuur

H. Hofman, voorzitter,
Muntzstraat 11, 8141 VP Heino, tel. 392593
M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499
C.J. Horstman, secretaris,
Van der Capellenweg 10, 8141 EG Heino,
tel. 392109
D.J. Buitenkamp, penningmeester,
Schoolstraat 1, 8141 EN Heino, tel. 391873
G.H.M. ten Berge-Elferink, Delmterweg 8,
8141 PJ Heino, tel. 391803
B.J. Horstman, De Horst 10,
8141 BA Heino, tel. 392622
J.H.M. Meulman-Kortstee, Dolderstraat 8,
8141 GK Heino, tel. 392560
G.M. Rosendaal-Kroes, Nieuwe Wetering 7,
8144 RA Lierderholthuis, tel. 391798
G.J. Veltkamp, Oosteinde 11,
8141 AR Heino, tel. 391292

Werkgroepen

1. Folklore

Contactpersonen: J.H.M. Meulman-Kortstee,
Dolderstraat 8, 8141 GK Heino, tel. 392560
en J.M.W. Kappert-Kogelman,
Davenschot 30, 8141 BD Heino, tel. 392806

2. Foto en Video

Contactpersoon: Vacant,

3. Genealogie - Documentatie

Contactpersoon: J.K. Pruim-Reinders,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

4. Geschiedenis

Contactpersoon: J. Peters,
Woolthuisweg 39, 8141 RX Heino, tel. 391914

5. Historische Gebruiksvoorwerpen

Contactpersoon: G.J. Veltkamp,
Oosteinde 11, 8141 AR Heino, tel. 391292

6. Kruidentuin ‘Allegardje’

Contactpersoon: G.H.M. ten Berge-Elferink,
Delmterweg 8, 8141 PJ Heino, tel. 391803

7. Streektaal

Contactpersoon: B.J. Horstman,
De Horst 10, 8141 BA Heino, tel. 392622

8. Tentoonstellingen

Contactpersoon: M.J.M. Bisschop,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

Tijdschrift ‘Omheining’

Redactie-adres:
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
tel. 0572-394562

Redactie

D.A. Weulink-Jansen, Korenbloem 1
8141 DG Heino, tel. 391698, eindredactie
E-mail: ton.weulink@kpnplanet.nl
J.K. Pruim-Reinders, Acacia 25
8141 TL Heino, tel. 391986
A. van de Wetering, Tarweakker 43,
8141 HW Heino, tel. 392330, vormgeving / opmaak

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Vereniging voor Heemkunde ‘Omheining’.

Druk: Sonodruk, Heino

ISSN 1384-8461

Omheining

CONTACTBLAD VAN DE VERENIGING VOOR HEEMKUNDE "OMHEINING" TE HEINO

4

NUMMER

32^e JAARGANG - DECEMBER 2012

**Vereniging voor Heemkunde 'Omheining' te Heino
32e jaargang - nummer 4 - december 2012**

INHOUDSOPGAVE

blz. 74	Van de redactie
blz. 76	Sprekende foto's (88) - J.K. Pruim-Reinders
blz. 78	De bouw van de derde pastorie van de Hervormde Gemeente - R. Stavorinus
blz. 83	Van de werkgroep Kruidentuin 'Allegaardje' - L. Offenbergh
blz. 85	Gebruik onbekend - D. Weulink
blz. 86	Canon supplement (5) - A.B. Hoefslout
blz. 90	Omzien naar elkaar - J.K. Pruim-Reinders
blz. 92	Alweer twintig jaar geleden 1992 - 4e kwartaal - M.S.H. Donath-Hoppen
blz. 95	Van de bestuurstafel
blz. 96	Colofon

Van de redactie

Er is alweer bijna een jaar voorbij. In het laatste nummer van deze jaargang van het contactblad staat opnieuw veel interessants te lezen.

In de rubriek 'Sprekende foto's' laat Jennie Pruim u kennis maken met Daniël Peel, genees-, heel- en vroedmeester in Heino van 1 mei 1860 tot 1 april 1908.

Dat de brandnetel een plant is met veel eigenschappen kunt u lezen in het verhaal van Liesbeth Offenbergh, lid van de werkgroep 'Allegardje'.

Roland Stavorinus uit Zwolle beschrijft in zijn artikel de geschiedenis over de bouw van de derde pastorie van de Hervormde Gemeente.

Het gedichtje in dialect door H. v.d. Veen sr. gaat over het einde van een mooie zomerdag. Gijs Peeters maakte er een mooie illustratie bij. U zult zeggen: maar de winter moet nog komen. De redactie meende het toch te moeten plaatsen om de donkere dagen goed door te komen.

Toon Hoefsloot heeft zich verder verdiept in de geschiedenis van het station van Heino en Marijke Donath laat u weten wat er zich 20 jaar geleden in Heino afspeelde.

De redactie hoopt u hiermee veel leesplezier te geven. Zij wenst u tevens fijne feestdagen en een gelukkig en gezond 2013 toe.

Namens de redactie,
Dieni Weulink

De kopij voor het maartnummer moet voor **15 januari 2013** ingeleverd worden.

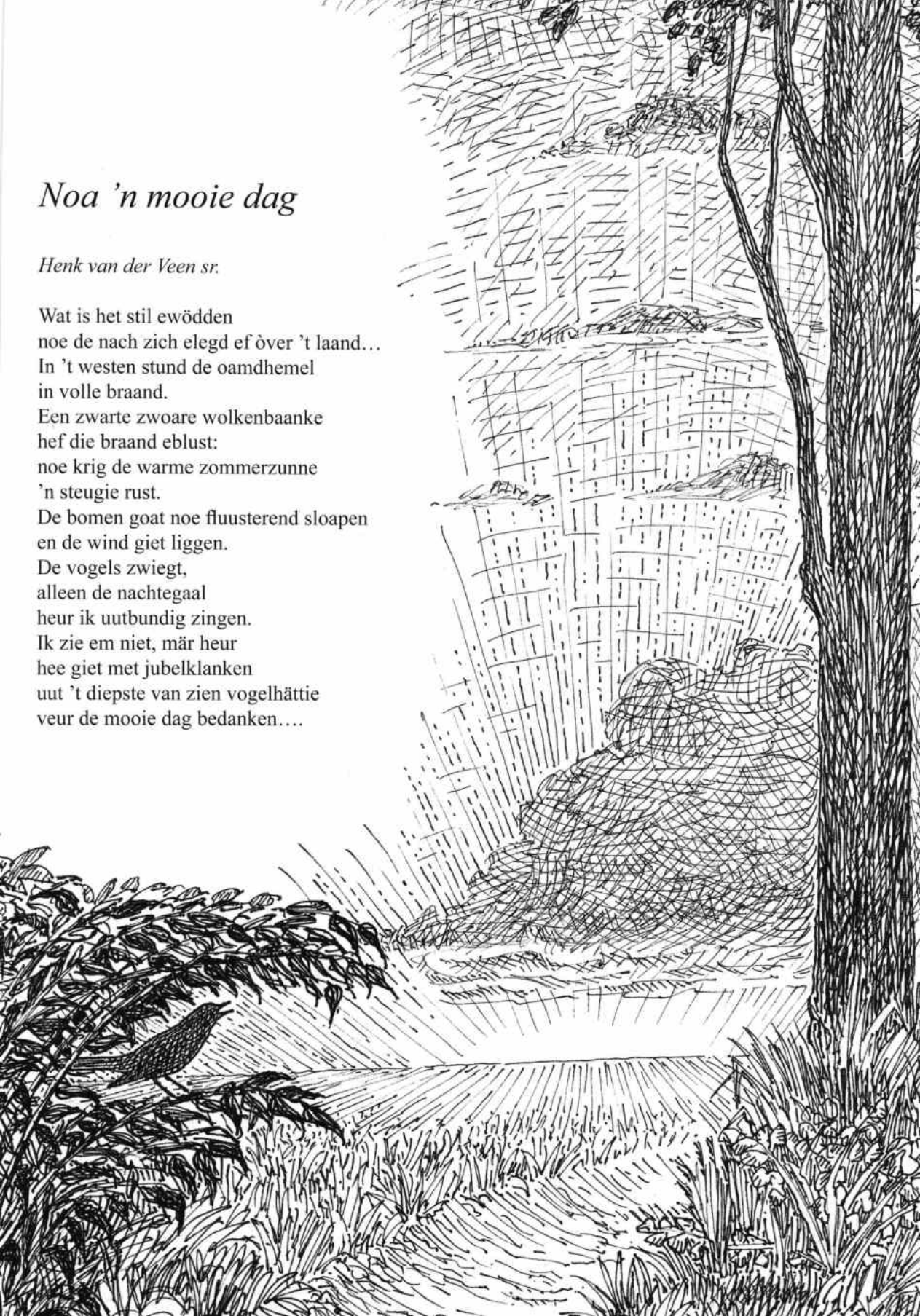
Met dank aan de correctoren:

M. Donath-Hoppen, N. Elsinga, T. Hoefsloot, J. Melenhorst,
N. Nijland-van Egmond, G. Peeters, J. Peters, W. Steenberg
en J. Tijhuis.

Noa 'n mooie dag

Henk van der Veen sr.

Wat is het stil ewödden
noe de nach zich elegd ef över 't laand...
In 't westen stund de oamdhemel
in volle braand.
Een zwarte zwoare wolkenbaanke
hef die braand eblust:
noe krig de warme zomerzonne
'n steugie rust.
De bomen goat noe fluusterend sloopen
en de wind giet liggen.
De vogels zwiegt,
alleen de nachtegaal
heur ik uutbundig zingen.
Ik zie em niet, mär heur
hee giet met jubelklanken
uut 't diepste van zien vogelhättie
veur de mooie dag bedanken....

Sprekende foto's (88)

J.K. Pruim-Reinders

Daniël Peel was genees-, heel- en vroedmeester in Heino van 1 mei 1860 tot 1 april 1908. Hij was de opvolger van Hubertus Josephus van Delden die in 1838 naar Heino kwam en in de periode 1838-1839 woonde op het adres Dorpsstraat 81/83. Dokter Van Delden overleed te Heino op 8 november 1857, op 48-jarige leeftijd. In de familie Van Delden doet het verhaal de ronde, dat hij op een avond bij een patiënt geroepen werd voor een bevalling. Onderweg werd hij aangevallen door een struikrover. Hij verdedigde zich door te schieten, waarbij beiden of alleen de struikrover gewond raakten. Van Delden heeft de man nog verpleegd, doch is zelf na dit voorval later overleden aan de verwondingen of aan een hartaanval. Helaas hebben we hierover geen officiële stukken kunnen vinden.

Vervolgens wordt de ontstane vacature van huisarts tijdelijk ingevuld door Lambertus Johannes Kock, medisch doctor, uit Oldenzaal.

Dokter Peel vestigt zich bij zijn komst te Heino in het huis, dat nu de bestemming heeft van Kerkhuus. Zijn zussen Reeuwkje en Helena Wilhelmina doen de huishouding. Ook zijn broer Rudolphus, geneesheer, woont tijdelijk bij hen in huis. In die tijd heeft dokter Peel een paard met koetsje tot zijn beschikking om zijn patiënten te bezoeken, want de fiets en de auto bestaan nog niet. Het paard en de koets stalt hij in het koetshuis aan de Stationsweg. Het gebouwtje is in de vorige eeuw afgebroken en stond ongeveer op de plek van de huidige parkeerplaats van slagerij Mekers.

Berend Jan Dikken, die als tuinman in dienst is, krijgt van dokter Peel een recept tegen fijt, een ontsteking aan de buigzijde van een vinger. Veel Heinoërs maken van deze wetenschap gebruik en gaan bij fijt (fiet) naar Dikken Beren-

tien, zoals Berend Jan Dikken in Heino wordt genoemd.

Op 13 mei 1867 trouwt dokter Peel te Heino met Geertruida Antonia Bredewold, afkomstig uit Zwolle. Een maand eerder heeft hij het Munnikenhuis aan de Stationsweg nr. 2 gekocht, waar hij met zijn echtgenote gaat wonen. De vier kinderen, een zoon en drie dochters die uit het huwelijk worden geboren, overlijden kort na de geboorte of komen levenloos ter wereld. Na een huwelijk van 16 jaar overlijdt mevrouw Peel te Heino op 29 november 1883. Ze is dan 48 jaar. Enkele jaren later trouwt Daniël Peel voor de tweede keer en wel te Heino op 13 januari 1887 met Helena Johanna Aloisia Maria Passtoors uit Blokzijl. Een nicht, Maria Alberdina Cornelia Passtoors, gaat haar tante helpen in de huishouding. Als zij trouwt, neemt haar zus Agnes Jeannette Maria Passtoors (Annette) haar taak over.

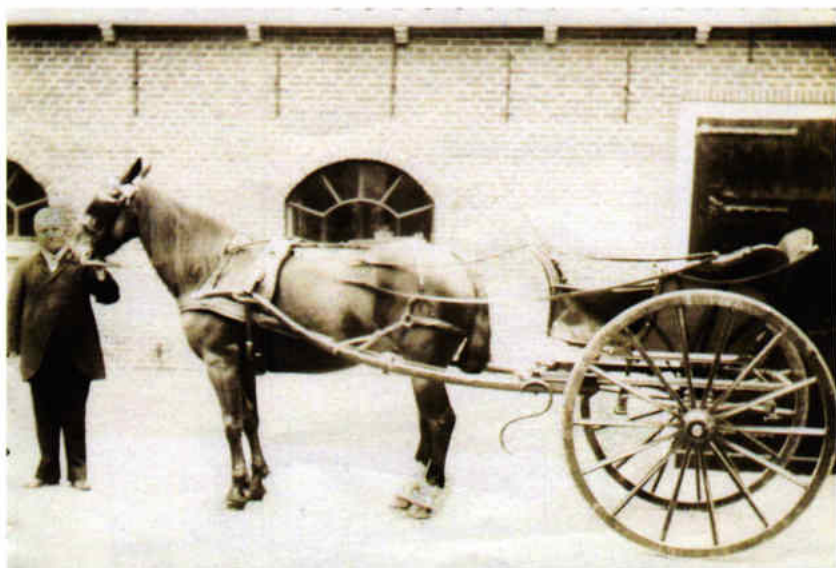
Mevrouw Peel-Passtoors vertrekt in 1913, na het overlijden van haar man, naar Zwolle. Annette blijft in het Munnikenhuis wonen en twee zussen trekken bij haar in.

Als mevrouw Peel in 1933 te Zwolle overlijdt, wordt het Munnikenhuis in 1935/1936 verkocht aan de heer A.J.J.R. Spitzen.

Over het wel en wee van Annette Passtoors, de eerste vrouwelijke katholieke wethouder van Nederland, is een venster geschreven in het boek 'De Canon van Heino'.

Geraadpleegde bronnen:

- Archief van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining': burgerlijke stand en bevolkingsregisters van Heino.

*Daniël Peel was
genees-, heel- en
vroedmeester in Heino
van 1 mei 1860 tot
1 april 1908.*

Bestuur en redactie van Omheining

**wensen alle lezers fijne kerstdagen en een
voorspoedig 2013 toe.**

De bouw van de derde pastorie van de Hervormde Gemeente

Roland Stavorinus

De hervormde pastorie van Heino staat er al ruim zestig jaar niet meer. Maar het pand was toch meer dan vijftig jaar beeldbepalend wanneer je Heino binnenkwam vanuit Wijhe. Eind jaren vijftig van de vorige eeuw is deze pastorie afgebroken. Het huis van de hervormde dominee van Heino diende plaats te maken voor het bejaardenhuis 'de Maat'.

Er is een prachtige foto uit het najaar van 1905 van de nieuw gebouwde pastorie. Het huis is duidelijk bijna klaar. De bouwsteigers zijn half afgebroken. De ruiten zijn reeds aangebracht in de kozijnen. De schilders zijn al aan het werk. Er poseren dertien personen voor het huis, overduidelijk timmerlieden en

schilders. De foto geeft ons informatie over de mensen die voor het pand staan, maar ook over een deel van de bouwgeschiedenis van Heino.

Achter de 'nieuwe' pastorie staat de vorige woning van de dominees van Heino, de tweede pastorie. In 1810 werd deze gebouwd op de plek waar ook de eerste heeft gestaan. Wanneer je goed kijkt naar de foto zie je dat deze 'oude' pastorie een dak heeft waar de gaten tussen de dakpannen duidelijk zichtbaar zijn. Regen en wind hadden hier blijkbaar vrij spel.

Nut en noodzaak voor renovatie of nieuwbouw lijken hier aan evident. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er 'iets' moest gebeuren.

Een nieuwe pastorie

Aan het einde van de winter van 1905, op 20 maart, sprak dominee Ippius Fockens met kerkvoogden en notabelen in hun periodieke vergadering. Zoals altijd kwamen ze bijeen bij Hazelhorst. De dominee vertelde dat de pastorie bijna niet meer bewoonbaar was, wegens tocht en bouwvalligheid, en vroeg *'of er geen mogelijkheid was om een nieuwe te bouwen?'*.

De noodzaak was door de aanwezigen natuurlijk al lang gezien en daarom kon op diezelfde avond een besluit genomen worden:

'zal alles aangegeven worden om die gelden tot bouwen bij elkaar te krijgen. De heren kerkvoogden hebben onder reserve van toestemming van het College van Toezicht, besloten een leening aan te gaan van hoogstens vijf en twintig honderd gulden tegen 4% rente en jaarlijksche aflossing van honderd gulden.'

Ook de hervormde gemeenteleden van Heino hadden blijkbaar te doen met hun voorganger. Binnen zes weken was er namelijk al een bedrag opgehaald van achtendertig honderd gulden en kon aan de heren G.J. Laanbroek en H. Laanbroek gevraagd worden een tekening te maken van een nieuw te bouwen pastorie en daarbij een globale opgave van de kosten.

Het gaat hier om Gerrit Jan Laanbroek, timmerman en woonachtig aan de Stationsweg (nu nr. 16) in boerderij 'Lenthe'. De voorletter H. Laanbroek stelt ons voor een vraagstuk. De H. kan verwijzen naar de zoon van Gerrit Jan: Hendrik, eveneens timmerman en inwonend bij Gerrit Jan. Maar de initialen kunnen ook duiden op Hermannes Laanbroek. Deze neef van Gerrit Jan woonde aan de Dorpsstraat (nu nr. 69). Hij had een eigen timmermansbedrijf. Om het nog moeilijker te maken zou het ook kunnen gaan om de zoon van Hermannes, Hendrikus. Hij woonde bij zijn vader in en werkte mee in het familiebedrijf.

Ik acht de kans niet groot dat de kerkvoogden een voorkeur hadden afgegeven voor één van beide timmermansbedrijven. In dit stadium een keuze maken zou de aanbesteding alleen maar

moeilijk maken. Ik ga er dan ook vanuit dat Gerrit Jan en zijn neef Hermannes (Gait Jan en Mannes) de vraag hebben gekregen om een tekening te maken en bijbehorende begroting.

Maar waarschijnlijk geeft het vooral de vanzelfsprekende samenwerking tussen de neven Laanbroek aan. Een samenwerkingsrelatie die er ook al was bij hun vaders en haar oorsprong kende in het timmerbedrijf dat hun opa Gerrit Jan startte in Heino. Een samenwerking die er op gericht was om elkaar te helpen en werk te gunnen.

Het bepalen van de plek waar het nieuwe woonhuis van dominee Fockens zou komen, nam iets meer tijd in beslag. De kerkvoogden en notabelen konden het hierover niet direct eens worden. Maar eind april was ook dit een feit. Er zou gebouwd worden net voor de 'oude pastorie', op eigen grond.

De heren Laanbroek hadden de bouwtekeningen en de begroting binnen vier weken klaar. De kerkvoogden en notabelen konden zich vinden in dat wat gepresenteerd werd. Aan Gerrit Jan (alleen aan hem) werd gevraagd het bestek en de tekeningen in orde te maken om vervolgens tot aanbesteding te kunnen overgaan.

Tevens werd aan president Gerrit Rakhorst van de kerkvoogdij gevraagd *'het nodige te doen om de benodigde gelden voor de aan te gane leening zien te krijgen.... En aan het College van Toezicht daarvoor vergunning te vragen.'*

De contacten waren blijkbaar goed. Op 22 mei liet de heer K. de Vidal de St. Germain, namens het provinciaal College van Toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen van de hervormde gemeenten in Overijssel, weten akkoord te gaan met het verzoek.

Vijf dagen later werd in een vergadering *'overgegaan tot het aanbesteden van het bouwen van een pastorie volgens bestek en tekening opge maakt door G. J. Laanbroek. Na gedane vraag of er nog iemand inligting of aanmerking wenschte te ontvangen is men overgegaan tot het in*

*De Pastorie gefotografeerd vanaf de oprijlaan van grind (1818).
Ds. Eppo Ippius Fockens en zijn gezin waren de bewoners (17-7-1904 – 15-10-1922).*

*De Pastorie met links gebouw Vrede waar bijeenkomsten en vergaderingen werden gehouden (1825).
Ds. Jan Cornelis Salverda en gezin waren de bewoners (29-4-1923 – 6-1-1929).*

ontvangst nemen van de inschrijvingsbiljetten waarvoor 6 mededingers waren onder andere:

<i>H. J. Teunis & Zoon, Zwolle</i>	<i>f 6943,-</i>
<i>G. van Straten, Zwolle</i>	<i>f 6992,-</i>
<i>J. van Schreven, Zwolle</i>	<i>f 7109,-</i>
<i>J. Niemer, Zwolle</i>	<i>f 7614,-</i>
<i>H. Laanbroek, Heino (Dorpsstraat)</i>	<i>f 7149,-</i>
<i>H. v.d. Sluis, Wijhe</i>	<i>f 7188,-</i>

Waarop aan de inschrijvers is bekend gemaakt dat volgens bestek 8 dagen beraad zoude genomen worden.'

Het kon snel gaan in het begin van de 20ste eeuw. Sinds het overleg met dominee Fockens waren er amper twee maanden verstreken of er kon al aanbesteed worden. En dat was ook wel logisch. Wanneer ze opschoten, zou het huis er nog voor het invallen van de winter kunnen staan.

Hoewel er formeel acht dagen beraad zouden volgen was er informeel al een voorkeur voor een aannemer uit Heino: Hermannes Laanbroek. Gerrit Jan Laanbroek had niet meegegaan met de aanbesteding. De heren Laanbroek hadden dit natuurlijk onderling geregeld.

'Staande de vergadering werd de vraag gedaan of de gemeente er ook voor zouden zijn zou H. Laanbroek het werk voor f 7000,- wilde uitvoeren volgens bestek hem dat op te dragen. Wat door H. Laanbroek is aangenomen'.

Mannes Laanbroek had de opdracht gekregen. Hij mocht dus het ontwerp van zijn neef Gerrit Jan Laanbroek en zichzelf vaste vorm geven. Gerrit Jan werd benoemd als opzichter van het bouwproject.

Niet lang daarna werd begonnen met de bouw van het nieuwe onderkomen voor Ippius Fockens en zijn gezin.

In oktober kreeg het pand vaste contouren. Dominee Fockens zal zich steeds meer gereïsoleerd hebben dat het huis aanzienlijk groter was dan het oude en dat dit ook consequenties

had ten aanzien van de energiekosten. Met de naderende winter in het vooruitzicht deed hij een verzoek aan de kerkvoogden en de notablen om hem tegemoet te komen. Hij werd aller-vriendelijkst geantwoord. De gemeente stelde zich garant *'voor de nodige kolen en tevens de predikant bij het overhuizen twee personen gedurende een dag te geven voor rekening van den kerkvoogden.'* Dat was op 17 oktober 1905. Het huis was bijna klaar.

Naast de pastorie werd tevens een lokaal gebouwd dat onderdak kon bieden aan bijeenkomsten van leden van de gemeente. Dit gebouwtje kreeg de naam gebouw 'Vrede'. Om dit gebouw nog in het voorjaar klaar te krijgen werd er in de winter van 1906 gewoon doorge- werkt door de metselaars en timmerlieden van Dicks Laanbroek. Op mondeling verzoek van hem *'om tegemoet te komen om brandstof om daardoor het lokaal spoediger in het gebruik te kunnen nemen'*, ging de kerkvoogdij akkoord. Hij kreeg steenkolen *'om die te gebruiken zoo het vorstig weer mocht worden.'* Tevens deed Gerrit Jan Laanbroek het verzoek *'om het lokaal te besausen waardoor een gelijke kleur aan de muur wordt gegeven.'* Ook dat werd akkoord bevonden.

De laatste werkzaamheden werden in de maand mei van 1906 afgerond toen de laan van de Stationsweg naar de pastorie van grind werd voorzien, evenals het pad rond het huis. Het werk zat er op. De dominee had een nieuwe statige woning en in het nabijgelegen lokaal 'Vrede' konden verschillende activiteiten plaats gaan vinden.

De behoefte was blijkbaar groot, want direct na opening kwam het eerste verzoek om er gebruik van te maken al binnen.

'Op aanvraag van de zangvereniging om gebruik te mogen maken van het lokaal is goed- gevonden genoemde vereniging als mede de jongerenvereniging voor f 7,50 per jaar het lokaal af te staan met in begrip van gebruik van het licht en vuur.'

Over Gait Jan (Gerrit Jan) Laanbroek

In het juninummer van 1994 in het verenigingsblad Omheining is uitgebreid aandacht besteed aan deze timmerman en zijn zonen. In dit artikel wordt vooral ingegaan op de genealogie. Echter niet op de bouwactiviteiten die werden ondernomen. Dat is op zichzelf niet zo gek, want de gemeente Heino beschikt over een zeer bescheiden bouwarchief. Activiteiten van voor 1940 zijn niet gearchiveerd.

Aan Gerrit Jan en Hermannes Laanbroek werd gevraagd om bouwtekeningen te maken. Gerrit Jan was toen 74 jaar en gepensioneerd. Hermannes was 65 jaar en zat tegen zijn pensioen aan. Het is waarschijnlijk dat één van de zonen, de ontwerper is geweest.

Het is mij niet bekend welke huizen voor 1905 ontworpen of gebouwd zijn door Gerrit Jan of zijn zonen. Het ontwerp van de pastorie geeft wel een aantal aanwijzingen voor andere door hen ontworpen en gebouwde huizen.

Bij de pastorie zien we boven de vijf ramen gekleurde stenen. Zoals we kunnen zien gaat het eveneens om driehoekige vormen. Hoewel het hier gaat om een zwart-wit foto is de kans groot dat het de kleuren geel, blauw en wit betreft. Deze vormgeving zien we ook terug bij het woonhuis van Gerrit Jan, Hendrik en Derk Jan Laanbroek aan de Stationsweg 9/11. Een huis dat door hen zelf gebouwd is en in mei 1910 werd betrokken. We weten nu dat deze overeenkomst niet toevallig is.

In de tweede plaats vertoont de pastorie grote overeenkomst met het oude gemeentehuis van Heino, nu 'de Baron', Canadastraat 10. Ook dit pand heeft een overeenkomst met het huis van Gerrit Jan Laanbroek. Ditmaal niet het kleurgebruik, maar wel de ornamenten boven de deur. Hier zien we identieke afbeeldingen van druiventrossen.

Ten derde. De sierbogen boven de deuren en ramen zijn hetzelfde als die van het huis aan de

Stationsweg, het voormalig gemeentehuis aan de Canadastraat en de pastorie. Boven de deuren en ramen zijn witte sierstenen aangebracht, waarvan de middelste een speciale vorm heeft.

Met enige zekerheid weten we dat de pastorie en het woonhuis aan de Stationsweg 9/11 zijn ontworpen door Gerrit Jan of Hendrik Laanbroek. De kans dat dit evenzeer geldt voor het oude gemeentehuis is groot.

Mocht u meer informatie kunnen geven over de bouwactiviteiten van Gerrit Jan Laanbroek of zijn zonen Willem, Hendrik, Derk Jan of Derk (Stationsweg 16 en later 9/11) of over Hermannes Laanbroek of zijn zoon Hendrikus of kleinzoon Johannes (Dorpsstraat 69) dan kunt u zich richten tot:

R. Stavorinus@home.nl

Geraadpleegde bronnen:

- Notulen Nederlands hervormde kerkenraad.
- Bevolkingsregister Heino.

Via onze website

**www.
historischeverenigingheino.nl**

kunt u kennismaken met de
activiteiten
van onze vereniging

Van de werkgroep Kruidentuin 'Alleg aardje'

Liesbeth Offenberg

Brandnetel (*Urtica*)

Als er over een (on)kruid veel geschreven is, is het wel de brandnetel. Ik hoop dat u na het lezen van dit artikel dit kruid gaat waarderen en gebruiken als een echt kruid en misschien zelfs als groente. Misschien wil de plant met haar veelvuldige en bijna onuitroeibare aanwezigheid erop wijzen dat zij veel te bieden heeft. Je moet alleen weten hoe je haar moet benaderen. Als je dat weet heb je een waardevolle plant gevonden.

Omdat de brandnetel overal aanwezig is, is het niet nodig hiervoor in onze kruidentuin een apart perkje aan te leggen, anders hadden wij dat absoluut gedaan.

Van de brandnetel bestaan twee soorten, de kleine (*Urtica urens*) en de grote brandnetel (*Urtica dioica*).

De stelen zijn vierkant. De bladeren zijn groen en grof gezaagd, met een behaarde onderkant. Alle delen van de plant zijn bedekt met brandharen. Dit zijn fijne holle haren die mierenzuur bevatten dat blaren, branderige plekken en jeuk op de huid veroorzaakt.

De grote brandnetel is meerjarig, heeft grote bladeren en kan een hoogte bereiken van 1,5 m. Mannelijke en vrouwelijke bloemen zitten aan verschillende planten. Deze netel bloeit van juli tot in de herfst.

De kleine is eenjarig en kan max. 60 cm hoog worden. De mannelijke en vrouwelijke bloemen zitten aan dezelfde plant. Deze netel bloeit van mei tot in de herfst en brandt heviger dan de grote.

Geloof en bijgeloof

In vroegere tijden wist men al dat de brandnetel bijzondere eigenschappen en krachten had. Ze werd gebruikt voor uiteenlopende doeleinden.

Zo namen Romeinse soldaten haar mee naar het noorden om te gebruiken tegen de kou. Ze stampten de plant fijn in olie en wreven zich ermee in. Vervolgens rolden ze zich lekker in de netels, wat de bloedsomloop stimuleerde.

In de Middeleeuwen werden slierten van brandnetels gebruikt als zweep. Paters en monniken die boete deden, geselden zichzelf met

deze zweepjes. Naast boetedoening had dit een ander positief effect, want doordat de paters en monniken vaak verbleven in vochtige en kille ruimten, hadden ze nogal eens reumatische klachten, die door de brandnetels verminderden.

Er bestaan oude Duitse spreuken die met behulp van de brandnetel, ervoor konden zorgen dat je iemands liefde won, maar ook om het vee te bevrijden van maden. Om de melk, die diende voor het bereiden van kaas te beschermen tegen betovering, legde men een stukje wortel van de brandnetel in. In Tirol legt men brandnetels in het vuur wanneer het onweert, dan slaat de bliksem niet in.

In het sprookje 'De prinses en de elf zwanen' van Hans Christiaan Andersen moest Eliza brandnetelhemdjes voor haar betoverde broers weven. Zij waren door de boze stiefmoeder veranderd in zwanen. De brandnetelhemdjes toverden hen terug in prinsjes en weer terug op aarde.

Mensen die gebruik maakten van deze plant werden verdacht van tovenarij of zwarte magie, want toen God de wereld schiep, verdeelde hij ook de zaden en gaf aan de duivel haver en boekweit. St. Michiel zei tot God dat de mensen deze zaden nodig hadden. Hij kreeg van God de opdracht de zaden terug te halen. Snel ging hij achter de duivel aan, die steeds maar hardop de namen van de planten noemde, haver, boekweit, haver, boekweit. St. Michiel riep: 'Wat zeg je toch, je bedoelt distels en netels'. Zo bracht St. Michiel de duivel van de wijs totdat die op het laatst zelf geloofde dat hij distels en netels had gekregen. Voortaan waren dit duivelsplanten.

Het gebruik van brandnetels

De verse jonge toppen zijn het best te gebruiken. En die zijn er in het voorjaar. In de natuur is het voorjaar een periode van reiniging. Denk maar aan de zon die in kracht toeneemt en zo een stroming in de atmosfeer brengt die in plant, dier en mens de sappen in beweging

zet zodat lichaamsgif uit ons lichaam kan verdwijnen.

In deze periode worden afvalstoffen, die we in de wintertijd in ons lichaam opslaan door onder andere zware maaltijden, afgevoerd. Winterrust vertraagt de afvoer en slaat giftige stoffen op in het lichaam, met name urinezuur. Urinezuur wordt opgeslagen in lichaamsweefsels en veroorzaakt kwalen zoals jicht, ischias en reuma. Totdat het bloed de gifstoffen naar de uitscheidingsorganen heeft gebracht, is ons hele lichaam nog in de ban van die stoffen. Daarom voelen wij ons in de wintertijd moe en futloos. Brandnetels stimuleren de reiniging van lichaam en geest en worden gebruikt in allerlei vormen, zoals bijvoorbeeld thee, groente, soep, lotion, badwater, zalf en capsules.

In brandnetels zitten erg veel vitamines, mineralen en kalk.

Verwerkt in eten geven ze het immuunsysteem een flinke oppepper.

De plant heeft ontstekingsremmende en pijnstillende eigenschappen. Vooral de pijn door artritis, jicht, ischias en reuma kan zij verminderen. Ze geeft verlichting bij maag- en hoofdpijn en bij verslijming van longen en ademhalingswegen. Ze helpt bij alle vormen van huiduitslag en eczeem, netelroos, geelzucht, aambeien en oedeem. Ze is bloedzuiverend, ondersteunt de bloedsomloop en nierfunctie en is urine-afdrijvend.

Brandnetels worden ook verwerkt in haarlotion of shampoo tegen roos en bevorderen de groei en de glans van haren. Brandnetels kun je beter niet gebruiken bij koorts of acute ontstekingen. Ook voor nerveuze mensen zijn ze niet geschikt.

Als je zelf plukt, gebruik dan alleen de toppen van onbespoten en onbemeste brandnetels. Pluk en was ze met handbescherming. Gekookte brandnetels steken niet. De plant heeft een hoog nitraatgehalte en is daarom, net als spinazie, niet geschikt om nog een keer op te warmen. Je kunt brandnetel beter niet rauw eten, dit is slecht voor de lever.

Brandnetels kunnen verwerkt worden tot doek. In 1918 werden door de Duitse overheid brandnetels opgeëist, om van de vezels gaas te maken dat werd gebruikt als verband voor wonden.

Nu maakt het modebedrijf Brennels kleding van gewezen vezels uit brandnetelstelen.

Brandnetelstof prikt niet. Integendeel, de stof voelt zacht aan.

Men is nog aan het onderzoeken of van brandnetels papier gemaakt kan worden.

Voor dieren kan de brandnetel behulpzaam zijn. Zo zijn koeien en paarden verzot op gedroogde brandnetels. Ze krijgen er een glanzende huid van. Brandnetels trekken vlinders zoals de kleine vos en de dagpauwoog aan.

Ze verrijken de grond met kalk, vermeerderen de oogst van vruchtbomen en geven geurige kruiden meer aroma. Brandnetel op de composthoop laat het afval sneller verteren.

De brandnetel is dus een veelzijdige plant. Het enige wat nog een moeilijk en delicaat probleem is (netelige kwestie), is het plukken of wanneer je per ongeluk met de plant in aanraking komt. Gelukkig heeft de natuur ook hier een remedie tegen. Kneus blad van hondsdrif en wrijf dit over de plek. Hondsdraf houdt van dezelfde bodem als de netel en is daarom meestal te vinden in haar nabijheid. Kortom: de brandnetel is echt een veelzijdig kruid.

Gebruik onbekend

Bij de vereniging werd dit voorwerp binnengebracht. Helaas weten we niet waarvoor het gediend heeft. Het ziet er uit als een deksel of klep van bijvoorbeeld een kannetje maar volgens insiders kan dat niet omdat het open gedeelte niet recht aan het voorwerp zit. Het materiaal is zilver. De afwerking is wat ruw waardoor vermoed wordt dat het een boerenvoorwerp is. Wie kan ons helpen?

Eventuele informatie graag naar Dieni Weulink, telefoon 391698 of per mail ton.weulink@kpnplanet.nl.

In de canon van Heino – op blz. 60 en 61 – is een venster opgenomen over het station van Heino. In deze aflevering van Canon supplement als toevoeging op dit venster het eerste deel van een uitgebreide notitie over het al dan niet voortbestaan van het station Heino.

U nadert station Heino . . . deel 1

Een plattelandstationnetje waar in het knusse wachtlokaal zo'n hoge, zwartglimmende kolenkachel staat te snorren om verkleumde reizigers enig comfort te bieden, een vriendelijke stationsbeambte die kaartjes aan het loket verkoopt, die de wissels moet omzetten en ook de seinen en de slagbomen van de spoorwegovergang bedient...

Het is de schets van een idyllisch tafereeltje bij de Nederlandse Spoorwegen, waarvoor je ver terug moet in de vorige eeuw. Naar station Heino in de vijftiger jaren bijvoorbeeld, toen ook nog het stationstuintje met zorg door de stationsbeambte werd onderhouden.

September 1956. Stationstuintje Heino valt in de prijzen.

Stationstuin

In de jaren vijftig werkte de heer S. Hutten als stationsbeambte op het station Heino. Hij verzorgde, tussen de treinen door, ook de tuin bij het station en behaalde daar zelfs prijzen mee. In die jaren organiseerden de Nederlandse Spoorwegen zogenaamde stationsbeplantingswedstrijden. Hutten sleepte met zijn tuintje op het station van Heino regionaal een tweede en landelijk een derde prijs in de wacht. Als verzorger van de stationstuin behaalde hij via de Spoorwegen zelfs een Tuindiploma. De NS besloten op zeker moment om deze wedstrijden niet meer te houden. De deelnemers werden verzocht om nu in hun vrije tijd de tuintjes te onderhouden. Ook stationsbeambte Hutten werd gevraagd om het tuintje op vrijwillige basis, dus buiten diensttijd, te onderhouden.

‘Het is jammer, maar alles verandert,’ waren daarop de - waarschijnlijk onbedoeld - voorspellende woorden van Hutten. Was het opdoeken van de stationsbeplantingswedstrijden misschien een voorbode van de vele veranderingen bij de NS die in de volgende decennia zouden volgen en die zelfs het voortbestaan van het station Heino in gevaar brachten?

Opheffing

Begin jaren 60 kwam de enkelvoudige spoorlijn Zwolle - Almelo op de lijst van verliesgevende lijnen te staan, lijnen die mogelijk voor opheffing in aanmerking zouden komen. Lange tijd bestond er onzekerheid over. Maar het treinverkeer ontwikkelde zich gunstig: in het hele land werd op de meeste spoorlijnen het personenvervoer intensiever en ook de lijn Zwolle - Almelo werd aanzienlijk drukker.

Zo raakte deze spoorverbinding buiten de gevarenzone. Het stationsgebouw van Raalte kreeg een uitgebreide schilderbeurt en het perron van station Heino stond op de nominatie voor nieuwe betegeling. In mei 1971 kwam er aan alle onzekerheid een einde: van opheffing van de lijn was definitief geen sprake meer.

Automatisering

In de jaren 70 voerden de NS landelijk een flinke reorganisatie en automatisering door.

Zo werd de kaartverkoop op kleinere stations afgeschaft, werden stationsgebouwen vervangen door glazen abri's en waren er geen beamtten meer nodig voor de bediening van wissels en spoorwegovergangen.

Mei 1976. Het oude station.

Ook het kleine station Heino ontkwam niet aan de automatiseringsdrift van de NS. In de tweede helft van 1975 startten de ingrijpende werkzaamheden die een complete metamorfose zouden ople-

veren: de ingang van het station werd verlegd naar de overweg en daar kwamen ook een overdekte fietsenstalling, enkele parkeerplaatsen en een wachthokje. Het karwei werd begin mei 1976 afgerond.

De vier beambten van de NS in Heino vonden elders in het rayon Zwolle emplooi. Het station was vanaf half mei dat jaar onbemand. Treinreizigers konden voor een kaartje terecht bij de Rabobank (vanaf 1983 bij Guus Speelgoed), al waren de conducteurs best bereid om hen van een enkeltje of retourtje te voorzien.

Sloop

Het Heinose stationsgebouw was daarmee zijn oorspronkelijke functie kwijt en wachtte een onzekere toekomst. Het leek er alleszins op dat het karakteristieke gebouw ten prooi zou vallen aan de allesvernietigende slopershamer en dan zou het station Heino alleen nog bestaan uit een moderne glazen wachtkamer en een fietsenstalling. Terwijl de stationsgebouwen van Raalte en Nijverdal werden gesloopt, bleef het negentiende-eeuwse stationsgebouw van Heino gelukkig behouden. Het behoort nog altijd tot de fraaiste historische gebouwen van Heino. Het volledige pand wordt nu bewoond door Jack Verduin, de zoon van de laatste stationschef, met zijn gezin.

Werkgroep Spoorverbinding Twente - Zwolle

Terwijl Heino vocht voor het behoud van het station als halteplaats, zag de werkgroep die in deze adviseerde weliswaar bezwaren in het sluiten van het station Heino, maar ze wakte toch duidelijk de indruk goede aansluitingstijden in Zwolle belangrijker te vinden. En daarvoor zou de twee minuten stop in Heino moeten worden opgeheven.

Hoe was de samenstelling van deze werkgroep die het wel erg vond dat Heino de dupe dreigde te worden van de plannen, maar tegelijkertijd aangaf dat er geen alternatieven voorhanden waren? Die samenstelling was, op de keper beschouwd, wel vreemd: zitting hadden twee vertegenwoordigers van de provincie, twee van de spoorwegen, een namens de busmaatschappijen (TET Twente) en twee 'namens de betrokken gemeenten', te weten een van de gemeente Zwolle en een van de gemeente Borne. Voor de gemeenten was dat natuurlijk een vrij eenzijdige vertegenwoordiging.

Is indertijd alle gemeenten langs de lijn Zwolle - Enschede wel gevraagd om vertegenwoordigers in deze werkgroep aan te wijzen? Of was de keuze willekeurig? Dat de vertegenwoordigers 'namens de betrokken gemeenten' nauwelijks ruggenspraak hebben gehouden met 'hun achterban' was in ieder geval wel duidelijk.

Uitgerekend Borne, welke halteplaats eerder door de NS overbodig werd gevonden, gelet op de wel zeer korte ligging tussen Almelo en Hengelo, bleek nu ineens wel geschikt om in de sneldienst te worden opgenomen. Over objectiviteit gesproken... De werkgroep heeft wel de belangen van Twente behartigd, maar die van de Sallandse gemeenten en in het bijzonder die van Heino in veel mindere mate meegewogen.

Sluiting

Maart 1989. Opnieuw dreigende berichten over sluiting van het station Heino. Plannen van de 'Werkgroep Spoorverbinding Twente - Zwolle' om het station Heino als halteplaats te schrappen met als doel te komen tot een betere en snellere treinverbinding tussen Zwolle en Twente leidden tot felle protesten in alle fracties van de gemeenteraad en bij de Heinose bevolking. De gemeenteraad besloot onmiddellijk om de werkgroep een brief op hoge poten te sturen met een dringende oproep

om de plannen ten gunste van Heino bij te stellen. Enkele weken later uitten B&W hun bezwaren tegen de sluiting van het station bij Gedeputeerde Staten en werden daarin gesteund door het DB van de Regio IJssel Vecht dat zich achter het standpunt van het Heinose college stelde.

Ook de Heinose bevolking kwam in actie tegen de dreigende sluiting van het station. Op initiatief van het toenmalige Gereformeerd Politiek Verbond (GPV), verrassend genoeg de enige politieke partij die niet in de Heinose raad vertegenwoordigd was, werd een handtekeningenactie gestart. Het leek er aanvankelijk op dat het niet zo'n vaart zou lopen, omdat de plannen zo gebracht werden dat er mogelijk op de lange termijn pas iets zou moeten gebeuren, dat het, anders gezegd, nog maar vage ideeën waren. Volgens Ben Nitrau, mede-initiatiefnemer, werden de plannen echter snel heel concreet en was het zaak om direct in actie te komen. In een tijdsbestek van slechts twee dagen werden 2571 handtekeningen verzameld, die vervolgens werden aangeboden aan de Overijsselse gedeputeerde R. Lanning. De gedeputeerde verzekerde het actiecomité dat hij deze mee zou nemen in de vergadering, maar kon geen toezegging doen over het behoud van het station Heino. Het actiecomité was na de overhandiging nogal somber gestemd over het slagen van hun bliksemactie, blijkens de reactie één hunner. Maar Gedeputeerde Staten kon het standpunt van de Werkgroep Spoorverbinding Twente - Zwolle niet onderschrijven. De werkgroep bepleitte de sluiting van station Heino (op basis van de huidige dienstregeling) vanwege de aansluitingen in Zwolle en Almelo. GS vond dat de functie van het station Heino juist aan belang moest winnen in het regionaal openbaarvervoerssysteem rond Zwolle en door deze stellingname werden de bange vermoedens van de actievoerders - gelukkig - niet bewaarheid.

Mei 1989. De initiatiefnemers.

Achterste rij: Benne Solinger, Trudy Solinger, Ben Nitrau. Middelste rij: Mevrouw Eilander, Elly van de Horst. Voorste rij: Joëlle Solinger, Annemarie van de Horst.

Omzien naar elkaar

J.K. Pruim-Reinders

Het is al weer enige maanden geleden, dat wij bij de vereniging een groot aantal foto's kregen van oud Heinoër Herman Kok, thans woonachtig in Utrecht. Het betrof een fotoverslag van de bouw van een woning door vrijwilligers voor een arm-lastig gezin. Herman wist nog te vermelden, dat het in de vijftiger jaren van de vorige eeuw geweest moest zijn. Enkele namen van de mannen wist hij zich ook nog te herinneren. Vervolgens was het een hele puzzel om de geschiedenis boven water te halen, omdat de meeste vrijwilligers uit die tijd inmiddels waren overleden of in een verzorgingshuis waren beland. Een artikel uit het Overijssels Dagblad van 1 december 1958 bracht duidelijkheid. De kop van het artikel luidde: 'In Heino staat het huis der praktische naastenliefde. Kapelaan liep zelf achter de kruiwagen'.

Elf mensen, man, vrouw, zeven kleine kinderen en de grootouders leefden in een huisje met twee kamers van 2 bij 3 meter en een rommelschuur aan de Heinose Veldweg. Een sociaal werkster trok zich het lot van deze mensen aan en vroeg de pastoor om hulp. Het was de jonge kapelaan F.A.E.M. de Bruijn die het initiatief nam en de grote promotor werd van het project. Hij riep de hulp in van veel mensen. Die hulp kwam van jonge boeren, acolieten (oudere misdienaars), fraters van de bouworde, oude en jonge Heinose vaklieden, middenstanders en firma's uit Raalte en Zwolle. Toen de jonge boeren het grondwerk hadden voltooid, kwamen de bouwgezellen van de bouworde, mannen met naastenliefde in hun handen, maar niet altijd vaklieden. Daarom deed de kapelaan ook een beroep op de Katholieke Arbeiders Bond en op de middenstand. Zelf werkte hij mee tot het huis was voltooid.

Op 30 november 1958, 's middags om vier uur, droeg de burgemeester van Heino, drs. J.W.J. van Bommel, de sleutel en daarmee het huis over aan de nieuwe eigenaar. Een huis met een dou-

che en vier slaapkamers, dat in de vrije sector een waarde had van f 20.000,00. En de financiering? Kapelaan De Bruijn maakte zich er zorgen over. Maar de heer Smit, die de spreekbuis was namens het bestuur van de Boerenleenbank in Heino, zag een mogelijkheid om de kredieten die de bank had gegeven uit haar boeken te laten verdwijnen; evenals het krot van het gezin uit het register der onbewoonbaar verklaarde woningen van de gemeente.

Bij de slotbijeenkomst bood kapelaan De Bruijn de familie als herinnering een oorkonde aan met de tekst:

'Dit huis is een hulpeloos protest tegen de grote nood die deze tijden teistert. Onze harten en handen hebben elkaar gevonden en wij verstonden elkaar tot het einde toe. Als de Heer dit huis niet heeft gebouwd, hebben de werkers tevergeefs gezwoegd' (psalm 126).

Inmiddels is het huis der praktische naastenliefde verdwenen. Enkele jaren geleden werd het afgebroken en kwam er een nieuwe woning voor in de plaats.

Geraadpleegde bronnen:

- Krantenknipselarchief van de vereniging.
- Informatie van mevrouw Koedijk, mevrouw Meulman en de heer Veltkamp.

Fotobijschriften:

- Foto 1 Acco Hoppen, Hoppen Jans en Gerard Kok aan het werk.
- Foto 2 De bouw vordert.
- Foto 3 Overhandiging sleutel door burgemeester Van Bommel.
- Foto 4 Overhandiging oorkonde.

Al weer twintig jaar geleden 1992 - 4e kwartaal

Marijke Donath

10 oktober

Boerderij De Nieuwenkamp aan de Berkendijk in het buitengebied van Heino is gistermiddag volledig uitgebrand. Er hebben zich geen persoonlijke ongelukken voorgedaan. De brand is ontstaan doordat in het pand laswerkzaamheden werden uitgevoerd. De eigenaar van het pand bood iemand hulp aan door hem toe te staan reparatiewerkzaamheden aan een tractor uit te voeren. Het laswerk werd op de deel uitgevoerd.

Nadat de eigenaar weer op het land aan het werk was en de tractor ook alweer weg was, sloegen opeens de vlammen uit de kap van de boerderij. De brandweer kon nog net vanuit het woongedeelte van de boerderij worden gebeld, maar daarna was er geen houden meer aan. Het gehele pand brandde uit. Vanwege instortingsgevaar heeft de brandweer de restanten ook omver gehaald.

14 oktober

Basisschool De Gouden Emmer bestaat dit jaar zeventig jaar. In de twintiger jaren van deze eeuw stichtten ouders her en der protestantse en rooms katholieke scholen. De staat droeg echter geen cent bij. Ook in Heino waren toen mensen die een christelijke school wilden stichten. In 1887 'erfde' een bestuur van een op te richten christelijke school het Schoolbos van oud-burgemeester de Vidal de St. Germain. In het legaat werd bepaald dat de opbrengst gebruikt moest worden voor het salaris van de hoofdonderwijzer. Gebrek aan verdere geldmiddelen zal wel de oorzaak zijn geweest dat niet direct een christelijke school is opgericht.

Dat werd pas mogelijk toen de Lager Onderwijswet in 1920 in werking trad. In dat jaar werd in Heino de Vereniging voor Christelijk Schoolonderwijs opgericht. Er waren voldoende ouders met kinderen voor een drieklassige school die in 1922 werd geopend.

Basisschool De Gouden Emmer

20 oktober

Alle vier de Heinose fracties geven in hun algemene beschouwingen op de begroting van B en W in overweging om op het voormalige Heleco-terrein seniorenwoningen te bouwen. Gedacht wordt aan verschillende soorten woningen. Zowel koop- als huurwoningen. De PvdA stelt eveneens voor op het terrein ruimtes voor ontspanning en spel te creëren. De oude maalderij op hetzelfde terrein moet gerestaureerd worden en vervolgens ingericht als museum. Dat zal meer toeristen naar Heino trekken. Een dorp moet de toeristen uiteraard faciliteiten kunnen bieden. In het stappenplan is dan ook ontwikkeling van een informatiepunt, fiets- en wandelroutes en folders over het dorp en de directe omgeving opgenomen. Naast ééndags-toeristen hoopt Heino ook vakantiegangers te trekken. Hiervoor moet de vestiging van een vakantie-bungalowpark bevorderd worden. Ook denken B en W aan ontwikkeling van hotel- en congresaccommodatie en het vergroten van het aantal kampeerplaatsen. Al met al uitbreiding van de toeristische sector die Heino een aanzienlijke hoeveelheid werkgelegenheid zal opleveren. Datzelfde zal gebeuren wanneer meer grond op het bedrijventerrein verkocht wordt. De gemeente zal allerhande promotieactiviteiten opzetten om bedrijven naar Heino te

krijgen. Om de in het plan genoemde projecten te kunnen uitvoeren, moeten andere wijken. Maar uitstel betekent uiteraard geen afstel. Zo gauw het mogelijk blijkt, zullen zaken weer naar voren gehaald worden.

24 oktober

De gemeente Heino lijkt in de hoek te zitten waar de klappen vallen. Het een na het andere bedrijf verdwijnt. Nog deze maand zal blijken of proefboerderij Aver-Heino zich bij die rij zal aansluiten. Leuk is het niet te constateren, maar de kans op behoud van het bedrijf lijkt niet erg groot.

Heleco vertrok uit Heino. Krause ging weg, hetgeen niet alleen direct, maar evengoed indirect arbeidsplaatsen kostte en kost. Dan is het bepaald niet leuk als je te horen krijgt dat een derde bedrijf op landbouwgebied het dorp verlaat. Dan is het logisch dat de raad, zoals dat afgelopen dinsdag gebeurde, unaniem besluit het college opdracht te geven alles in het werk te stellen om de sluiting van Aver Heino tegen te gaan. Het college is zelfs bereid hoge prioriteit te geven aan het behoud van het onderzoekcentrum voor rundvee.

30 oktober

Met de aanhouding van vijf jongens in de leeftijd van tien tot en met twaalf jaar heeft de politie Salland gisteren een eind gemaakt aan een golf van vernielingen die de laatste weken de fietsenstalling van het Heinose NS-station overspoelde. In de afgelopen tijd is bij de politie in Heino door tientallen mensen aangifte gedaan van vernieling van hun fiets of bromfiets. Gistermiddag omstreeks vier uur betrapten politieagenten twee jongens op heterdaad, terwijl ze bezig waren met een fietspomp achterlichtjes van fietsen stuk te slaan. Op het bureau bleek dat zij samen met nog drie jongens verantwoordelijk waren voor de in de afgelopen weken gepleegde vernielingen.

31 oktober

Totaal verrast was hij vrijdagmorgen toen hij voor zijn laatste postbestelling een feestelijk

versierde bakfiets kon bestijgen. Na veertig jaar deed Bernhard Offenberg gisteren zijn allerlaatste bestelling in het zuidelijke deel van Heino. Samen met De Weerd, die het langst zijn collega is geweest, reed Offenberg zijn traditionele ronde op de fiets. Ook zijn vrouw fietste voor deze speciale gelegenheid mee. Onderweg kregen ze volop bekijks en veel waarderende woorden.

3 november

B en W van Heino hebben een stuk grond, grenzend aan het landgoed Vlaminckhorst, aangewezen voor de realisering van een dorpsbos in Heino. Het plan maakt deel uit van het landinrichtingsproject Raarhoek-Veldhoek. Het terrein bestaat nu nog uit weilanden en akkers, maar door de aanplanting van bomen willen B en W een bos met een oppervlakte van zo'n twee hectare realiseren.

4 november

Het postkantoor zal wellicht toch behouden kunnen blijven voor de Heinose gemeenschap. In een gesprek met de PTT kreeg burgemeester Van den Berg te horen dat de dienstverlening niet per se hoeft te veranderen. 'De handelingen zouden in een andere vorm behouden kunnen blijven. Ik heb begrepen dat de PTT de postkantoren toch al wat meer wil veranderen in een winkel'. De PTT zal in eigen kring de mogelijkheden op een rijtje zetten. Niet eerder dan medio 1993 is een definitieve beslissing te verwachten.

11 november

Aan schoolpleinen valt veel te verbeteren. Sommige zijn onveilig, andere worden door vandalen vernield. Er zijn ook scholen die hun speelplaats willen vernieuwen, maar dat is vaak te duur. Met schoolpleinen is zoveel aan de hand dat er een studiemiddag aan gewijd is. Onderwijzers en andere mensen die met scholen te maken hebben, praten vandaag met deskundigen van de stichting Speelruimte. In Lierderholthuis gaat het er anders aan toe. Ruim twee jaar geleden mochten de leerlin-

Jo en Ellen Lipman

gen van de groepen 6, 7 en 8 van de rooms katholieke St. Nicolaasschool laten weten hoe hun schoolplein eruit moet zien. De leerlingen maakten een maquette. Eigenlijk kon de hele school wel een opknapbeurt gebruiken. En dat gebeurde dan ook. Enkele maanden geleden is de verbouwde school geopend. De verbeterde speelplaats, waar het eigenlijk om te doen was, wordt nu stukje bij beetje aangelegd. Om alles te kunnen bekostigen moest er veel geld op tafel komen. Een deel van de rekening is door de gemeente Heino betaald. De scholieren hebben ook een steentje bijgedragen: er werden werkstukken gemaakt en verkocht. De herinrichting van de school en het plein is dus bijna af.

13 november

In een deel van de voormalige zuivelfabriek aan de Zwolsestraat beginnen broer en zus Erwin en Wilma Pama en hun moeder een textieldrukkerij. Het bedrijf zal begin december gaan draaien onder de naam ErWi Promotions and Printing. Een geheel nieuw bedrijf dat dan werk biedt aan vier medewerkers. Textiel zal er zowel door middel van flockprint als met inkt bedrukt worden. Bedrijven, verenigingen en instellingen kunnen bij ErWi terecht. De gemeente Heino is positief gestemd over de komst van het bedrijf en de daarbij behorende werkgelegen-

heid. Erwin is de drukker van het nieuwe bedrijf, Wilma zal het management gaan voeren. Daarnaast zullen een vertegenwoordiger en een vierde medewerker het bedrijf mede draaiende houden. ErWi Promotions en Printing gaat producten leveren als bedrukte T-shirts en tassen. Voor de textieldrukkerij is 200 vierkante meter bedrijfsruimte van T&O Pack Systems aan de straatkant van het pand gehuurd.

22 december

Café-restaurant Aver Heino opent op tweede kerstdag opnieuw zijn deuren. Na een faillissement van de vorige eigenaar hebben Jo en Ellen Lipman het roer overgenomen. Na een korte maar hevige interne opknapbeurt hebben ze besloten ook met een nieuwe naam te starten: De Veldhoek. Jo en Ellen Lipman zitten beiden al geruime tijd in de horeca. Grootste wens was altijd een eigen zaak te beginnen. De Veldhoek heeft straks naast het cafégedeelte ook een klein restaurant dat op den duur eventueel uitgebreid wordt. De gevoerde kaart bestaat uit eenvoudige Hollandse gerechten. Er is ook een uitgebreide pannenkoekenkaart. Het tweetal heeft de beschikking over een zaal waar feesten voor groepen gegeven kunnen worden. Buiten wordt een speeltuin met kinderboerderij ingericht.

Van de bestuurstafel

Per 1 november is tot onze spijt de VVV gesloten. Dat is niet alleen jammer voor de toeristische promotie van Heino maar betekent tevens dat wij niet meer via de ingang van de VVV aan de zijkant te bezoeken zijn. Als bestuur zijn wij bezig een oplossing te vinden om toch makkelijk bereikbaar te zijn en te blijven.

Onze website is verder vernieuwd en wordt actueel gehouden door Freek Laarman. Werkgroepen kunnen hun bijdragen aanleveren en door Freek op de site laten zetten. Via www.historischevereniging-heino.nl is de site voor een ieder te bezoeken.

Het verheugt ons dat wij na een lange zoekperiode er eindelijk in geslaagd zijn een coördinator 'Wandeltochten' te vinden. In de persoon van Theo Oortwijn, samen met zijn vrouw Elly, gaat Theo daar invulling aan geven. De wandeltochtcommissie is al een eind op streek met de organisatie van de traditionele wandeltocht op 2e kerstdag aanstaande.

Zoals eerder aangegeven, wordt er hard gewerkt aan een geheel nieuwe promotiefolder van Omheining. Het ontwerp is klaar. Ons streven is de folder nog voor eind december gedrukt te krijgen zodat deze tijdens de kerstwandeling al kan worden uitgedeeld.

Wij zijn druk bezig met de organisatie van een nieuwe tentoonstelling in onze tentoonstel-

lingsruimte. Die tentoonstelling gaat over 150 jaar Heino. Er is een commissie ingesteld die zich bezig houdt met de voorbereidingen. Het uitzoekwerk vergt meer tijd dan vooraf is ingeschat. Dat maakt dat de tentoonstelling niet eerder dan september 2013 van start kan gaan.

Op 1 november is de jaarlijkse ledenavond gehouden. Van de Canon van Heino, waarin de geschiedenis van Heino is gevat in vijftig vensters, is een power-pointpresentatie getoond. De hoofdmoot van de avond was een kennisquiz over het dorp Heino.

Schenkeningen

- Van mevrouw A. Albrecht, Davenschot 6, Heino, bezwaarschriften met bijbehorende foto's van wijlen de familie Willink, betreffende het bebouwen van Heino Zuid.
- Van de heer B. van der Kolk, Punterstraat 20, Lemelerveld, een handboor, een fineerzaagje en instrumentaria voor Ozon therapie (Ozonosan Erdschlossfrei).
- Van mevrouw D. Koppenaal, Heino, het boekje Salland West, afkomstig van haar schoonvader.

'OMHEINING'

Met deze naam tracht de Vereniging voor Heemkunde tot uitdrukking te brengen een vereniging te zijn, die Heino in al zijn facetten 'omheint'. Volgens sommigen is de naam afgeleid van dit begrip, symboliserend een heg of haag, die een bepaald terrein omheint, in ons geval van de Strenkhaar tot de Aalvanger en van de Dollenhoek tot de Ganzepan.

**Vereniging voor Heemkunde
'Omheining' te Heino**
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
Tel. 0572-394562

E-mail: omheining@planet.nl
Website:
www.historischeverenigingheino.nl

Rabobank Heino: rek.nr. 3271.12.271

Contributies:

Leden € 15,00 per jaar (elk volgend gezinslid
€ 7,50 per jaar); portokosten € 6,00 per jaar
Losse nummers € 5,00 (max. 24 pagina's)
Themanummers € 6,00

Ledenadministratie

G.M. Rosendaal-Kroes,
Nieuwe Wetering 7, 8144 RA Lierderholthuis,
tel. 391798

Bestuur

H. Hofman, voorzitter,
Muntzstraat 11, 8141 VP Heino, tel. 392593
M.J.M. Bisschop, vice-voorzitter,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499
C.J. Horstman, secretaris,
Van der Capellenweg 10, 8141 EG Heino,
tel. 392109
D.J. Buitenkamp, penningmeester,
Schoolstraat 1, 8141 EN Heino, tel. 391873
G.H.M. ten Berge-Elferink, Delmterweg 8,
8141 PJ Heino, tel. 391803
B.J. Horstman, De Horst 10,
8141 BA Heino, tel. 392622
J.H.M. Meulman-Kortstee, Dolderstraat 8,
8141 GK Heino, tel. 392560
G.M. Rosendaal-Kroes, Nieuwe Wetering 7,
8144 RA Lierderholthuis, tel. 391798
G.J. Veltkamp, Oosteinde 11,
8141 AR Heino, tel. 391292

Werkgroepen

1. Folklore

Contactpersonen: J.H.M. Meulman-Kortstee,
Dolderstraat 8, 8141 GK Heino, tel. 392560
en J.M.W. Kappert-Kogelman,
Davenschot 30, 8141 BD Heino, tel. 392806

2. Foto en Video

Contactpersoon: Vacant.

3. Genealogie - Documentatie

Contactpersoon: J.K. Pruim-Reinders,
Acacia 25, 8141 TL Heino, tel. 391986

4. Geschiedenis

Contactpersoon: J. Jonge Poerink,
De Cingel 43, 8141 BW Heino, tel. 392427

5. Historische Gebruiksvoorwerpen

Contactpersoon: G.J. Veltkamp,
Oosteinde 11, 8141 AR Heino, tel. 391292

6. Kruidentuin 'Allegaardje'

Contactpersoon: G.H.M. ten Berge-Elferink,
Delmterweg 8, 8141 PJ Heino, tel. 391803

7. Streektaal

Contactpersoon: B.J. Horstman,
De Horst 10, 8141 BA Heino, tel. 392622

8. Tentoonstellingen

Contactpersoon: M.J.M. Bisschop,
Vos de Waelhof 9, 8101 AE Raalte, tel. 392499

Tijdschrift 'Omheining'

Redactie-adres:
Canadastraat 6, 8141 AC Heino
tel. 0572-394562

Redactie

D.A. Weulink-Jansen, Korenbloem 1
8141 DG Heino, tel. 391698, eindredactie
E-mail: ton.weulink@kpnplanet.nl
J.K. Pruim-Reinders, Acacia 25
8141 TL Heino, tel. 391986
A. van de Wetering, Tarweakker 43,
8141 HW Heino, tel. 392330, vormgeving / opmaak

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het bestuur van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'.

Druk: Sonodruk, Heino

ISSN 1384-8461